The Latvian Newspaper for Canada and U. S. A.
Published twice weekly by Latvian Relief Society of Canada „Daugavas Vanagi", — Editorial and Business Offices: 123 Huron St., Toronto, Ontario, Canada. Telephone. EM 8-0792. Editor in U.S.A. — A. Zvēriņš, 63 - 43 Bunnecke Court, Ridgewood 27, N.Y., U.S.A. Tel. EV 1-5212.
AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL POST OFFICE DEPARTMENT, OTTAWA.
WEDNESDAY, SEPTEMBER 9, 1959.

LATVIJA
AMERIKĀ

72./897. n-rs. TREŠDIEN, 1959. G. 9. SEPTEMBRĪ 9. gads.

Latviešu laikraksts Amerikā
Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi", inkorporēta. Redaktori: I. Vīksna, J. Vītols, A. Gailīte. Redakcija un kantoris: 123 Huron St., Toronto, Ontario, Canada. Tel. EM 8-0792. ASV red. — A. Zvēriņš, 63 - 43 Bunnecke Court, Ridgewood 27, N.Y., U.S.A. Tel. EV 1-5212.
Abonēšanas maksa ASV un Kanadā: par 1 mēn. $1.50; 3 mēn. $4.50; 6 mēn. 8.50; par 1 gadu $16.50.
Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $1.60 tekstā $3.20—$6.40 par vienu collas slejas telpu.

CHRUŠČEVA VIESOŠANĀS ASV – IR NEPIEDODAMA KĻŪDA

LAOSA PRASA AN KARASPĒKU

Pašlaik situācija ir apmēram tāda pati, kā Korejas kara sākumā. Par komūnistu agresiju Laosā neviens vairs nešaubās. Tas, kas pašreiz notiek Laosā, nav pilsoņu karš. Un līdz ar to Apvienotām Nācijām ir tiesība iejaukties.

Pašreiz liekas, ka Apvienotās Nācijas savu iejaukšanos sāks ar novērotāju grupu nosūtīšanu uz Laosu. Bet Sav. Valst's ir deklarējušas, ka, agresijai turpinoties, tās atbalstīs Laosas prasību, nosūtīt minētai valstij talkā Apvienoto Nāciju karaspēku.

Sav. Valstu ārlietu ministrija arī nekavējas atmaskot patiesos Laosas nemieru cēlājus — Pad. Savienību un komūn'stu Ķīnu, kas, sadarbodamās ar Ziemeļvietnamu, mēģina gāzt pastāvošo iekārtu Laosā.

Amerikāņu prese atzīst, ka Chruščeva vizītes priekšvakarā viņu Ārlietu ministrijas nostāja pret Padomju Savienību ir neparasti asa. Komūnisti ir brīdināti, ka, agres'jai pret Laosu sasniedzot tādus apmērus, kur tā varētu sākt apdraudēt Laosas neatkarību, Apvienotās Nācijas nekavēsies iejaukties mil'tāri, tāpat kā tas tika darīts Korejā.

Apzinoties, ka Laosas karā vainojama Padomju Sav'enība un komūnistu Ķīna, Vašingtona mēģina atrast atbildi uz jautājumu, kādēļ agresija sākta tieši tagad? Gaidīdami prezidenta Eizenhauera un Chruščeva paredzēto tikšanos Vašingtonā un Maskavā, Rietumi bija sagatavojušies sarunu periodam. Un pēkšņi sarkano agresija Laosā!

Izskaidrojumi komūnistu taktikai ir dažādi. Atceroties, ka jau pagājušā gadā komūnistu Ķīna izjauca Chruščeva braucienu uz Apvienotām Nācijām Ņujorkā, arī tagad daži domā, ka Pekinga mēģ'na izjaukt Eizenhauera un Chruščeva sarunas. Diplomātiskie lietpratēji pastāsta, ka tiek darīts aiz z'nāmiem apsvērumiem, proti: ka tik ilgi, kamēr pasaulē valda saspīlējums, Padomju Savienībai vajadzīgs komūnistu Ķīnas atbalsts. Un tā kā komūnistu Ķīnai vajadzīga Padomju Sav'enības saimnieciskā palīdzība, tad ķīnieši ir ieinteresēti saspīlējuma turpināšanā, lai tādējādi garantētu Padomju Savienības atbalstu. Šāds domu gājiens neizbēgami nonāk pie nepatīkamās patiesības — ka Chruščeva aicināšana uz Sav. Valstīm bijusi nepiedodama kļūda.

Kāds cits izskaidrojums Laosas karam, kas arī nāk no Vašingtonas, ir daudz vienkāršāks, un, pazīstot komūnistu polit'ku, pat ļoti iespējams. Prezidents Eizenhauers jau no laika gala apgalvo, ka valdību galvu konference varēs notikt tikai tad, ja Padomju Savienība būs pierādījusi, ka gr'b ar Rietumiem sadarboties. Sadarbība šai gadījumā nozīmē Padomju Savienības piekāpšanos, ievērojot z'nāmas Rietumu prasības. Bet lai tas nebūtu jādara un lai tai pašā laikā radītu apstākļus, kas var novest pie valdību galvu konferences, Padomju Savienība sāk kādu nesvarīgu karu Laosā ,ko tā pēc kāda laiciņa atkal pārtrauc, p'erādot Rietumiem savu pasaules miera vēlēšanos. Un valdību galvu konference var sākties vislabākā saskaņā. Vai šādiem minējumiem ir arī kāds pamats, rādīs nākotne. Negribētos domāt, ka notikumi Tālajos Austrumos varētu izjaukt paredzēto Chruščeva vizīti Sav. Valstīs. Un šis vizītes laikā īstenaj'em apstākļiem vajadzētu noskaidroties.

ZIŅAS ĪSUMĀ

• Ķīnas komūnisti, modernizējot Pekingu, likvidējuši līdzšinējo Anglijas sūtniecību, pārceļot to uz „diplomātu" jauno kvartālu. Angļu sūtniecība savās vecajās telpās atradās kopš 1860 gada.

• No Telavivas saņemtas ziņas, ka Izraēlai izdevies „apiet" Suecas kanāla lietošanas aizliegumu. Kā zināms, Apvienotā Arabu Republika vēl vienmēr atzīst, ka Izraēla ar to atrodas kara stāvoklī. Rezultātā Izraēlai aizliegts lietot Suecas kanāli. Bet pagājušās nedēļas nogalē Izraēlas Vidusjūras ostā Haifā pienāca kāda liegaballaiva, ko izraēļi nopirkuši Itālijā un kas bija jānogādā tālāk uz Elatu, pie Sarkanās jūras. Tā kā par Suecas kanāla lietošanu nebija ko domāt, atlika vienīgi zemes ceļš. Un tā liegaballaiva, kas izskatījusies tik liela kā vairāku stāvu māja, ceļojusi uz riteņiem.

• Japānas galvaspilsēta sāk pāraugt Rietumu metropoles. Pēdējie dati rāda, ka Tokio iedzīvotāju skaits pārsniedz 9 milj. cilvēku, kas nozīmē turpat 300.000 pieaugumu, salīdzinot ar pagājušo gadu. Londonā pagājušajā gadā bija 8.250.000 cilvēku, kamēr Ņujorkā iedzīvotāju skaits tikai mazliet pārsniedza astoņus miljonus.

• Indonēzijas valdībai bez noteikumiem padevušies 400 jūrnieku, moslemu ekstremistu, kas pret republiku cīnījušies jau kopš 1948. gada — ne tik daudz politisku kā reliģisku apsvērumu dēļ. Jakarta paskaidro, ka sakarā ar jūrnieku padošanos salas (Sumatras austrumos) tagad atrodas pilnīgā Indonēzijas valdības pārziņā.

• Kanadas Nacionālā izstāde sāk zaudēt savu popularitāti. Pat labvēlīgos laika apstākļos apmeklētāju skaits sarūk. Šogad 11 dienās izstādi apmeklējuši 26.500 cilvēku mazāk nekā pagājušā gadā.

• Šogad Kanadu piemeklējusi vispārēja bērnu triekas epidēmija, visplašāk parādoties Kvebekas provincē. Kamēr līdz pagājušā gada augusta beigām visā valstī bija zināmi tikai 80 saslimšanas un 9 nāves gadījumi, šogad saslimusi jau 571 persona. 41 gadījumā slimība beigusies ar nāvi.

ALJA's KONGRESS GRAND RAPIDOS

AMERIKAS LATVIEŠU JAUNATNES APVIENĪBU TURPMĀK VADĪS JURIS SLESERS.

ALJA's 8. kongress, kurā 5., 6. un 7. septembrī Grand Rapidos, Mich., piedalījās 59 delegāti, bija izcils notikums Amerikas latviešu jaunatnes dzīvē, bagāts spraigām, brīžiem pat asām debatēm, dzīvu domu izmaiņu un daudzu rezolūciju birumu.

Otrā sēdes dienā notika vēlēšanas, kurās ar 62 balsīm par ALJA's jauno valdes pr. nākošiem 2 gadiem ievēlēja 24 g. v. Juri Šleseri no Isthartfordas, Con.. Valdē darbosies Māra Asare (43 b.), Kārlis Zobs (42), Ginta Ķeņģe (31), kā arī atsevišķo apgabalu pārstāvji, kurus izraudzīs vēlāk.

Revīzijas komisijā ievēlēja: Jāni Peniķi, Gundaru Osi un Agri Bangu. Goda tiesā — Laimoni Streipu, Māru Kaugari un Leonīdu Neimani.

Sīkāks kongresa atreferējums sekos Latvijas Amerikā nākošā numurā.

Jāņa Klidzēja
LITERĀRAIS VAKARS,
11. septembrī,
plkst. 8 vakarā,
66 BOND ST.,
TORONTO

EIZENHAUERS ATGRIEZIES

Sav. Valstu prezidents apmierināts ar savu Eiropas ceļojumu

V a š i n g t o n ā. Apmēram 1.000 cilvēku bija ieradušies Vašingtonas lidlaukā, lai sagaidītu prezidentu Eizenhaueru atgriežamies no sarunām Bonnā, Londonā un Parīzē. Īsā uzrunā prezidents paskaidroja, ka viņš ar savu braucienu un panākumiem ir ļoti apmierināts. Viņš arī uzsvēra ,ka sadarbība Eiropas sabiedroto starpā ir tik lieliska, ka labāku to vispār nevarētu vēlēties. Vienās domās ar prezidentu par viņa brauciena panākumiem ir kā Sav. Valstu republikāņu, tā demokratu aprindās. Atgriežoties Vašingtonā, prezidentam nācās dzirdēt daudz komplimentu par viņa diplomātiskajām sekmēm Eiropā.

DALAI LAMA PRASA PALĪDZĪBU

Uzrunājot Indijas pasaules jautājumu padomi, no komūnisma izbēgušais Dalai Lama deklarēja, ka visa Tibeta tagad pakļauta Ķīnas komūnistiem, kas grib iznīcināt tibetiešu tautu. Savā runā Dalai Lama prasīja visas pasaules palīdzību, lai atvieglotu viņa tautasbrāļu mokas un ciešanas.

Dalai Lama pašreiz uzturas Indijas galvaspilsētā, kur sācis plašu kampaņu Tibetas atbrīvošanai un Tibetas jautājuma iztirzāšanai Apvienoto Nāciju pilnsapulcē.

Komūnistiem, kas tagad valda Tibetā, pēc tam, kad tiem izdevās apspiest tibetiešu sacelšanos, valdot nav nekādas vieglās dienas: viņu pašu izraudzītais Pančev Lama, kuram būtu vajadzējis sadarboties ar komūnistiem, ir ar daudz cietāku mugurkaulu nekā Pekingai tas būtu paticis. Un, proti, Pančev Lama vairs nesadarbojas ar ķīniešu militārās okupācijas vadību. Viņš nav arī izraudzīts pārstāvēt Tibetu 1. oktobra svinībās Pekingā, atzīmējot komūnistu Ķīnas 10 gadu pastāvēšanu.

PAR CHRUŠČEVA UZŅEMŠANU TIEK GĀDĀTS...

ŅUJORKĀ PLĀNO DEMONSTRĀCIJAS UN GĀJIENUS

Savienotās Valstis dzīvo Chruščeva gaidās. Tiek diskutēts par boikotēšanu, bet ir arī pasīvāki strāvojumi. Un pēdēj'e, liekas, ņem visā šai ciņā pārsvaru. Tā nupat pēc viceprezidenta Niksona miermīlīgās uzrunas Amerikāņu Leģions pieņēma lēmumu „uzņemt Chruščevu ar korrektu klusēšanu", — lēmums, ko vismazāk varēja sagaidīt no šīs aktīvās pretkomūnistiskās organizācijas. Kāds tad brīnums, ja daudzi citi kapitālisma un politikas dūži ieteic uzņemt padomju premjēru pat laipni? Tā, kādas amerikāņu milzīgas rūpniecības sabiedrības prezidents Morheds Petersons uzaicina savus strādniekus un kalpotājus ar vēstulēm „uzņemt Mr. Chruščevu tradicionālā amerikāņu viesmīlības garā . . ." Vai šis kungs necer līdzīgi miljonāram Itonam uz dižu „troiku"?

Kāds redzams amerikāņu admirālis ieteic Chr. ierašanās dienu izsludināt par lūgšanas dienu, bet noraida demonstrācijus un dūru kratīšanu. Katram baronam sava fantazija, arī admirāļiem un kongresmaņiem savējā. Kongresa locekļi saņem neskaitāmas nosodošas vēstules pret Chr. viesošanos, bet tie paši reaģē dažādi: daudzi domā, ka vizītes, kaut vai daļēji, atkausēs aukstā kara ledu; citi gan pievienojas protestvēstuļu autoriem, bet ko darīt tiem jau ir par vēlu. Labi vēl, ka Kongress tieši pirms Chr. ierašanās aiziet atvaļinājumā; pretējā gadījumā tam gribot negribot būtu jāuzaicina pateikt kādus marksisma pātarus Sav. Valstu Augstajā namā. Tē Vašingtonā augstie tautas pārstāvji bēg no Chr., lai šis asinīm un lāstiem aptraipītais slepkava nebūtu jāielūdz un tam nebūtu jāspiež asiņainā roka.

Pald'es Dievam, ir vēl šeit arī cīnītāji. Ir daudz projektu, bet tiek arī kas darīts. Ir ieteikumi izkārt pie namiem Sav. Valstu karogus pusmastā. Ir padomi rīkot pretpadomju izstādes, sūtīt protesta vēstules jau tā pārslogotam prezidentam. Bet va'rākuma padoms skan: Izturēties klusu un Chruščevu tā ignorēt. Pie pēdējās taktikas pieturas arī latviešu ofic'ālie iestādījumi. Ir dzirdēts, ka ACEN plāno kāda memoranda nodošanu kungam Chruščevam. Vai tam netiktu tādā gadījumā parādīts par daudz goda? Cerēsim, ka šis projekts ir tikai bauma.

Ir citāda doma, likt atskanēt baznīcu sēru zvaniem Chruščeva ierašanās laikā, kam tomēr radušies dibināti iebildumi: Chr. šo zvanīšanu varētu uztvert kā personīgu pagodinājumu. Daudz vērtīgāki ir projekti par dievkalpojumiem Chr. vizītes laikā. Notiks arī demonstrācijas pie brīvības cienītāju piem'nekļiem.

Izlemtas 3 galvenās akcijas Chr. Ņujorkas viesošanās laikā: Sapulcēšanās 10. septembrī, pl. 5,30 „Freedom House" Manhetenas 40. ielā. Sapulces starpbrīžos paredzēts paust skaļruņos no balkona uz ielu runas par komūnisma īsto dabu. — 17. septembrī amerikāņu protektorātā notiks sanāksme Carnegie Hall lielajās telpās. — Visiespaidīgākā akcija paredzama 18. septembrī pie Apvienotajām Nācijām, kad tur būs Chruščevs. Ir jau zināms, ka starp c'ttautu skrejlapām, lozungiem un, galvenais, plakātiem, būs redzami arī latviešu entuziastu ražojumi. Tātad kaunā nepaliks'm . . .

Neatkarīgi no minētā, Ņujorkas viesnīcā „New Yorker" sanāca kāda latviešu - ungāru - bulgāru - ukraiņu aktīvistu grupa, lai izlemtu, ko vēl varētu darīt biedra Chruščeva (kā viņu not'tulēja kāds ukraiņu pārstāvis) „cienīgākai" saņemšanai. Kļuva z'nāms, ka sevišķi ukraiņi un ungāri Chruščeva sagaidīšanu gatavo veselā amerikāņu pilsētu rindā. Vienojās Ņujorkā papildus vēl 13. septembrī atzīmēt sekojošo:

Individuāli apmeklēt baznīcas, lai aizlūgtu par padomju upuriem. Plkst. 3-os noturēt kopīgu sanāksmi Menhetenā, bet pēc tam doties demonstrācijā ar plakātiem un skrejlapām.

Latvieši bija jo kupli pārstāvēti: tie nāca no Daugavas Vanagiem, ABN, Amerikāņu draugu biedrības latviešu sekcijas, Latviešu katoļu draudzes, Latviešu luterāņu draudzes, Latviešu Ņujorkas organizāciju padomes, Latviešu nacionālā centra, Ņūdžersijas Latviešu biedrības, apgāda „Dz'ntarzeme.

13. septembra Rīcības komitejā bez ukraiņiem, bulgāriem un ungāriem ievēlēti arī divi latv'ešu pārstāvji.

Liekas, ka politiskās aktīv'tātes centrs no Ņujorkas sāk pārcelties uz „provinci" — konkrētā gadījumā uz Ņūdžersiju. Jāapsveic tie nenogurstošie latviešu cīnītāji (b'eži sirmām galvām un sastrādātām rokām), kas ir ziedojuši laiku un līdzekļus, lai varētu pienaglot lielā bendes Chruščeva māžošanos Ņujorkā.

SKOLAS GAITĀM SĀKOTIES

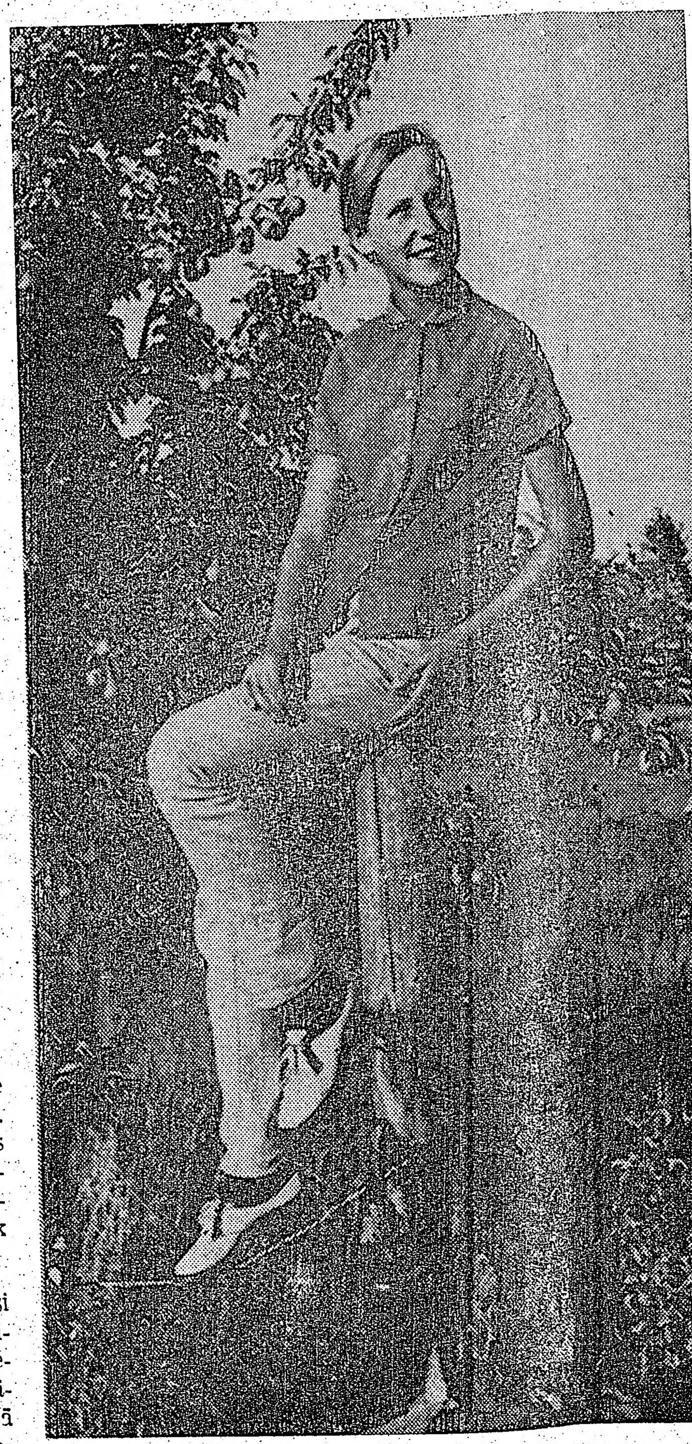

„Ardievu vasara un saules dienas!" saka torontiete Rūta Pētersone, pārlaižot skatu tīrumiem un gravām, pirms šķiras no kādas latviešu saimniecības Kanadas laukos ,kur vadīja brīvdienas. J. Ligera uzņ.

RUNĀS PAR ATBRUŅOŠANOS

Nākamā gada pirmajos mēnešos paredzēts atsākt atbruņošanās sarunas. Šoreiz grūtais pienakums uzticēts 10 valstu komisijai, kas darbosies ārpus Apvienotām Nācijām. Jauno atbruņošanās komisiju nodibināja 4 lielie; tajā ietelp 5 valstis no Rietumu un 5 no Austrumu bloka. Rietumus pārsātv Sav. Valstis, Anglija, Francija, Kanada un Italija, bet Austrumus — Padomju Savienība, Bulgārija, Čechoslovakija, Polija un Rumānija. Kaut gan jaunā desmitvalstu komisija atradīsies ārpus Apvienotām Nācijām, sagaida, ka tā sadarbosies ar minētās organizācijas atbruņošanās komisiju.

MIRIS KANADAS VALSTSVĪRS

† MORISS DUPLESĪ

Pagājušās nedēļas nogalē no asins izplūduma smadzenēs miris Kanadas Kvebekas provinces premjērs Moriss Duplesī. Pirms apbedīšanas premjēra mirstīgās atliekas atradās Kvebekas parlamenta namā, pēc kam tās pārveda uz nelaiķa dzimšanas vietu. Ik stundu ap 2.500 kvebekiešu gāja parlamentā godināt savu mirušo premjēru.

ZIEMEĻVIETNAMA PROTESTĒ

Komūnistiem nepatīk Laosas lūgums pēc Apvienoto Nāciju karaspēka.

Laosas lūgums Apvienotajām Nācijām pēc militārās palīdzības tā satraucis Ziemeļvietnamu, ka tās Ārlietu ministrija izdevusi deklarāciju, kas pieprasa Apvienotām Nācijām nekavējoties noraidīt „nelegālo" Laosas lūgumu. Tikai dienu pirms tam Laosas valdība bija pierādījusi, ka tās robežās, kopā ar komūnistu partizāniem, cīnās arī Ziemeļvietnamas regulārais karaspēks. Tai pašā laikā vairākas Laosas pilsētas apšaudījusi Ziemeļvietnamas territorijā stacionēta komūnistu artilērija. Hanojas radio vēstīja, ka Sav. Valstu imperiālisti un Laosas valdība apvainojuši Ziemeļvietnamu agresijā tikai tādēļ, lai dotu agresīvai Dienvidaustrumāzijas miltārai aliansei iemeslu iejaukties notikumos Laosā, kas atrodas minētās alianses aizsardzībā.

Pēc Ziemeļvietnamas komūnistu ieskatiem tas, kas pašreiz notiek Laosā, nav nekas vairāk kā pilsoņu karš ,kaut gan arī tas, robežapgabalos, apdraud Ziemeļvietnamas drošību un vispār rada nevēlamu saspīlējumu Indoķīnā.

Hanojas radio apgalvo, ka visu Laosas nelaimju pamatā meklējami Sav. Valstu imperiālisti, kas augšminēto Indoķīnas valstiņu grib pārvērst militārā bazē.

KOMŪNISTU ĶĪNA APVAINO INDIJU

PEKINGA APGALVO, KA INDIEŠU ARMIJAS VIENĪBAS IEGĀJUŠAS TIBETĀ.

J a u n d e l h i. Vienpusīgi neitrālajai Indijai, kas nule kā piedzīvoja komūnistu agresiju, tagad nācies sastpties ar jauniem brīnumiem, proti, Pekingas apvainojumiem, ka nevis komūnistu Ķīna, bet gan Indija ir īstais agresors. Indiešu karaspēks esot pārgājis Tibetas robežu.

Viens, kura domāšanā komūnistu izturēšanās radījusi vislielāko sajukumu, ir Indijas ministru prezidents Nēru. To jau atzīst Indijas prese. Nēru vēl vienmēr uzsver, ka nepieciešamas draudzīgas attieksmes ar komūnistu Ķīnu. Runājot parlamentā, premjērs žēlojās, ka viņš nesaprotot komūnistu agresijas iemeslus. Viņš arī „domāja", ka komūnistu Ķīnas apvainojumi pret Indiju par Indijas karaspēka ieiešanu Tibetā neesot patiesi.

Ķīna neatzīst esošās robežas

J a u n d e l h i. Šīs nedēļas sākumā Indijas ministru prezidents Nēru savam parlamentam atklāja, ka Indijas attieksmes ar komūnistu Ķīnu sākušas pasliktināties jau kopš 1954. gada. Iztirzājot sarakstīšanos, kāda pēdējos 5 gados bijusi starp Indiju un komūnistu Ķīnu, Nēru bija spiests pastāstīt, ka Pekinga neatzīst tagadējās robežas ar savām kaimiņvalstīm, to starpā arī ar Indiju. Pēc Ķīnas domām robežas būtu jānosprauž no jauna. Visvairāk komūnistu Ķīnai nepatīkot 1914. gadā nospraustā robeža starp Indiju un Tibetu. Tā, sacīja Nēru, citējot savu kollēgu Čuenlaju, esot radusies angļu agresīvās politikas pret Ķīnu rezultātā.

FORDS LAIŽ TIRGŪ MAZAUTO

„Ford Motor" auto sabiedrība, sākot ar 8. oktobri, laidīs tirgū savu pirmo 6 cilindru, t. s. ekonomisko auto, kas patērēs vienu gallonu benzīna uz 30 jūdzēm. Jaunais modelis (ar 990 zirgu spēku motoru, priekšā), kas saucas „The Falcon", ir bez spožumiem un dekorātīviem izraibinājumiem, un spēj uzņemt 6 pasažierus. Cena: $2.000,- ASV; $2.200,- — $2.400,- Kanadā. Mašīnas vislielākais ātrums ir 90 jūdžu stundā, bet firma ieteic šīs mašīnas īpašniekiem turēties 70 jūdžu robežās.

★

Labi informētās aprindas ziņo, ka Pasaules Banka aizdošot 40 milj. dol. Apvienoto Arabu Republikai Suecas kanāla modernizēšanai un paplašināšanai.

• Rietumvācijas augstākā tiesa piešķīrusi kara gūstekņu kompensāciju 1.330 dol. apmērā bij. Hitlera kalpotājam Heincam Lingem.

• Ņujorkas policijas priekšnieks S. Kenedijs ir nobažījies par augošo huļigānismu šajā miljonu pilsētā. Septiņu mēnešu laikā apcietināti 15.000 jauniešu, no kuriem 38 apvainoti slepkavībā.

LATVIJA

> Draugi grib mūs asimilēt,
> Ienaidnieki grib mūs iznīcināt,
> Bet mēs gribam palikt latvieši.
> Archibīskaps T. GRĪNBERGS

LATVIEŠU TRIMDINIEKI

P. DREIMANIS

Latviešu ieceļotāji svešajās zemēs nav pazaudējuši savas tautas raktura īpašības. Tāpēc viņi īsā laikā ir tikuši tālu materiālās kultūras laukā. Arī garīgā ziņā viņiem ir panākumi. Daudzi speciālisti ir papildinājuši savas zināšanas un.. ieguvuši prakses tiesības. Arī citi tautieši kursos vai korespondences ceļā ir mācījušies, lai varētu strādāt sev piemērotāku darbu un arī vairāk nopelnīt. Zinātnieki papildinās savā speciālitātē un bieži kļūst populāri attiecīgās aprindās. Bērni un jaunieši labi mācās pamat- un vidusskolās. Viņi arī labi pārvalda vietējās valodas, kāpēc viegli iekļaujas šejienes sabiedrībā. Tautas pozitīvās īpašības trimdinieku raksturā nav noliedzamas.

Sabiedriskā ziņā arī tām ir nozīme; piem., speciālisti sazinās savā starpā un dibina kopas, lai apvienotiem spēkiem papildinātu savu izglītību, atcerētos Latvijas brīvvalsts laika sasniegumus un vieglāk orientētos visas pasaules jaunākos panākumos attiecīgā speciālitātē; ticīgie tautieši organizē savas draudzes; kas vēlas latviešu priekšnesumus un savstarpējo pazīšanos, tie piedalās latviešu biedrībās vai kopās, un gandrīz katrā valstī ir apvienība, kuras galvenie mērķi ir tautas kultūras celšana un cīņa par savas brīvvalsts atjaunošanu. Šķiet, ka 15 trimdas gados diezgan daudz ir darīts arī sabiedriskā laukā.

Bet daudzi tautieši nepiedalોties minētās organizācijās. Latviešu trimdinieki vienā centrā dibinot vairākas draudzes un biedrības. Taisnība, ka dažās pilsētās vērojama šķelšanās reliģiskā laukā; vietām gan tautiešu lielais skaits nevar apvienoties vienā draudzē. Vairāku biedrību dibināšanu grūtāk pārmest, jo, kā jau trimdiniekiem aizrādīts, tām katrai ir savs mērķis, kāpēc apkaŗošanās parasti nav konstatējama. Ja vietām tā ir, tad tāpat kā draudžu dzīvē jābūt savam iemeslam, kas varbūt nav pietiekami nopietns, bet izriet no trimdinieku dzīves savdabībām.

Nav noliedzama arī sabiedriskā pasīvitāte. Bet kādā valstī visi pilsoņi un kādas tautības visi trimdinieki r sabiedriski aktīvi? Vai mums ir statistiskas ziņas, kas liecinātu par to, ka latvieši ir mazāk aktīvi nekā citu tautību trimdinieki? Vai mēs nespriežam pēc atsevišķiem gadījumiem un necenšamies tos vispārināt? Vai mēs ievērojam arī tagadējā trimdinieka darba apstākļus, dzīvi un veselības stāvokli?

Lai minētās nevēlamās parādības izprastu, jāpieskaŗas trimdinieku piedzīvojumiem. Viņi taču ir pazaudējuši visu savu iedzīvi dzimtenē. Vai tad nebūtu saprotama viņu vēlēšanās pēc iespējas drīzāk to trimdā atjaunot? Protams, iespējams viņiem pārmest pārāk lielu steigu un citu svarīgu lietu ignorēšanu. Bet personīgais cilvēku lielākai daļai ir vissvarīgākais un vistuvākais. Latvietim tas ir viņa raksurā, kam, kā jau iepriekšējā apcerējumā aprādīts, liela nozīme latviešu kultūrālā attīstībā. Lai panāktu dzimtenē pazaudētā atgūšanu, protams, daudz jāstrādā, jāpiedzīvo nogurums un pat veselības vājinājums agrāk nepazītā darbā. Tādi piedzīvojumi attur no piedalīšanās sabiedriskajos pasākumos un pat liek vienā laikā ārstēties un strādāt. Piedzīvojumi pēdējā laikā dzimtenē, bēgļu gaitās un arī jaunajā dzīves vietā, bez šaubām, ir skāruši ikviena trimdinieka nervu sistēmu; daži tautieši pat nonākuši nervu slimnīcā.

Kaŗavīriem bez tam vēl ir piedzīvojumi kaŗa laukā, gūstā, pēc atbrīvošanās no tā pajumtes meklēšanā, izceļošanas apgrūtinājumos un īpaši kalpošanā Hitleram, kuŗa izturēšanās pret Latviju bija diezgan skaidra. Viņi pierada gan pie dažādām situācijām un stingras disciplīnas, kā arī norūdījās, bet nervu sistēma arī tika nopietni iedragāta.

Saskaņā ar minētiem piedzīvojumiem un to ietekmi jāsecina, ka trimdiniekiem jābūt ļoti nervoziem. Vai ar to nav izskaidrojamas dažas nevēlamas parādības viņu dzīvē — kā uzvedībā, tā rīcībā un īpaši attieksmēs pret tautiešu organizācijām un tautas likteņiem? Sarūgtinājumi un nervozitāte tagad izpaužas uz āru. Mēs varam viņu nostāju neattaisnot, bet raksturot visu trimdinieku saimi un pat latvju tautu pēc dabas par nesaticīgu un kašķīgu gan nav pamata. Protams, to nevar teikt par atsevišķiem trimdiniekiem un viņu savdabīgo nostāju pret saviem tautiešiem. Te ir runa par trimdinieku vairākumu, kā tas parasti tiek darīts.

Spriežot par atsevišķiem gadījumiem trimdinieku dzīvē ,ne vienmēr iespējams konstatēt vainīgos. Bieži vien notiek pārpratumi, kamēr nav noskaidrota lietas būtība un atsevišķu personu motīvi. Kad tas izdarīts, tad reizēm ir jau par vēlu; piem., dažu parallēlu organizāciju dibināšanas gadījumos.

Ar šīm piezīmēm nav domāts attaisnot kūtros tautiešus, bet tikai apgaismot trimdinieku dzīvē nevēlamās parādības, lai atbrīvotu no apvainojumiem tos, kas pārmetumus nav pelnījuši, un pamudinātu salīdzināt latviešus ar citu tautu piederīgiem līdzīgā stāvoklī.

KLAUSIETIES PAŠI UN IETEICIET CITIEM, IT SEVIEŠĶI KANADIEŠIEM

Darbdienās, plkst. 7.30 vakarā Toronto raidītājs CFRB, viļņa garums 1010, sniedz plašus politisko notikumu komentējumus. Kā jau iepriekš mūsu laikrakstā ziņojām, tur bieži vien tiek iztirzāts apspiesto tautu liktenis, kur it sevišķi tiek izceltas Baltijas valstis, jo daudzos raidījumos, kur runā par nacionālsociālistiskās Vācijas un komunistiskās Krievijas dažādiem līgumiem, Baltijas valstīm aizvien tiek ierādīta pirmā vieta.

Varam rēķināties, ka tieši šodien šāda veida raidījumi atkārtosies, jo pirms 20 gadiem 1. septembrī iesākās 2. pasaules karš, kurā dažu mēnešu laikā vairākas valstis Eiropā bija spiestas kapitulēt Hitlera priekšā gluži vienkārši aiz tā iemesla, ka nebija sagatavojušās karam, kurpretī Vācija ar savu neatlaidīgo bruņošanos bija aizsteigusies pārējām valstīm priekšā. Līdz ar to arī šodien jārēķinās ar vec-veco patiesību: ja gribi mieru, gatavojies karam.

Lai nerodas pārpratumi un dažs labs lai neiedomājas, ka ieteicam šo raidītāju klausīties tāpēc, it kā tas kūdītu uz karu.

To tas nedara, be' gan aprāda nesagatavoto valstu likteni, kā tas spilgti bija atreferēts 1. septembra raidījumā, kur nesamērīgo spēku samēru dēļ, apmēram 12:1 Vācijai par labu, Polijas armija nebija spējīga pretotis. Nemaz nerunājot par bruņoto spēku apbruņojumu, kāds toleik bija Polijai, kad tai modernajiem vācu iznīcinātājiem bija pretī vecmodīga kavalērija, kur nu ar zirga spērienu tīģera tankam tiešām neko nevarēja padarīt. Tāds pats stāvoklis bija pārējām ieroču šķirām. Kājniekiem nebija pietiekami moderno automātisko ieroču, artilērijai attiecīgo lielgabalu un aviācijai piemērotu lidmašīnu, ko varētu stādīt pretī vācu stukasiem un iznīcinātājiem. Tā nu bija galvenais iemesls, kāpēc Polijai bija jākapitulē 17 dienu laikā.

Līdzīgs stāvoklis bija arī Francijai, par kuras likteni, droši vien, dzirdēsim šajā pašā raidījumā attiecīgu atreferējumu. Tur, droši vien, varēs dzirdēt ko vairāk par atpalikušo franču kaŗa taktiku, kur vācieši ar savu jauno kaŗa taktiku apstulbināja ne tikai pasaulē slavenos franču kaŗa taktiķus,

DARBS CITU LABĀ

TORONTO SV. JĀŅA DRAUDZES DĀMU KOMITEJAI 10 GADU

Stāsta, ka kādā Vācijas pilsētiņā kaŗa gados izbumbota un līdz pamatiem nodegusi vietējās draudzes baznīca. No tās palikušas pāri tikai kailas, nokvēpušas sienas, un Kristus tēls uz altāra — ar granātu šķembu nocirstām rokām . . .

Kaŗam beidzoties, draudze sākusi domāt par sava dievnama atjaunošanu. Kādā sanāksmē izcēlušās pārrunas arī par to, ko darīt ar Kristus tēlu, kas palicis bez rokām? Dzirdēti daudz un dažādi ieteikumi. Bet tad piecēlies kāds draudzes loceklis un teicis: „Lai Kristus tēls arī turpmāk paliek uz altāra! Un tas, ka Kristum trūkst roku, lai mums vienmēr atgādina, ka tikai ar mūsu rokām Viņš var veikt savu darbu."

Šis gadījums nāk atmiņā, atceroties Sv. Jāņa draudzes Dāmu komitejas 10 gados veikto darbu. Varbūt, ka vārds „Dāmu komiteja" nav laimīgi izvēlēts un īsteni nepiestāv tām vienkāršajām, čaklajām un sirsnīgajām darba darītājām, kas ar savām rokām, bez lielas reklāmas un skaļuma, ir veikušas Kristus darbu. Bet šis nosaukums ir no dzimtenes līdz paņemta tradicija, un — galu galā — šaj zemē mūsu sievietes, varbūt vairāk attaisno šo nosaukumu, kā daža laba lēdija pirmās šķiras pilsoņu aprindās.

Tiešām Sv. Jāņa draudzes Dāmu komiteja desmit gados ir veikusi lielu darbu.

Kad 1949. gadā 27. augustā, 35 draudzes locekles pēc dievkalpojuma sapulcējās kopā Sv. Jāņa baznīcā, tad viņu pirmā vēlēšanās „bija — palīdzēt tiem, kas neapskaužamos apstākļos bija palikuši Vācijas nometnēs. Jau pirmā darbības gada noslēgumā uz Vāciju un nosūtīti naudas pabalsti pāris tūkstošu dolaru vērtībā, neieskaitot saiņus ar drānām un pārtiku. Gadiem aizejot, darbības lauks paplašinājās. Radās iespēja un vajadzība tautiešiem palīdzēt arī citās zemēs — jo grūtībās cilvēks var nonākt dažādu zemju robežās. Tā Dāmu komitejas adresētie naudas un palīdzības saiņu sūtījumi gāja gan uz Vāciju, gan Austriju, Franciju — pēdējos gados arī uz dzimteni, Sibiriju un Poliju, kur vēl joprojām patvērumu atradušas dažas latviešu ģimenes. Desmit darbības gados Dāmu komiteja naudas pabalstos vien ir izdevusi apm. $15.000,-. Jāpiezīmē, ka nav aizmirsti arī tie tautieši, kas nonākuši grūtībās tepat, Kanadā. Ļoti smalkjūtīgā veidā Dāmu komiteja ir atradusi veidu, kā šiem tautiešiem palīdzēt. Šajā vasarā, piemēram, čaklās draudzes darbinieces rada iespēju Saulaines nometnē izmitināt kādu māti un viņas 2 bērnus, kas dzīvo ļoti trūcīgos apstākļos.

Bet Sv. Jāņa draudzes Dāmu komitejas darbs nav izvērties vienīgi tikai par grūtdieņu apрūpes darbu šī vārda būtskā nozīmē. Dāmu komiteja ir sekmējusi arī dažādos draudzes pasākumus — tā ir ziedojusi pāris tūkstoš dolaru sava dievnama iegādes fondam, dāvinājusi draudzei sudraba dievgalda traukus dažādu inventāru Saulainei. Ar līdzekļiem komiteja ir atbalstījusi draudzes Svētdienas skolas uzturēšanu, un tur atkal ir aizgājušas itin prāvas summas.

Jāatzīmē arī tas, ka katru gadu Dāmu komiteja, sadarbībā ar Daiļamatnieku savienību, rīkojusi tradicionālo Ziemassvētku tirdziņu. Nevarēsim noliegt, ka, īpaši agrākos gados, tas bija vienīgā plašākā daiļamatniecības skate Toronto, kas ne vien latviešiem, bet arī kanadiešiem rādīja latviešu daiļamatnieku sasniegumus.

Pirmos trimdas gados Kanadā, kad mums nebija ne tikdaudz organizāciju, ne arī darba darītāju, draudzes dāmas bija noorganizējušas arī citus jaukus sarīkojumus. Nāk prātā E. Kraujiņa aranžētais uzvedums „Apkūlības" ar Dainas koŗa un Dižanča piedalīšanos, nāk prātā skaistie Draudzīgā aicinājuma atceres dienu sarīkojumi ar latviešu rakstnieku un dzejnieku piedalīšanos; nāk prātā brīnišķīgais bērnu karnevāls „Gada tirgus Sprunguļmu'žā", kur piedalījās simtiem bērnu dažādās skaistās maskās, un kur netrūka ne lāča, ne vilka, ne melnā Runča un viņa desu bodes. Ar mums, latviešiem, jau tā ir: ja kāds kaut ko rīko, tad citi steidzas darīt to pašu. Dažreiz tas ir uz labu. Bet — pa lielākai daļai — rada tikai apsīkumu un sadrumstalotību. Draudzīgā aicinājuma dienu vairs pieminam tikai garāmejot. Bērnu karnevālus — nu vairs neviens nerīko. Dāmu komitejas darbs šai kultūrāli-sabiedriskā plāksnē pēdējos gados it kā apsīcis, bet, varbūt, tā ir tikai pārejoša parādība? Katrā ziņā čaklo darba darītāju rokas, darot Kristus mīlestības darbu, nekad nav aprimušas. Tās ir atradušas vienmēr kādu, kam palīdzēt. Šodien viņas rūpējas par kādu bāreniti, kuŗas māti — ārsti un tēvu — Latvijas armijas virsnieku, komūnisti 1941. g. deportēja uz Sibiriju. Šī meitene mācās ģimnazijā Vācijā un saņem nelielu atbalstu no svešiem cilvēkiem, kas tik tālu no Vācijas. Pirms dažiem gadiem Dāmu komiteja sniedza materiālu atbalstu kādam centīgam studentam Vācijā. Universitāti nobeidzis, viņš bija atsūtījis vēstuli, kuŗā raksta:

„Es ceru to, ko reiz man devuši sveši cilvēki — dot tālāk: citā veidā, sitiem ļaudīm, kuŗu vārdi man ir sveši, bet viņu sāpes un vēlāšanās bijušas vienmēr jo tuvas . . . . Ikviens mēs nesam tālāk mūsu dzimtenes sāpes. Lai vienmēr mūs arī visus vieno neatņemamā dzimtenes daļa — mīlestības augšāmcelšanās."

Dzimtenes sāpes un mīlestība uz tiem, kas nes smagu nastu, ir devusi darbā un mājas solī nogurušām sievietēm prieku un spēku strādāt darbu, ko īsteni var novērtēt tikai tie, kas baudījuši šī darba augļus.

Viņu vārdā gribētos čaklām darba darītājām novēlēt Dieva palīgu un pateikt sirsnīgu: paldies!

Arn. L.

KANADAS NACIONĀLĀS IZSTĀDES IZPRIECU KVARTĀLĀ

Simtiem tūkstošu apmeklētāju, tāpat kā citus gadus, pulcināja lielā Kanadas izstāde Toronto. Taču pats lielākais „biezums" ir izstādes izpriecu sirdī „midvejā". Cik jūdžu nobraukts līkumotajos „kalnu dzelzceļos", virpojošās plāksnēs un karuseļos, to grūti aplēst, bet viena lieta ir pavisam skaidra — izdoto dolaru lielākā daļa paliek šajā raibajā un trokšņainajā izpriecu kvartālā. J. Līgera uzņ.

CANADIANA 1959.

Tā saucas šīgada lieluzvedums Kanadas Nacionālajā izstādē; tas katru vakaru pulcina ap 15.000 skatītāju. Visumā, šogad šī dziesmu, deju un joku kavalkāde ir pabāla, salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadiem. Izrāde, ko iestudējis producents Džeks Arturs, sākas ar īpašu dejisku sniegumu, kas veltīts Sv. Labrenča jūras ceļa atklāšanai. Jūrnieku dejas un dziedājumi labi saliedēti, bet dekorātīva's ietērps neatbilst izvēlētai temai. Arī orientālais uzvedums „East of Suez" stipri neizdevies. Toties ļoti iespaidīgs ir uzvedums „Hong Kong Holiday", kas krāsu bagātības un lieliskās choreografijas ziņā izkonkurē visus pārējos priekšnesumus.

Programmas otrā daļā uzstājas televīzijas komiķis Džordžs Gobels ar savu partneri Karlu Alberghetī. Gobela joki ir interesant', žēl, ka to tik maz. Dzied italiešu tenors Džino Donati, kas pirmajā vakarā bija teicamā formā.

★

Torontiešiem ieteicams nepalaist garām izdevību iepazīties ar Toronto Karaliskās konservātorijas jaunajiem kanadiešu mūziķiem, kas uzstājās katru vakaru no plkst. 6,00 līdz 6,30 „CNE Grandstand" auditorijā.

KANADĀ

TORONTO

Ernas Ošiņas - Bērziņas klasiskā baleta studija atsāks mācības 1959./60. gada sezonai trešdien, 9. septembrī, Sv. Andreja baznīcas nodarbību telpās. Informācijai zvanīt RO 6-7904, Toronto.

Toronto latviešu baptistu draudze savus kārtējos bībeles un lūgšanas vakarus atsāks 16. septembrī par temu „Bībeles kalni". Jūlija un augusta mēnešos lūgšanu vakari nenotika.

ST. KATARĪNĒS

St. Katarīnes Vanadžu kopas pirmais šīs sezonas sarīkojums notiks 26. septembrī Atlanta klubā. Paredzēts uzvedums „Apkūlības" un deja. Spēlēs Borgstrema deju kapella.

DAŽOS VĀRDOS KANADĀ

Toronto tiesnesis D. Fosters notiesājis Viljamu Raineju uz 2 gadiem cietumā par 4 dol. zādzību.

Visi mākslas priekšmeti, kas apskatāmi Kanadas Nacionālajā izstādē, appdrošināti par 500 tūkst. dol.

Kanadas jaunā ģenerālgubernātora G. P. Vaniera ievešana amatā tiks uzņemta arī televīzijā, ziņo CBC sabiedrība. Ceremonija paredzēta 15. septembrī, Otavā.

Nesen izdarītā Gallupa aptauja rāda, ka 54% kanadiešu domā, ka gada ienākuma nodoklis ir par augstu, bet 39% domā, ka pašreizējās likmes ir tieši pareizas. Apmēram 7% iedzīvotāju nav zinājuši, ko atbildēt.

Adrošināšanas sabiedrības Vindzorā paredz, ka sakarā ar lielajiem plūdiem pagājušajā nedēļā, tām nāksies izmaksāt ap $1.500.000,-. Līdzīgs stāvoklis šai pilsētai bija arī pagājušajā gadā, kad plūdi nodarīja tikpat lielus zaudējumus.

Sešas mākslīgās plaušas no Toronto ar lidmašīnu pārvestas uz Montreālu polio epidēmijā cietušajiem.

Liels chaoss pagājušajā nedēļā valdīja Toronto apakšzemes dzelzceļa stacijās, kad bojājuma dēļ satiksme bija apstādināta uz 43 minūtēm .

Krievu sūtniecība Otavā paziņojusi, ka Padomju Savienība sūtīs savu lepnumu — TU 104 džeta pasažieŗlidmašīnu uz Toronto, kur tā piedalīsies internacionālajā gaisa spēku parādē (11. un 12. sept.) virs Ontario ezera pie Kanadas Nacionālās izstādes laukuma. Krievu lidmašīna, kas ir 120 pēdu gaŗa, 40 pēdu augsta un spēj uzņemt 100 pasažieŗu, jau ieradusies Toronto.

Berijas tiesnesis Gordons Fosters brīnījies par to, ka ungāru immigrants Andras Varghs saņēmis auto vadīšanas atļauju, nemācēdams angliski ne lasīt, ne rakstīt. Pēdējo policija apturējusi, kad viņš braucis cauri „walk" ugunīm un saskrējie ar pretimbraucošo mašīnu, nodarīdams sev zaudējumus $500,- apmērā. Tiesnesis tomēr bijis žēlīgs un vainīgajam piespriedis tikai 35 dol. naudas sodu, plūs 17 dol. tiesas izdevumu.

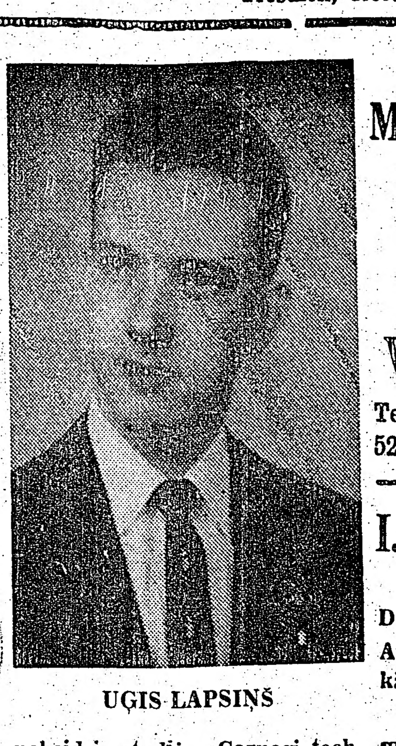

UĢIS LAPSIŅŠ

nobeidzis studijas Carnegi technoloģijas institūtā Pitsburgā ar B. S. gradu kā inženieris - elektriķis un saistījies pastāvīgā darbā lielā elektronikas firmā Ņujorkā.

ĢENERĀLKONSULS
Mr. R. N. BRYSON
Toronto, tel. HO 3-5861
118 DANFORTH AVE.

KONSULS
VILIS TOMSONS
Tel RE 8-7798, Montreal, P. Q.
5210 VICTORIA AVE. APT 16

I. Andrejsons, C. L. U.
41 Muircrest Drive,
DON MILLS, ONT. - HI 7-4323.
Auto, uguns, garantiju, publiskās atbildības, dzīvības u. c. veida apdrošināšana.

TORONTO LATVIEŠU KONCERTAPVIENĪBA,

gatavojoties tuvējai sezonai, veic pēdējos priekšdarbus koncertu organizēšanā un abonentu vākšanā, un cer, ka tuvākās dienās pieteiks'es arī vēl trūkstošie 20 abonenti, lai sasniegtu vajadzīgo minimālo skaitu — 300. Pieteikumus līdz ar iemaksu ($5,- par 4 koncertiem) lūdz sūtīt Toronto koncertapvienības pārstāvjiem vai M. Vētram, 338 Bloor St. E., Toronto, Ont.

Angļu valodas stundas jaunkanadiešiem

Internacionāla's institūts Toronto, 415 Jarvis St., arī šogad kā katru gadu rīko angļu valodas stundas jauniebraucējiem 3 grupās: iesācējiem, mazpratējiem un pratējiem.

Stundas notiks rītos no pl. 8,30 — 11,00 un no pl. 12,00 — 2,30 pēcpusdienā, no pirmdienas līdz piektdienai.

Reģistrēšanās uz stundām otrdien, 8. septembrī, pl. 8,30, un pēc tam katru pirmdienu tai pašā laikā.

Drīzumā tiks paziņots arī laiks vakara klasēm; lai piedalītos kursos, jāreģistrējas Internacionālā institūtā, samaksājot $2,- biedru naudu.

Nozagtas polio potes

No Montreālas universitātes laborātorijas izzagtas 75.000 Salka polio pošu kapsulas, kuŗas, pārdodot melnā tirgū, varētu apdraudēt cilvēku dzīvības. Pastāv noteikums, ka šīm potēm jāglabājas 40 gradu temperātūrā, pretējā gadījumā tās kļūst nederīgas jau 48 stundu laikā. Sakarā ar šo zādzību pastiprināta arī apsardzība Toronto universitātes „Connaught" laborātorijā, kur glabājas Salka polio potes.

JAUNI RĪKOJUMI NAMSAIMNIEKIEM

Ar 10. jūniju izdots jauns rīkojums attiecībā uz māju apkurēm, kas paredz, ka pārkārtojot vai papildinot apkures ierīces aizvien ir vajadzīga atļauja. Šis noteikums paredz līdz $300,- soda naudu noteikuma neievērotājiem. Kontrolieris Denisons izteicies, ka tik liels birokratisms ir nevietā — namsaimniekiem uzliekot par pienākumu pie katra veida sīkiem apkures sistēmas pārkārtojumiem meklēt atļauju pilsētas valdē. Viņš domā, ka tik liels soda naudas apmērs nebūtu uzliekams, jo, pēc būvniecības noteikumiem, pat māju cēlēji sodīti tikai līdz $50,- par noteikumu neievērošanu.

NATO jūrnieki sajūsmināti par laipno uzņemšanu Toronto

30. augustā vairāki tūkstoši jūrnieku, kas piedalījās izstādē, tika uzaicināti pusdienās Toronto ģimenēs, par ko ciemiņi ir ārkārtīgi sajūsmināti, un daudzi no tiem izteikušies, ka nekur neesot piedzīvojuši tik lielu viesmīlību, kā Toronto izstādes laikā. Kā kompensāciju Kanadas flotes vīri saziedojuši $840,- dienas laikraksta The Telegram organizētajam „piena kuģim", gādājot pienu tūkstošiem bērnu nākošajos Ziemassvētkos.

LASĪTĀJU vēstules

VAI DALĪŠANĀS?

Latvijas Amerikā redakcijai:

Lasot par Latviešu jaunatnes darba kopas nodibināšanu Toronto, jāvaicā: kādēļ šī organizācija nodibināta? Dīvaini skan, ka visi kopas biedri iestājas Latv. nac. jaunatnes apvienībā Kanadā. Kādēļ tad LNJA Kanadā nevar uzņemties jaunās darba kopas pienākumus un darbus? Vai arī jaunie neslimo ar vecu veco slimību — dalīties pārāk daudzās organizācijās?

H. K., ASV.

NEKASĪSIMIES!

Latvijas Amerikā redakcijai:

Ar polemikām notiek tas pats, kas ar periodiskiem skaitļiem — tās atkārtojas. Pēc šīs atkārtošanās sākas polemikas nākošā pakāpe: kasīšanās. Un ja kādā vietā niez, tad jākasās vien ir — cilvēcīgi un dabiski. —

Tiešām nopriecājos par V. Hermanes „circeņa" šmaugo lēcienu — no strēlnieku cīņām līdz brīvajai Latvijai. Strēlnieki līdz brīvajai Latvijai vēl aizlēkt nevarēja, lēca un spārdījās pa ienaidnieka ierakumiem, un grūti tur gāja. Līdz brīvajai Latvijai mums bija vēl jāizbrien dziļa tumsa. Tā nebūs bijusi vēsture, kas par strēlniekiem un Latvijas tapšanas laikmetu tika mācīta mūsu skolās, bet būsit tikai pārrunājuši nesenos vēsturiskos notikumus. Vēsture, kā pilnīgi zinātnisks priekšmets, par šo gadu simteni nāks gatava tikai pēc simts vai vairāk gadiem, kad nākošais vēsturnieks to uzrakstīs bez tendencēm. Daudz mums ir stāstīts pasaciņu, un daudz lietu noklusēts. Hermanes kundze priecājas, ka revolūcija devusi Latvijai brīvību ,bet aizmirst, ka revolūcija ir čūska, kas savus bērnus aprij. Tikai padomāsim, kādu postu revolūcija atnesa ne tikai mums, bet visai cilvēcei. 1917. g. novembrī Saulietis veltīja revolūcijai un mūsu dzimtenei savu Tēvijas vakaru, kuŗā cita starpā lasām šādas rindas:

> „Tavs vakars satumst, tēvija,
> Nāk baiga tava nakts:
> Bez zelta zvaigžņu mirdzuma,
> Bez mēness sudrab' sakts.

Tad revolūcija bija strēlniekus jau aizrāvusi. Ar savām zināšanām neesmu uzbāzies ne Hermanes kundzei, ne arī kādam citam, bet turējies pie vecā drauga Ķenča filozofijas: „Neviens gudrs nav piedzimis, ne izmācījies nomiris." Žēl, ka man trešoreiz jāsaka, ka leģionārus neiesauca vācu kaŗa iestādes, bet darba pārvalde ar mūsu ģenerāldirekcijas starpniecību, un tā leģionāri nevarēja tikt no sava „brīvprātīgā" vārda vaļā.

Ja Hermanes kundzei Medņa kungu tik ciešī gribas pataisīt uz mana rēķina par boļševku, tā ir viņas darīšana. Savu viedokli attiecībā uz pulkveža kungu esmu pateicis, Hermanes kundzes pirtī kašķa meklēt neiešu, kādēļ arī turpmāk šinī kasīšanā nepiedalīšos.

J. Ezergailis.

JA SŪTĀT DĀVANU SAIŅUS PIEDERĪGAJIEM uz LATVIJU, TAD UZTICIET TOS DV GRĀMATNĪCAI, 123 Huron St., Toronto 2 - B, Ontario — Canada.
Pieprasiet cenu sarakstu, sekojiet sludinājumiem.

Redakcija patur tiesības manuskriptus saīsināt.
Neizlietotos manuskriptus neuzglabās, bet uz vēlēšanos sūtīs atpakaļ, ja būs pievienota pastmarka.
Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas var arī neatbilst redakcijas viedoklim.

JA PADOMJU SAVIENĪ[BA] UZBRUKTU...

8 NATO DIVIZIJAS PRET 175 K[...]

Kāds franču laikraksts sniedz pazīstamā franču ģenerāļa — NATO Centrāleiropas komandieŗa Žana Etjena Valī (Valluy) atzinumus par to, kādus spēkus kaŗa gadījumā varētu dot katra kaŗotāju puse: Atlantijas pakta valsts un Padomju Savienība.

Teorētiski ņemot, 21 un ⅓ divizijām kaŗa gadījumā būtu jāaizstāv Centrāleiropa pret krievu uzbrukumu. Šīm divizijām vajadzētu būt pilnīgi sagatavotām, labi apbruņotām un apmācītām. Tajās vajadzētu būt ap 425.000 vīriem. Bet kāds žurnālists, kas apmeklējis sabiedroto armiju nometnes, negribot ticēt, ka kaŗa gadījumā Rietumi varētu sapulcināt vairāk par 250.000 vīru, pie tam dažas vienības nemaz neesot pietiekami apgādātas, lai stātos pretim uzbrucējam.

Kā zināms, pēc NATO plāniem sabiedroto zemes spēkiem kaŗa gadījumā jāstājas pretim uzbrucējam ap 1.000 kilometru garā frontē un uzbrucējs jāaiztur līdz kaŗam tiek sagatavota pārējā Eiropa.

Šo 21 diviziju uzdevums ir aizsargāt 3 galvenos invāzijas ceļus, kas ved uz NATO sirdi no austrumiem; tie ir: Ziemeļeiropas līdzenums, kalnājs Vidusvācijā un Donavas ieleja.

TRIMDAS SAULAINĀS UN ĒNAS PUSES

AR BARGO KRITIĶU RĪKSTI

Jānis Cīrulis sniedz šī laikraksta slejās izvilkumus no sava atmiņu krājuma „Mūzikanta piezīmes". Par latviešu mūzikas kritiķiem viņš saka, ka tie visnotaļ bijuši saudzīgi. Šķiet, viņam taisnība. Tie dažreiz bijuši pārāk saudzīgi! Ne tā tas novērojams citu tautu mūzikas kritiķu darbībā. Manās rokās nākušas piezīmes, ko savācis kāds zviedru žurnālists. Sniedzu te dažus paraugus, kā rīkojušies daži citttautu mūzikas kritiķi.

Savā laikā populārais zviedru mūzikas kritiķis Petersens - Bergers reiz rakstījis recenziju par jaunu dziedātāju, ar virsrakstu „Nevainība". Rakstā cita starpā lasāms, ka dziedātājas balss vairāk piemērota kolorātūrai, mazāk kultūrai [...]

ĢENERĀLKONSULS
Mr. R. N. BRYSON
Toronto, tel. HO 3-5861
118 DANFORTH AVE.

KONSULS
VILIS TOMSONS
Tel RE 8-7798, Montreal, P. Q.
5210 VICTORIA AVE. APT 10

I. Andrejsons, C.L.U.
41 Muircrest Drive,
DON MILLS, ONT. - HI 7-4323.
Auto, uguns, garantiju, publiskās atbildības, dzīvības u. c. veida apdrošināšana.

LASITAJU vēstules

VAI DALĪŠANĀS?

Latvijas Amerikā redakcijai:

Lasot par Latviešu jaunatnes darba kopas nodibināšanu Toronto, jāvaicā: kādēļ šī organizācija nodibināta? Dīvaini skan, ka visi kopas biedri iestājas Latv. nac. jaunatnes apvienībā Kanadā. Kādēļ tad LNJA Kanadā nevar uzņemties jaunās darba kopas pienākumus un darbus? Vai arī jaunie neslimo ar vecu veco slimību — dalīties pārāk daudzās organizācijās?

H. K., ASV.

NEKASĪSIMIES!

Latvijas Amerikā redakcijai:

Ar polemikām notiek tas pats, kas ar periodiskiem skaitļiem — tās atkārtojas. Pēc šīs atkārtošanās sākas polemikas nākošā pakāpe: kasīšanās. Un ja kādā vietā niez, tad jākasās vien ir — cilvēcīgi un dabiski. —

Tiešām nopriecājos par V. Hermanes „circeņa" šmaugo lēcienu — no strēlnieku cīņām līdz brīvajai Latvijai. Strēlnieki līdz brīvajai Latvijai vēl aizlēkt nevarēja, lēca un spārdījās pa ienaidnieka ierakumiem, un grūti tur gāja. Līdz brīvajai Latvijai mums bija vēl jāizbrien dziļa tumsa. Tā nebūs bijusi vēsture, kas par strēlniekiem un Latvijas tapšanas laikmetu tika mācīta mūsu skolās, bet būsit tikai pārrunājuši nesenos vēsturiskos notikumus. Vēsture, kā pilnīgi zinātnisks priekšmets, par šo gadu simteni nāks gatava tikai pēc simts vai vairāk gadiem, kad nākošais vēsturnieks to uzrakstīs bez tendencēm. Daudz mums ir stāstīts pasaciņu, un daudz lietu noklusēts. Hermanes kundze priecājas, ka revolūcija devusi Latvijai brīvību ,bet aizmirst, ka revolūcija ir čūska, kas savus bērnus aprij. Tikai padomāsim, kādu postu revolūcija atnesa ne tikai mums, bet visai cilvēcei. 1917. g. novembrī Saulietis veltīja revolūcijai un mūsu dzimtenei savu Tēvijas vakaru, kurā cita starpā lasām šādas rindas:

„Tavs vakars satumst, tēvija,
Nāk baiga tava nakts:
Bez zelta zvaigžņu mirdzuma,
Bez mēness sudrab' sakts.

Tad revolūcija bija strēlniekus jau aizrāvusi. Ar savām zināšanām neesmu uzbāzies ne Hermanes kundzei, ne arī kādam citam, bet turējies pie vecā drauga Ķenča filozofijas: „Neviens gudrs nav piedzimis, ne izmācījies nomiris." Žēl, ka man trešoreiz jāsaka, ka leģionārus neiesauca vācu kaŗa iestādes, bet darba pārvalde ar mūsu ģenerāldirekcijas starpniecību, un tā leģionāri nevarēja tikt no sava „brīvprātīgā" vārda vaļā.

Ja Hermanes kundzei Medņa kungu tik cieši gribas pataisīt uz mana rēķina par boļševku, tā ir viņas darīšana. Savu viedokli attiecībā uz pulkveža kungu esmu pateicis, Hermanes kundzes pirtī kašķa meklēt neiešu, kādēļ arī turpmāk šinī kasīšanā nepiedalīšos.

J. Ezergailis.

JA SŪTĀT DĀVANU
SAIŅUS
PIEDERĪGAJIEM
uz
LATVIJU,
TAD UZTICIET TOS
DV GRĀMATNĪCAI,
123 Huron St.,
Toronto 2 - B,
Ontario — Canada.
Pieprasiet cenu sarakstu, sekojiet sludinājumiem.

…iesības manuskriptus saīsināt.
…skriptus neuzglabās, bet uz vēlēšanos sūtīs …enota pastmarka.
…vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās …lst redakcijas viedoklim.

JA PADOMJU SAVIENĪBA UZBRUKTU...

8 NATO DIVĪZIJAS PRET 175 KRIEVU

Kāds franču laikraksts sniedz pazīstamā franču ģenerāļa — NATO Centrāleiropas komandieŗa Žana Etjena Valī (Valluy) atzinumus par to, kādus spēkus kaŗa gadījumā varētu dot katra karotāju puse: Atlantijas pakta valstis un Padomju Savienība.

Teorētiski ņemot, 21 un ⅓ divīzijām kaŗa gadījumā būtu jāaizstāv Centrāleiropa pret krievu uzbrukumu. Šīm divīzijām vajadzētu būt pilnīgi sagatavotām, labi apbruņotām un apmācītām. Tajās vajadzētu būt ap 425.000 vīriem. Bet kāds žurnālists, kas apmeklējis sabiedroto armiju nometnes, negribot ticēt, ka kaŗa gadījumā Rietumi varētu sapulcināt vairāk par 250.000 vīru, pie tam dažas vienības nemaz neesot pietiekami apgādātas, lai stātos pretim uzbrucējam.

Kā zināms, pēc NATO plāniem sabiedroto zemes spēkiem kaŗa gadījumā jāstājas pretim uzbrucējam ap 1.000 kilometru garā frontē un uzbrucējs jāaiztur līdz kaŗam tiek sagatavota pārējā Eiropa.

Šo 21 divīziju uzdevums ir aizsargāt 3 galvenos invāzijas ceļus, kas ved uz NATO sirdi no austrumiem; tie ir: Ziemeļeiropas līdzenums, kalnājs Vidusvācijā un Donavas ieleja.

Teorētiski tur ir 5 amerikāņu divīzijas, 4 britu, 2 franču, 7 vācu, 2 beļģu, 1 holandiešu un mazliet vairāk kā ⅓ divīzijas kanadiešu. Bet kaujas divīzijas, kas figurē uz papīra, nekad kaŗā nav uzvarējušas . . . Cik no šīm divīzijām ir spējīgas un sagatavotas modernam kaŗam?

Ģen. Valī, kas no saviem 60 gadiem 42 pavadījis franču armijas rindās, paskaidro: „Ja kaŗš sāktos rītu, 3 divīzijas nav iespējams iesaistīt cīņās. Tās ir 1 franču, 1 beļģu un 1 holandiešu. Angļi varētu atsūtīt tikai 3. Visas divīzijas, kas ierakstītas sarakstos, gan eksistē, bet tās nav savās vietās."

Pēc ģen. Valī datiem, Eiropas aizsardzībai domāto divīziju skaits jau sarucis uz 17. „Bet tas nav vēl viss," viņš saka: „eksistē 7 vācu divīzijas, bet 4 no tām domātas apmācībai. Pārējās 3 ir smagi apbruņotas, ļoti kustīgas un katrā divīzijā ir no 9.000—10.000 vīru. Bez tam angļu un beļģu kaŗavīru starpā liels skaits ir fanātiķu. Šajā atomieroču un modernās mēchanizācijas laikmetā fanātiķis ir līdzīgs anachronistam."

Uz jautājumu, kas ir ģenerāļa galvenās problēmas, viņš piebilst: „Manas galvenās rūpes un lielākais nemiers ir tas, ka vairākas nācijas nejūt un neizprot morālo atbildību pret NATO.

1957. gada februārī Anglija paziņoja saviem sabiedrotajiem, ka viņas saimnieciskais stāvoklis spiež to samazināt savus NATO spēkus Vācijā no 80.000 uz 50.000 vīru. Arī Francija paziņoja, ka tā ir gatava darīt to pašu.

Anglija izteicās, ka sakarā ar raķešu attīstību būs iespējams vēl samazināt NATO spēkus, jo ieroči aizstājot cilvēkus. Francijas labākās vienības atrodas Alžīrā cīņā pret nemierniekiem, NATO ierindā tai ir 5 divīzijas, bet tagad vairs tikai divas, un neviena no tām nav spējīga cīnīties. Tā NATO kopīgajos spēkos skaitās tieši 8 divīzijas, gan labi apmācītas, labi apbruņotas atomlaikmeta kaŗam. Tās ir 5 amerikāņu un 3 vācu divīzijas."

Kam tad īsti būtu jāstājas pretim kaŗa gadījumā NATO spēkiem — minētām 8 divīzijām? Rietumu militāristi saka, ka Vācijas daļās atrodas 20 krievu divīzijas ar 400.000 vīriem. Bez tam tur ir 7 sarkano vāciešu divīzijas ar 95.000 vīriem, 14 poļu ar 280.000 vīriem, 14 čechu ar 170.000 vīriem. Kopā krieviem skaitās 175 divīzijas, no kurām 160 stacionētas rietumos no Urāliem. Krievu divīzijās ir 13.000—15.000 vīru, bet vienā regulārā amerikāņu — 14.500. Slepenā dienesta ziņojumi norāda, ka ap 65—75% krievu divīziju ir spējīgas kaŗu sākt kuŗu katru brīdi. Pēc Savienotajās Valstīs esošām ziņām, Austrumvācijā krieviem atrodas ap 4.000 T-54 tanku. Rietumeiropā esošo sabiedroto tanku skaits nav zināms, bet lēš, ka krieviem (kopā ar satelītvalstīm) ir 3 reizes vairāk tanku nekā sabiedrotajiem.

Kanadiešu brigādē ir ap 6.000 vīru, labi apbruņoti un apmācīti, kaut gan viņu rīcībā vēl nav neviena atomieroča, un rīkoties ar tiem tā līdz šim nav vēl spējīga.

Maiznieks griež aklās zarnas

Kāds 21 gadu vecs Dienvidslavijas vācietis, pēc aroda maiznieks, nesen ieradies Austrijā, kur iepazinies ne vien ar kādu jaunu ārsti, bet arī ļoti pamatīgi ar viņas rīcībā esošajām chirurģijas grāmatām. Tā kā maizniekam darbs pie viņa abras šķitis garlaicīgs, tad, izlasīto grāmatu gudrību iedrošināts, viņš kā Dr. Jansens pieteicies vakantajai ārsta vietai kādā Lincas slimnīcā, kur pieņemts arī darbā bez jebkādas diploma pārbaudes. D i v u s mēnešus Jansens tiešām arī ļoti sekmīgi veicis ārsta pienākumus, cita starpā veiksmīgi izoperējot četras aklās zarnas un izdarot vēl 6 citas sarežģītākas vēdera operācijas. Visi viņa pacienti atveseļojušies lieliski. Chirurģijas fenomēns tomēr saputrojis kādu slimo kases pārskatu tik pamatīgi, ka visa lieta nākusi dienas gaismā. Jansens sodīts ar 10 mēnešiem cietumā, no kurienes jau sarunājis sev atkal maiznieka vietu Pasavā . . .

TRIMDAS SAULAINĀS UN ĒNAS PUSES

AR BARGO KRITIĶU RĪKSTI

Jānis Cīrulis sniedz šī laikraksta slejās izvilkumus no sava atmiņu krājuma „Mūzikanta piezīmes". Par latviešu mūzikas kritiķiem viņš saka, ka tie visnotaļ bijuši saudzīgi. Šķiet, viņam taisnība. Tie dažreiz bijuši pārāk saudzīgi! Ne tā tas novērojams citu tautu mūzikas kritiķu darbībā. Manās rokās nākušas piezīmes, ko savācis kāds zviedru žurnālists. Sniedzu te dažus paraugus, kā rīkojušies daži cittautu mūzikas kritiķi.

Savā laikā populārais zviedru mūzikas kritiķis Petersens - Bergers reiz rakstījis recenziju par jaunu dziedātāju, ar virsrakstu „Nevainība". Rakstā cita starpā lasāms, ka dziedātājas balss vairāk piemērota koloratūrai, mazāk kultūrai, ka viņa nepludina skaņas, bet gan tās izšauj. Recenzents noslēdz savu rakstu — Žēl meičas!

Tas pats kritiķis rakstījis 1913. g. septembrī par Doniceti operas „Lucia . . ." izrādi Stokholmā, apzīmējot savu rakstu — Mūzikālisks neprāts. Viņš konstatē, ka vājprātība neesot „vecā Lammermūras palaidnes kaitē, bet gan piemītot komponistam. Ja Graciella apvītu vienu kāju sev ap vidu un kājas ikšķi iebāztu sev mutē, viņas „garīgais līdzsvars" nebūtu traucēts, bet muļķības illuzija būtu pilnīga.

Par kādu „pastorālu" orķestra svītu rakstot, recenzents saka, ka daba, kuŗu komponists gribējis attēlot, esot tāda, ka tajā novērojama „konfekšu karāšanās kokos un limonādes strautu burbuļošana birzīs."

Savā laikā ļoti populārais zviedru humorists Zeterstrēms atzīmēja par kādas neizdevušās zviedru operas „Skaņas tālumā" izrādi ļoti lakoniski: „Nepietiekami tālu!"

Kādā Dienvidzviedrijas pilsētā uzstājās koncertā jauna dziedātāja, kas ārzemēs bija guvusi dažas labvēlīgas atsauksmes. Vietējā laikraksta recenzents otrā dienā atzīmēja: „X j-kdze dziedāja, Y k-gs akomponēja, un es atstāju koncertzāli."

Kādā Ņujorkas laikrakstā 1925. g. bija lasāma sekojoša recenzija: „Ja šis gabals varētu iemantot tādu publikas piekrišanu, kā notikums par resna misionāra izglābšanos no kanibālu svētkiem, esmu ar mieru piecelties no redakcijas krēsla un klanīties autoram tik ilgi, kamēr pārvēršos Šveices pulksteņa svārsteklī!"

Kāds Prāgas laikraksta recenzents rakstījis par Pučini operas „Toska" izrādi: „Kā zināms, operas varoņtenoru kavaradossi nošauj pēdējā cēlienā. Šoreiz publika nožēloja, ka tas nenotika jau pirmajā cēlienā."

Par Verdi „Otello" izrādi viņš kādreiz rakstīja: „Pēdējā cēlienā Otello nožņaudza savu sievu, tas notika ar publikas dzīvu piekrišanu."

Noslēgumā piemērs no recenzijas par kādu orķestra koncertu Kopenhagenā: „Beigās orķestris taisīja bezkaunīgu uzbrukumu mūsu himnai. Sākumā tā aizstāvējās drosmīgi, bet ievērojot orķestra satriecošo skaitlisko vairākumu, beigu beigās tā tika pilnīgi uzvarēta."

V.

AUGĻU LAIKĀ

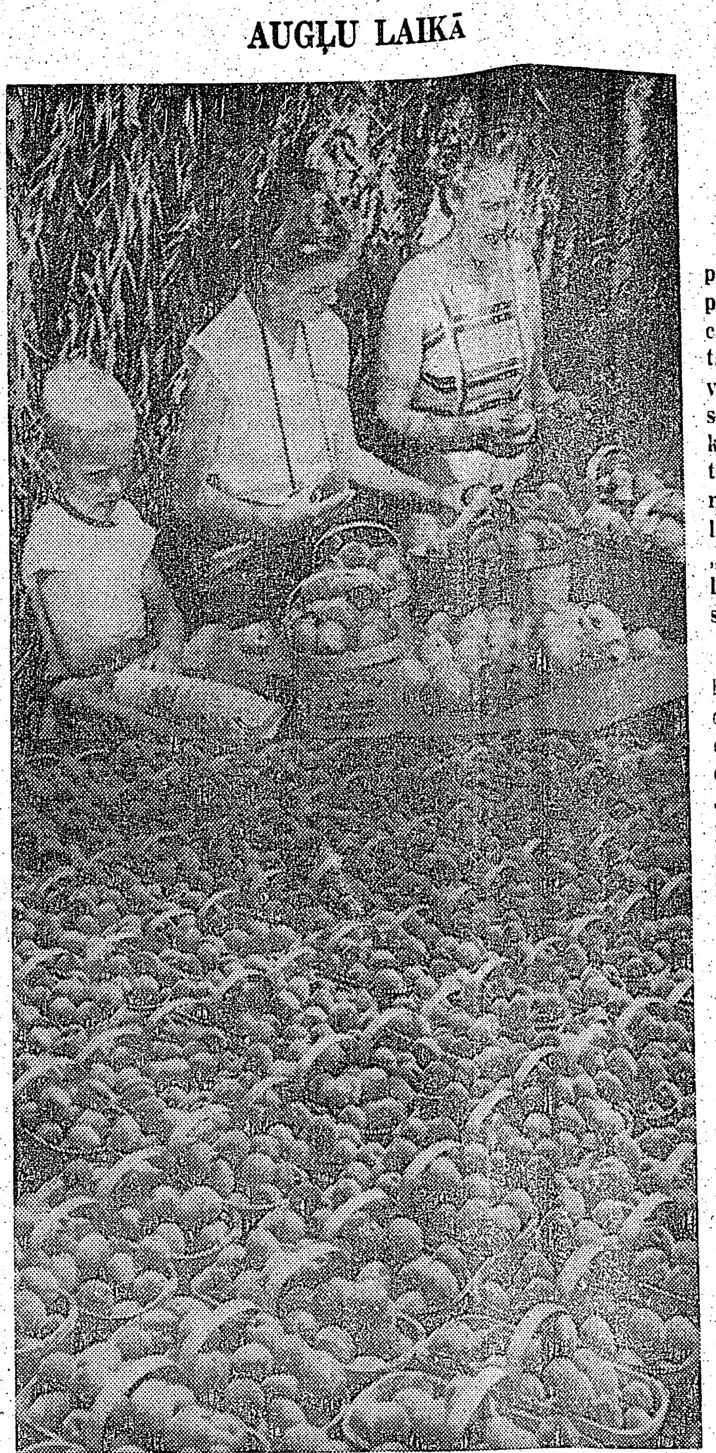

Pašreiz mūsu augļkopjiem Kanadā darba pilnas rokas, jo pienācis ražas novākšanas laiks. Attēlā: nelāļu no „dārzu pilsētas" St. Katarīnēm konservējamos firziķus sagatavo nodošanai AYLMER fabrikai. Augļus izvērtēt palīdz „svētdienas ciemiņi". No kreisās: Uldis un Maija Vīksnes (St. Katarīnes) un pazīstamā Toronto modiste Vīksne.

J. Liģera foto

AUSTRĀLIJA IESTĀJAS PAR JAUNO GAITU

LATVIEŠU APVIENĪBAS AUSTRĀLIJĀ ATZINUMS

Latviešu apvienības Austrālijā prezidija priekšsēdis A. Dukāts piesūtījis Jaunās Gaitas redakcijai rakstu, kurā Jaunās Gaitas virziens atzīts par „pozitīvu". LAA ieskata, ka daži raksti, kurus nevar pieskaitīt labākajiem literatūras un žurnālistikas paraugiem, pozitīvo virzienu tomēr neiespaidojot tik nelabvēlīgi, ka pret Jauno Gaitu būtu jāpielieto kādas materiālas dabas vai arī morāliskas sankcijas.

Tā kā Jaunā Gaita ir visas brīvās pasaules jaunās paaudzes izdevums (Ceļinieka apgādu, kas izdod Jauno Gaitu, veido ALJA, LNJAK un ELJA; Jaunajai Gaitai ir redaktori, pārstāvji un līdzstrādnieki visos kontinentos), redakcija griežas pie visu zemju centrālajām organizācijām ar lūgumu sniegt savus ieskatus par žurnāla saturu un nozīmi. Kā zināms, Amerikas latviešu apvienība Jauno Gaitu, tās redakciju un līdzstrādniekus savā laikā apvainoja darbībā, kas „neatbilst latviešu kopējiem mērķiem un morālei", līdz pat šai dienai izvairoties sniegt faktus un pamatojumus, uz kuriem šie apvainojumi balstīti.

Latviešu apvienības Austrālijā lēmums ir pirmais kādas citas centrālās organizācijas atzinums Jaunās Gaitas lietā. LAA prezidija priekšsēža A. Dukāta vēstule redakcijai nobeidzas ar šādu vēlējumu:

„LAA prezidijs tādēļ iestājas par žurnāla izdošanu, reizē novēlot tā redaktoriem možu garu un jaunatnes dedzību, savienotu ar savstarpēju cieņu un objektīvitāti."

Vns.

CHRUŠČEVU JĀSAGAIDA AR LĪĶU RATU PROCESIJĀM

Zīmīgas lasītāju vēstules ASV laikrakstos

G r a n d R a p i d i. (Mich.) V. Z. Vietējā laikrakstā „Press" daži lasītāji ārkārtīgi asā toni vērsušies pret Chruščeva braucienu uz ASV, lietojot visai izmeklētus vārdus šī „ciemiņa" apzīmēšanai. Kāds rakstītājs ar virsrakstu „Neredz ieguvumu bendes apciemojumā", cita starpā saka: „Chruščeva kriminālā rekords pārspēj visu, kā to minējis Dr. L. E. Dobrianskis, Georgetownas universitātes ekonomijas profesors, vēstulē prezidentam Eizenhaueram, kas bija organizātors Kongresa rezolūcijai, izsludināt Apspiesto Nāciju nedēļu. Izsakot varbūtēju cerību, ka Chruščeva brauciens uz Ameriku varētu izpalikt, prof. Dobrianskis piebildis, ka esot naivi ticēt, ka šī Ukrainas iedzīvotāju kāvēja apciemojums kaut ko pašķīlinās pie tā, ko viņš jau zina par šo zemi. Vajadzētu organizēt līķu ratu procesijas katrā Sav. Valstu pilsētā, kur Chruščevs ieradīsies. Ar katriem ratiem jāvedā statisti ar plakātiem, kas vēstītu par to personu skaitu, ko Chruščevs ir nāvējis vai izdzinis no 14 vergu zemēm pēdējos gados. Šis ir viens veids, kā ietekmīgi demonstrēt.

Kāda cita autore, raksturot par „veselīgo dzīvi" Padomju Savienībā un „sociālizēto medicīnu", atzīmē ievērojamus faktus, kas amerikāņiem nevajadzētu aizmirst. Viņa uzsver, ka Padomju Savienībā cilvēka dzīves līgumu praktiski regulē valsts vara. „Ko gan teiktu par savu dzīvi tie 10 miljoni zemnieku — „kulaki", kuŗus apaļais un smaidošais Chruščevs lika nolikvidēt, vai arī tie 11.000 cara armijas virsnieki, kas tika nodevīgi saņemti, dodot tiem nepatiesus drošības solījumus, un tad nošauti. Tāpat viņu sievas un meitas nodotas sarkanās armijas rīcībā un nonāvētas. Arī sarkanās armijas maršals Tuchačevskis gāja to pašu ceļu, un tūkstošiem iznīcināti sarkanās armijas virsnieki, ko pateicis Chruščevs 20. partijas kongresā. Milzīgos vairumos iznīcināti tā dēvētie „trockisti", un Trockis pats un simti tūkstoši miruši necilvēcīgos apstākļos vergu nometnēs, varbūt miljoni, jo īsto skaitu neviens nezina, un milzīgas cilvēku masas smok tur vēl šodien.

Mikojāns, kas personīgi pārraudzīja brašo ungāru satriekšanu, kad tie cīnījās ar plistolēm un šautenēm pret tankiem, bija ļoti norūpējies, ka var tikt apdraudēta tautu „veselīgā dzīve". Es sarkstu kaunā, ka daži kratīja viņa asiņaino roku, kad viņš viesojās šinī zemē. 1918. g. Ļeņins rakstīja, ka jāpieņem miers, kas dos pasaules proletāriātam laiku sacelties un palīdzēt satriekt buržujus un imperiālistus. Šodien, 41 gadu vēlāk, apm. ⅔ no pasaules iedzīvotājiem ir sarkani, rozā, kopā gājēji, apmuļķotie vai vergi. Nav brīnums, ka Chruščevs tagad lielās un izsaka cerības pārņemt savā varā arī atlikušo ⅓ pasaules, kura ir miegaina un apātiska."

Šī runā autore no Adas pilsētas, Mičiganā. Atzīmējams, ka „Grand Rapids Press" bija ievietota arī latvietes Jūlija Celmiņa vēstule, kas ļoti rosīgi darbojās šinī virzienā un aktīvi reaģē vai uz katru svarīgāku valsts politiskās dzīves notikumu.

V. Zirnītis

TRIMDAS SKOLA

(16. nr. 1959.)

Iznācis Trimdas skolas 16. numurs. Lai gan visi šī žurnāla numuri ir bijuši saturīgi, tomēr pēdējais pārspēj iepriekšējos, pie kam tas ir ļoti zīmīgs.

Vispirms jāatzīmē S. Vidberga grafika — Zemi un tiesības!, kas raksturo gandrīz visu šī numura saturu. To ievada nelaiķa prof. A. Švābes apcerējums — Mūsu tēvzemes atpirkšana, kas, šķiet, ir viņa pēdējais darbs. Tajā profesors norāda uz netaisnību — Senču zeme vācu muižnieku rokās — un raksturo agrāro reformu. Jānis Grīns cildina šī apcerējuma autoru kā Mūža sējēju tautas druvā, ar to ievadot viņa raksturojumu pat pēc izcilā vēsturnieka nāves. Ansis Kurmis papildina A. Švābes apcerējumu ar raksta — Mūsu zemes izpirkšanas sekas un tās atspoguļojums nacionālā daiļliteratūrā, kurā ļoti daudz zīmīgu atzinumu. Lai minam tikai vienu — „kādas galvas atrisinājušas, likās, nekad neatrisināmu uzdevumu, — uzvarēt mežus un purvus, dārgi samaksāt okupantam — muižniekam kā zemes „īpašniekam", iekopt mājas un zemi, uzcelt ēkas un, vairojot saimniecības ienākumus, izskolot bērnus nacionālai darbībai dažādos virzienos." Jāpievienojas autoram, kas saka: „Tieši paidagoģiskos nolūkos šis lielais pagātnes darbs izceļams jaunās paaudzes atjaunotai zināšanai un ievērībai."

Zināida Lazda kādreiz priekšlasījumā Čikāgas Dziesmu svētkos runāja par dzeju, dziesmu un latviešu kultūru .Nelaiķe arī ir teikusi daudz zīmīgu vārdu: piem., „Katrai tautai ir sava dziesma, jo katrai tautai ir sava dvēsele, īpatа gara pasaule. Ikvienai tautai ir tiesības uz savu dziesmu un savu valodu, tautas dvēseles svētnīcu, kur runā tautas gara pasaules simboli, kur pacelti un ietverti tās ideāli." Jānis Grīns veltījis dzejniecei piemiņas vārdus — „Visam viņas dzejā ir viens centrējums — Latvija, tās tautas traģiskais liktenis, cīņa un cerība."

Prof. K. Straubergs raksta par latviešu izglītības augstāko iestādi — Latvijas universitāti, īpaši raksturojot tās likteņus pēc krievu - vācu - krievu okupācijas.

Žurnāls pievēršas arī aktuālitātēm — gan Kreicera apcerējumā „Vēl par skolēnu pašdarbību un pašvaldību", gan Dr. phil. A. Spekkes darba „Baltijas jūŗa senajās kartēs" atreferējumā, gan A. Kurmja Kultūrvēstures stundas konspektā papildskolas vecākai klasei.

Dr. D. Bīskaps novērtē vecāku rīcību apcerējumā „Vecākiem nav laika". E. Upatniece raksta par lasīt mācīšanu pēc analītiskās metodes.

Seko ziņas par latviešu skolām ASV, Vinipegas latviešu skolu, Terēzi Zvejnieci- Budiņu, 30 gadu skolotāju darba atceres skolotājiem okupētajā Tēvzemē.

„Mūsu ceļš" un „Mazputniņš" nav konkurējoši izdevumi, bet gan tādi, kas derīgi bērniem un jauniešiem dažādā vecumā un attīstības secībā. Rakstīts arī par mūžībā aizgājušiem paidagogiem — Eduardu Tomasu, Kārli Kļaviņu un Minnu Zembachu.

P. Dreimanis

OREGONAS NOVADA 100 GADU ATCERES GADS

LATVIEŠU DIENA IZSTĀDĒ

Šogad Oregonas novads (Sav. V.) atzīmē savu 100 gadu pastāvēšanu. Visās pilsētās notiek krāšņi sarīkojumi: rožu svētki, sporta spēles, indiāņu dejas, kovboju rīkotās zirgu skriešanās sacīkstes u. c.

Visu svinību centrā ir Oregonas lielākā pilsētā Portlandē 1. jūnijā Oregonas gubernātora Hatfilda svinīgi atklātā 100 gadu atceres skate. Tā ietveŗ sevī visu, ko novads sasniedzis 100 gados koku rūpniecībā, lauksaimniecībā, lopkopībā, zvejā, celtniecībā, vieglo metallu izstrādājumos, kultūrā un mākslā. Izstādes laukumā 40 m augstā mākslinieciski veidotā lāpā deg „100 dienu nedziesošā uguns", kas vispirms apmeklētājam rāda ceļu uz „Pionieŗu pilsētu". Tā ir pilna dzīvības, spraigas darbības. Tur redzami zelta racēji, jātnieki, kovboji, arī zagļi. Īsta dzīvība noris pasta ēkā un spiestuvē, kur par dažiem centiem var iegūt suvenīru — speciāli iespiestu laikrakstu: Pirms 100 gadiem, attēlos un rakstos! No krodziņiem un kafejnīcām skan senas dziesmas, dimd dejas grīda. Ir savādi jaukties seno dienu pūlī, raugoties dziesmās un skaņās, ko bieži pārtrauc spalgi šāvieni, kad ierodas „laupītāji." Pie „Fells Fargo" pasta stacijas stāv lepns trijjūgs. Dievnamā var noklausīties ērģeļu koncertā, un turpat dzelzceļa malā, kur rit seno laiku lokomotīve ar maziem vagoniem, ir pionieŗu „kapi" — pelēkas smilšu kopas bez ziediem un zaļumiem. Seno laiku dzīve kūso visā savā krāšņumā, īstenībā.

Ir grūti atrauties no tās un soļot tālāk uz indiāņu novietni un mūzeju. Krāšņi ir viņu kostīmi, skaistas viņu dejas, neaizmirstama paliek atmiņā šī novada pirmiemītnieku rokdarbu un izstrādājumu novietne. Ir savādi raudzīties viņu vadoņu portretos . . . Nāk prātā cīņas, kas te vēl ritējušas pirms 60 gadiem un asās sadursmes starp balto vīru — un indiāņi.

Tālāk ir „Rītdienas dārzs" ar dāliju, rožu, vietējo koku dārziem un parkiem. To vidū, bērzu alejas galā ir Japānas tējas namiņš, Oregonas gaidu no visas Oregonas savākto degošo sveču novietne un Portlandes pionieŗu baznīcu relikviju ēka.

Skan zvani, smaržo rozes, zib fotografu aparāti un filmu kasetes, lai krāsās iemūžinātu krāšņos dāliju ziedus, skaistās rozes strūklaku vidū vai no ziediem veidoto mēchanisko pulksteni. Pāri visam augstu gaisā, riņķo lidmašīnas un džeti.

Izstādes galvenajā ēkā 24 Eiropas zemes ir iekārtojušas savas novietnes ar bagātīgiem mantu klāstiem. Pārstāvēta ir Francija, Vācija, Skandinavijas zemes, Anglija, Japāna, Maroka, Koreja, Dānija, Holande u.c. Ikdienā te ap 9000 cilvēku noraugās dažādās sacensībās, sportos, ūdens spēlēs, uzvedumos — mākslīgā ledus zālē, vai Holivūdas filmu aktieŗu priekšnesumos, klausoties dziesmās, mūzikā, skatoties filmas, iepazīstoties ar moderno „šīs dienas" namu, kur ir viss iespējamais ērtībās un nepārspētais lukss — gan telpu izbūvē, mēbelēs, virtuves piederumos. — Sevišķi izcēlās Takarazuka Rabuki grupas japāņu dejas un filmu aktieŗa Roy Rodžera dziesmas un uzvedumi, tāpat Briseles (Beļģijas) „ūdens dejotāju grupa" ar ūdens baletu un dziedoņiem. Skaisti bija arī atsevišķo tautību sarīkojumi.

30. augustā Internacionālā teātŗa zālē — izstādes laukumā bija latviešu diena. Pie ieejas plīvoja sarkanbaltsarkanais karoks, un apmeklētāji saņēma angļu valodā iespiestus pārskatus „Latvija — zeme, darba tauta", ar norādījumu, ka latvieši vēl turpina cīņu par brīvu Latviju — gan trimdā, gan aiz dzelzs aizkara un nezaudē cerību atgūt brīvību un pastāvību. Programmā piedalījās Portlandes latviešu koris A. Berķa vadībā ar tautas dziesmām, jaunieši dejoja tautas dejas, brīvmākslinieks V. Lapše atskaņoja J. Mediņa Dainu un Alfr. Kalniņa Balādi. Daiļamatniecības stendos, kuŗus pārzināja O. Trapāne ar palīdzēm, bija audumi, keramika, koka izstrādājumi, Oregonas ev.-lut. latviešu baznīcas daiļamatniecības priekšmetu stenda un privāto kollekcionāru (M. Ūdres, A. Berķes, A. Zālītes, L. Vīndedzes u. c.) aizdotie izstrādājumi — audumos, kokā, keramikā. Sudrabkalis R. Rubenis bija iekārtojis krāšņu sudraba un dzintara izstrādājumu novietni. Gleznotājs Uga Alberts bija aizdevis savus darbus ar latviskiem motīviem. Prievīšu aušanu demonstrēja A. Kamoliņa. Krāšņie tautas tērpi, tāpat skate, apmeklētājos guva lielu atsaucību.

Z. Ritmanis.

CEĻA BIEDRS

Ir iznācis „Ceļa Biedra" septembŗa numurs. Saturā prāv. K. Skujiņa, archibīskapa Dr. T. Grīnberga, prof. E. Dunsdorfa, A. Jūga, māc. J. Pilmaņa, H. Pavasara, māc. A. Gulbja, māc. Ed Putniņa, Dr. J. Pones, K. Kampes, māc. A. Lūša raksti, A. Breikšas, V. Hermanes, K. Krūmiņa dzejoļi, informācija par baznīcas dzīvi Latvijā un citi raksti. Mēnešraksta redaktors ir māc. J. Strautnieks. Abonēšanas maksa $3,- gadā, un tas pasūtināms pie E. Ķiploka, 3204 Columbus Ave., Minneapolis 7, Minn., USA, vai arī vietējās latviešu draudzēs.

Jāpaplašina slimību apdrošinājums Ontario

Par Ontario ārstniecības plānu kontrolieris V. Denisons izteicies, ka kopš 2. pasaules kaŗa strauji pieaudzis immigrantu skaits Kanadā, un Toronto tas palielinājies par 25%, bet sociālā laukā, it sevišķi ārstnieciskajā palīdzībā, Ontario palikusi 15 gadus iepakaļ dažai labai citai provincei Kanadā. Viņa ieskats, ka Ontario ārstēšanās plāns, kas tagad samaksā tikai uzturēšanos slimnīcā, noteikti jāpārkārto tā, lai tiktu samaksāti arī ārstu honorāri un zāles, jo pie pašreizējās iekārtas, kur apdrošinātie maksājumus izdara uz priekšu, tas esot jespējams.

Tukšās alus pudeles krītas cenā

Ontario valdības pārstāvji līdz ar dzērienu pārvaldes pārstāvjiem izšķīrušies atbalstīt alus darītavu pieprasījumu paaugstināt cenu alum, kas pēc kontrolieŗa V. Denisona domām esot nepareizi, jo nav sen, kad cena alum tika paaugstināta. Alus kaste, kas maksāja $4,-, ar 1957. gadu tika nocenota par $4.25, un alus darītavas jau tā labi nopelnot. Tā kā praksē tiek pielotots, ka paaugstinātās cenas piemēro restorānu apmeklētājiem, tad, lai netiešā kārtā paaugstinātu cenas arī tiem, kas iepērk alu mājas vajadzībām, Ontario dzērienu pārvalde noteikusi, ka jāsamazina maksa par atpakaļnodotajām tukšajām pudelēm. Kur agrāk maksāja 2,5 centi par katru tukšo pudeli, tagad par to maksā tikai 2 centi. Arī tas pēc kontrolieŗa domām neesot pareizi.

Savienotās VALSTIS

GRAND RAPIDI (MICH.)

30. augustā pēc dievkalpojuma, kurā piedalījās viesis māc. V. Līventāls no Detroitas, Latviešu ev.-lut. Vienības baznīcas apakšējā zālē notika šīs draudzes locekļu pilnsapulce, kurā piedalījās 41 dalībnieks. Sapulci vadīja padomes priekšsēdis R. Vēliņš, protokolēja G. Liepiņš, Galvenais darba kārtības punkts bija 1960. g. budžeta projekta pieņemšana, kas nepieciešams sakarā ar eventuālu algas pabalsta pieprasījumu no sinodes mācītāja algošanai. Attiecībā uz budžeta projektu, kuŗu bija sastādījusi padome, sapulcē izpaudās liela vienprātība un tā vienbalsīgi nolēma māc. algas pabalsta dēļ pie sinodes negriezties, bet saimniekot ar tiem līdzekļiem, kuŗus labprātīgi solījuši maksāt draudzes locekļi nākošajā budžeta gadā. Šis lēmums bija iespējams tādēļ, ka draudzes locekļi uzrādījuši aptaujās resp. apsolījušies maksāt ievērojami augstākas likmes kā iepriekšējā gadā, un pilnsapulce atzina, ka iespējams pašiem saimniekot līdzekļu robežās. Budžets 1960. g. būs aptuveni $6.400,- liels un sīkākās detaļās to izstrādās un pieņems decembŗa mēnesī. Budžeta kārtībā šī gada vasarā mācītāja mājai uzlikts jauns jumts, bet pagājušā gadā jumts atjaunots baznīcai. Talku kārtībā ar jo dzīvu atsaucību pašreiz paveikti ievērojami remonta darbi mācītāja mājai, kas citādi būtu prasījuši prāvus līdzekļus. Jāpiezīmē, ka lielākais solījums maksāt baznīcai 1960. g. ir no divām personām pa $85,- no katras, ar papildus maksājumiem draudžu apvienībai un sinodei.

V. Z.

CEĻA VĀRDI

Cilvēkiem. kas vēlas, lai viss būtu pēc viņu prāta, jārada pašiem sava pasaule, jo šai pasaulē tas nav sasniedzams.

☆

Ko ievērojamu var radīt tikai vienatnē.

☆

Ja kāds reiz pieradis pūlēties un censties, tas labprāt un viegli uzliek sev jaunas nastas. Göte.

☆

Ja sagrausi mājas citiem, arī tava māja tiks sagrauta.

☆

Kalni sairst un pārvēršas pīšļos, bet cilvēku darbi dzīvo mūžīgi.

Afganistāņu sakāmvārdi.

Vecā studentu romantika modernajā Rietumvācijā

Modernajā R.-Vācijā ar tās daudzajām jaunajām celtnēm un straujo dzīves ritmu ir vēl dažas saliņas, kur z'ed vecā „buršu" romantika. Tāda ir piemēram, vecā universitātes pilsētiņa —

TĪBINGENA

Gadījās tur būt d'enā, kad universitāte bija slēgusi savas durvis un studentu korporācijas pirms izklīšanas vasaras brīvdienās pulcējās savās pēdējās sanāksmēs. Gandrīz katrs otrs gājējs pilsētiņas ielās bija jaunekl̦is ar korporācijas lenti un krāsaino cepurīt. Ielās un kafejnīcās bija redzami arī vecie filistri: sirmi, uz spieķa atspiedušies kungi blakus jaunekļiem, — visi ar savu korporāc'ju lentēm un cepurītēm. Pils laukumā studenti patlaban gatavojās kādiem svētkiem, pušķoja laukumu ar meijām, eglītēm un drapērijām savu korporāc'ju krāsās; uz gaŗiem galdiem bija nebeidzamas glāžu rindas.

Tībingenas univers'tātes studente stāsta, ka universitāte, kas domāta tikai 2500 studentiem, bijusi spiesta uzņemt 8000 studējošo. Līdzīgi apstākļi esot gandrīz visās vācu universitātēs, bet Tībingena 't sevišķi pievelkot studentus no dažādiem Vācijas novadiem, jo uz turieni pārnākuši daudzi 'zcili mācības spēki no Berlīnes. Sakarā ar to pilsētiņa esot studējošās jaunatnes pārpildīta: gandrīz katrā mājā dzīvojot kāds students. Jaunava rāda kādu mazu aizrestotu lodziņu: tur — agrākā cietuma cellē, kāds studens par 5 markām mēnesī . . .

Jaunais vīns rūgst un puto! Vācu studenti stāsta par studentu pārgalvīgajiem jokiem, kuŗus tiklab miermīlīgie Tīb'ngenas p'lsoņi, kā arī policisti panesot ar stoisku pacietību un labvēlīgu smaidu (Ach, das sind ja unsere Herren! . . .). Tomēr nesen universitātes rektors bijis spiests pat avīzē brīdināt studentus no pārāk nerātniem jokiem, jo tie sākuši . . . peldēties mēnesnīcā strūklakas baseinā pilsēt'ņas centrā!

Grūti ir iedomāties veclaicīgāku un poētiskāku pilsēt'ņu kā Tībingena. Neiedomājami šauras, līkumainas ieliņas nereti izbeidzas ar kāpnēm, kas ved augsti kalnā, mazās mājiņas ar sarkaniem jumtiem un maz'em lodziņiem, veci koki, kas liecas pār Nekaras ūdeņiem, daudzās īpatās la'viņas, „Mīlestības saliņa" Nekaras vidū — populārā jauniešu satikšanās vieta! Kas gan var uzskaitīt visas Tībingenas atrakcijas! Tā liekas it kā izgriezums no pagājušā gadu simteņa bilžu grāmatas.

Tībingenas universitāte dibināta 15. g. simtenī. Ir redzama vecā universitātes ēka ar studentu karceri. Ar interesi vērojam vecos studentu krodziņus, no kuŗiem sevišķi populārs vēl nesen bijis „Tantes Emīlijas" lokāls.

„Tante Emīlija", kas mirusi šī gada pavasarī, bijusi neapšaubāmi populārākā persona šinī studentu un profesoru pilsētiņā. Vairāki Tīb'ngenas universitātes profesori veltījuši viņai pat veselu grāmatiņu, kuŗā viņi sauc to par „Tībingenas studentu māti." Tiešām — okupācijas laikā viņa glābusi no bada daudzus studentus un profesorus, piegādājot produktus pat nelegālā ceļā pāri okupācijas zonu robežām. Kad kādreiz amerikāņu kareivis mēģinājis viņu aizturēt, viņa smaidīdama uzsitusi tam uz pleca: „O Du, mei boi, mei darling", un kareivis, tapat sma'dīdams, viņai atbildējis: O. K., mummy, Du weiterfahren!" Veikals Tanti Emīliju nav padarījis bagātu: šķiet, v'ņa vadījusi to aiz mīlestības uz jautro studējošo jaunatni, kas pulcējās viņas divās mazās piekvēpušās istabiņās. To vienīgais greznums b'jis dažādu studentu organizāciju un grupu veltījumi pie sienām, to starpā arī viens no angļu studentiem („ . . . from the Engl'sh colony"), datēts ar 1953. gadu. Tantes Emīl'jas vienkāršo, pat nabadzīgo lokālu apmeklējušas pat dižciltīgu ģimeņu atvases no dažādām zemēm, pie tam ne tikai student', bet arī profesori. Tante Emīlija visus savus viesus, neizslēdzot arī profesorus, uzrunājusi ar „Tu", mīlējusi jautrās studentu dziesmas, bet nav cietusi nekādas pārmērības, vienkārši aizrādot dažiem jaunekļiem, ka viņ' jau . . . par daudz iebaudījuši! Viņas 80 gadu dzimšanas dienā studenti sarīkajuši viņai par godu lāpu gājienu, kuŗš bijis gaŗāks nekā dažos labos of'ciālos valsts svētkos. Savā slimības laikā īsi pirms nāves viņa ārstēta par velti universitātes klīn'kā, un viņu apmeklējuši Tībingenas labākie medicīnas profesori.

HEIDELBERGA

Studentu romantika nebija vairs redzama kādreiz tik populārajā studentu pilsētā He'delbergā, kaut arī vecā luga „Alt Heidelberg" esot par jaunu parādījusies uz Vācijas skatuvēm.

Arī Heidelbergā studentu skaits esot trīskāršoj'es un sasniedzot apmēram 8000. Seno laiku studentu pārgalvību atskaņas redzamas vienīgi vecajā karcerī, kuŗš radies jau 1778. gadā: tur sienas un galdi no v'enas vietas apklāti ar karceŗa iemītnieku zīmējumiem un uzrakstiem. Ir redzami viņu „pašportreti" korporāciju cepurītēs, paraksti, pat kāda Vēbera operas „Precioza" ārijas parodija „Einsam bin ich nicht alleine". Karcerī studenti ieslodzīti visbiežāk par nekārtību celšanu ielās — dažre'z uz vairāk nedēļām pie ūdens un maizes. Pēdējais „iemītnieks" karcerī bijis 1914. gadā. No parakstiem duŗas acīs grāfa Švērina paraksts — un milzīgiem burtiem uzrakstītais „fon Protopopoff". Vecais sargs, kas vadā mūs pa karceri, stāsta, ka kāds vecs japāņu profesors nesen apmeklējis karceri — un atradis arī savu parakstu no studiju laikiem Vācijā! . . . Vecītis nopūzdamies piebilst: „Tie bija vecie labie laiki! . . ."

Ja arī Hedelberga ir saglabājusi maz no savas kādreizējās „buršu greznības", tad tomēr šur ir vēl arvien daudz veclaicīgas romantikas un daudz pieminekļu tūristiem, kas interesējas par vēsturi. Seno laiku simbols ir, piemēram, vecās pils atliekas, kas izsauc atmiņas par Hohenštaufenu dinastijas (Fridricha II — 13. g. s.) ziedu laiku, — dinastijas, kas jau tanī laikā sapņoja par „pasaules varu". Kā va'rums vēsturisko pilu Heidelbergas pils ir vairākkārt nopostīta un atkal atjaunota, — tā arī ir izskaidrojami dažādie stilu sajaukumi.

Smagi ir skāris Heidelbergu un tās pili 30 gadu karš, jo Pfalces kūrfirsts Fridr'chs V, kuŗam piederēja Heidelbergas pils, bija protestantu ūnijas galva, un pēc viņa pulka sakāves He'delbergu ieņēma katoliskā karaspēka doņa Tillija armija, pēc tam sekoja zviedru un franču okupāc'ja. Sevišķi smagas dienas Heidelbergas pils piedzīvoja Francijas „Saules karaļa" Ludvika XIV laikā, kuŗa pulki okupēja pilsētu par spīti ciešajām radniecības saitēm starp Heidelbergas pils īpašnieku (Pfalces kūrfirstu) un Francijas karali: Pfalces kūrfirsta meita Lizelote bija apprecējusi Ludvika XIV brāli Orleānas hercogu. (Par šīm precībām Heidelbergā ir uzglabāts anekdots: Pfalces kūrfirsts tanī laikā bijis t'k nabags, ka Lizelotei pūrā nebijis nekā va'rāk kā tikai 6 krekli!).

Skaists ir Heidelbergas pils dārzs ar savām terasēm, zaļumu un ziedu rotu un ar lielisko skatu uz Nekaru. Arī staigājot pa pili, vairāk par seno teiku priekšmetiem tūristu sa'sta skaistie . . . kā „ķēniņu zāle" ir restaurēta jau 1934. g., un vienīgi vecie portreti pie sienām tai p'ešķiŗ mazliet seno laiku izskatu. Šinī zālē notiek koncerti un konferences. Pašlaik tanī bija puķu izstāde, un katrā stūrī, katrā sienu iedobumā bija brīnišķīgi sastādīti ziedu grupas, — sevišķi daudz neļķu, kas esot He'delbergas apkārtnes specialitāte.

Kā kuriozs jāatzīmē tūristu apbrīnotā „lielā muca" pils pagrabā, kuŗā ietelpot — tikai 222.000 l'tru vīna!

Veco laiku simbols ir arī „vecais tilts", kas saistīts ar pēdējā Pfalces kūrfirsta Kārļa Teodora vārdu (XVIII g. s.) — ar brīnišķīgu skatu no tā uz zaļgano Nekaru, daudzajiem kuģīšiem un visu Heidelbergu.

Pret Heidelbergas romantisko skaistumu nav bijuši vienaldzīgi arī vācu dzejnieki, kas šeit kādu laiku ir uzturējušies, piemēram, Holderlins, Lenaus, Hebels, Gotfr. Kellers, un arī 65 gadus vecais Göte šeit ir piedzīvojis daudzajiem mīlas romāniem ar jauno un skaisto Mariannu fon Villemer.

Kā visur pēckaŗa Vācijā, blakus vecajām ēkām Heidelbergā ir izaugušas jaunas ļoti modernas celtnes: piemēram, Heidelberga var lepoties ar vismodernāko staciju Vācijā, kas, kaut gan mazāka, stipri atgādina Stokholmas staciju. Tur viss gaišs, tīrs, puķēm greznots; ceļotājs var tur iepirkt visu, ko tas vēlas, var viegli orientēties. Kāds pretstats nokvēpušajām, sarežģītajām Anglijas stacijām! P'e tam Anglija ir izgājusi no kaŗa kā uzvarētāja! . . . Netālu no stacijas lieliski apstādījumi ar strūklaku, ūdensrozēm greznotu baseinu u. c.

Austra Augenberga.

TOSKANINI PĒDĀS

PIEZĪMES PAR DIRIĢENTU HERBERTU FON KARAJANU PIRMS KONCERTTURNEJAS

Šķiet, šodien nebūs tāda mūzikas cienītāja, kas nebūtu redzējis, vai vismaz dzirdējis kaut ko par slaveno Vīnes diriģentu Herbertu fon Karajanu. Šis 51 g. v. diriģents patlaban ir sasniedzis visu, ko viens mūziķis var vēlēties. Viņš vada Berlīnes filharmonijas orķestri, Londonas filharmoniju, diriģē „La Scala" operā un ieņem direktora posteni Vīnes valsts operā. Sevišķu ievērību Karajans ieguva tikai pēc slaveno diriģentu — Arturo Toskanini un Vilhelma Furtvenglera nāves.

Kā zināms, Karajans jau agrā jaunībā pievērsies mūzikai. Kad viņam bija tikai 14 gadu, jau visa Salcburga viņu pazina kā lielisku piānistu. Vēlākos gados viņš izšķīrās kļūt par diriģentu. Vispirms H. Karajans studēja mūzikoloģiju Vīnes universitātē, klavieres — Salcburgas Mocarteumā, bet diriģēšanu Vīnes mūzikas akadēmijā. Kaut dir. Karajans jau jaunībā uzrādīja izcilus dotumus instrumentālā mākslā, viņam jau sākumā bija jāapmierinās tikai ar nedaudziem koncertiem. Īstu atzīšanu K. ieguva tikai pēc 2. pasaules kaŗa, un kopš tā laika viņš savā karjērā ir gājis nepārtraukti uz augšu. Runājot par šo izcilo diriģentu kā mūziķi, jāsaka, ka viņš ir vienmēr tieces pēc perfekcjas. Daži kritiķi viņam pat pārmetuši šo tiekšanos pēc absolūtās precizitātes, jo tādā veidā atskaņotā mūzika kļūstot mēchaniska. Karajans ir kritizēts un slavēts, bet neviens nav apgalvojis, ka viņa koncerti būtu garlaicīgi. Ar savu neizsīkstošo enerģiju un caurstrāvojošo dināmiku, viņš vienmēr spējis vērst klausītāju uzmanību tikpat labi uz sevi, kā arī uz atskaņoto mūziku. Parastajā ikdienā Karajans ir atkal cita persona. Viņš mīl nodoties sportam, īpaši slēpēšanai.

Kaut šī ievērojamā mūziķa gada izpeļņa sasniedz miljonu dolaru robežu, viņš tomēr dzīvo pieticīgu dzīvi, ja tā varētu teikt. Mākslinieks nemīl luksu, bet gan veselīgu un sportisku dzīvi. Pēdējā laikā Karajans pieņēmis sev arī palīgu, kas veic visus administratīvos pienākumus. Šī cilvēka uzdevums ir arī „uzturēt draudzīgas attieksmes" ar pārējiem māksliniekiem, kas saistīti ar Vīnes valsts operu, īpaši ar operu primadonnām, jo pats maestro nemīl ne ar vienu ķildoties. Viņš grib ar visiem labi sadzīvot.

Visā drīzumā Berlīnes filharmonijas orķestris dosies atkal plašā ASV koncertturnejā, un šinī sakarā arī torontiešiem būs izdevība dzirdēt Berlīnes orķestri ar diriģentu Herbertu fon Karajanu.

A. K.

Ksenija Bidiņa koncertē Amerikā

Ksenija B.diņa no Londonas atlidoja uz Ņujorku 6. septembrī, kur vispirms pāris dienas kavēsies pie sav.em radiniekiem. Pēc tam viņa dosies uz Čikāgu, kur sastapsies ar savas koncertturnejas rīkotāju O. Krollu un pianistu V. Treimani. Personīgās vēstules un koncertu lietās lūdz rakstīt uz O. Krolla adresi, 800 S., Halsted St. Hull House, Chicago 7, Illinois. Bidiņas pirmais koncerts notiks sestdien, 12. sept., Saginavā, tad sekos 13. sept. Detroitā, 20. sept Klīvlendā, Toronto, Grand Rapidos, Kalamazū, Indiānāpolē, Linkolnā, Desmoinā, Ņujorkā „Ņuvorkā„ Bostonā, Čikāgā, Milvokos, Filadelfijā. Ārzemju prese par mūsu dziedoni devusi īpaši cildenas atsauksmes, un arī mūsu kritiķi, pēc viņas viesošanās Kanadā, visi cildināja dziedones sniegumu.

FILMU Pasaule

Džinas Lolobridžidas ierašanās Venēcijas filmu festivālā bijusi atrakcija pati par sevi. Ap 30 policistu pūlējuš'es apstādināt lielo cienītāju pūli, kas sajūsmā tuvojies filmaktrisei, kur v'en viņa parādījusies.

☆

Italiešu filmproducents Roberto Rossellini saistījis Deividu Nivenu sava' nākošajai filmai, kas sauksies „Blackout in Rome". Saprotams, filma tiks uzņemta Italijā.

☆

Franklina Delano Rūzvelta dzīves stāsts tiks filmēts Holvūdā ar Ralfu Bellamiju galvenajā lomā. Jaunā filma, kas faktiski būs Brodveja uzveduma pārstrādājums, sauksies „Sunr'se At Campobello".

☆

Tonijs Kert's patlaban saistīts 2 filmām „Spartacus" un „Operation Petticoat". Ceļošanai no vienas studijas uz otru viņš lietojot d'vriteņi, nobraucot katru dienu 9 jūdzes.

☆

Angļu bērnu lugu producents Braiens Veijs izteicies, ka Stratfordas (Anglijā) Šekspīra festivāls izskatās kā „neizskatīgi ietīta šokolādes kaste", salīdzinājumā ar Kanadas Stratfordas uzvedumiem. Tālāk Veijs uzsvēris, ka kanadiešu Šekspīra festivāls kvalitātīvi ir „jūdzēm priekšā" britu versijai.

A. K.

NAKTS LATĪŅU KVARTĀLĀ

INDRAS GUBIŅAS FRANCIJAS CEĻOJUMA PIEZĪMES

II

Nākam no operas mājā. Varētu jau arī braukt, bet Parīzi ir patīkami apskatīt un izjust naktī. Sevišķi ska'sta ir pastaiga pa plašajiem Elizejas laukiem, kur vienā galā mirgo Triumfa Arka — pa v'du augstais obelisks, un otrā galā, jau turpat pie Luvra — Karuseļa arka. Te dzīvība ir lielāka nekā dienā. Ja ejot piekūst, var atsēsties pie kādas kafejnīcas 'elas malā izliktajos krēslos, brīdi pavērot nakts plūsmu un doties atkal tālāk. Liela daļa kafejnīcu un ēdnīcu atvērtas līdz pat rītam, un tiešām jāpabrīnās par dzīvību, kāda tajās valda vēl ap d'viem vai trijiem naktī.

Vienu priekšpusdienu veltam Sēnai, tā nav ne tik plata, ne tik rāma, ne tik tīra kā mūsu L'elupe, un tomēr Sēna man atgādina Lielupi. Sēnas malā sastopam arī dažus klošārus. Dažs ir vecs, dažs pavisam jauns. Un kur tad bukinisti! T'e sēd, vai stāv pie saviem grāmatu kioskiem — pare'zāk kastēm, paši kaut ko lasa, noskatās garāmejošos tūristos ar skumju skatu, jo tie jau grāmatas nepērk. Lielai daļai p'e grāmatu kastēm uz aukliņām izkārti plivinās arī akvareļ' un pastkartītes, tos tūristi tomēr pērk, kaut arī daļa akvareļu ir apputējusi, pirkstu nospiedumiem nosmērēti vai pat ieplēsti. Otrā pusē Sēnai — uz salas, kur atrodas Dievmātes katedrāle — ir puķu pasaule. Blakus grāmatām tur ir puķes, puķes un atkal puķes.

Un tad —iegriežamies Sēnas ielā — respektīvi esam tieši Latīņu kvartāla sirdī. Te ir bezgala daudzi mākslas saloni un saloniņi, antikvariāti, ēdnīcas, noplukuši veikaliņi un lielā Mākslas akadēmija. Tā kā vēl ir diena, tad ne visai platās ielas pilnas ar ratiņiem, uz kuŗ'em sakrautas saknes, augļi, zivis gaŗie maizes kukuļi. Dzīvība te l'ela. Bārdaini jauni vīri drāžas uz „rolleriem", aizmugurē parasti sēd kāda meitene, kuŗai plīvo pusgaŗi, nekopti mati. Bārdaino te ir ļoti daudz, bet t'kpat daudz ir arī glīti tērptu un skūtu studentu. Apskatāmies vairākos gleznu salonos, pārsvarā ir abstraktiskā māksla, bet tai draudzīgi blakus ir arī reālist'skā. Var redzēt meklējumus, drošas krāsas un dažādas izteiksmes. Ir interesanti pavērot šo „bītņiku" pasauli. Mazliet pārsteidz tas, ka ša' rajonā nav daudz tūristu, kas Parīzi ir kā apsēduši. Varbūt viņus aizbaida ne visa' patīkamā zivju smaka, kas te vēl turas pat vakarā, kad ratiņi ar zivīm sen novākti, un tirgus būdas aiztaisītas ciet.

Pusd'enojam mazā restorānā, kas stāvgrūdām pilns. Tā ir liecība, ka te vajag būt labam uzturam. Pagrūti iet ar ēdiena pasūtināšanu. Franči nerunā tik daudz svešvalodas kā italieši. Italijā gandrīz katrā mazā restorānā kāds prata angliski. Varbūt franč'em lielāks nacionālais lepnums, un viņi grib, lai iebraucēji runā viņu valodā? Italieši b'ja arī laipnāki tai ziņā, ja nevarēja saprast, paņēma pie rokas, ieveda virtuvē, un tad varēja parādīt, ko grib. Lai kā, paēdām labi.

Kādā logā ieraugu nel'elu gleznīņu — Dievmātes katedrāle rīta ausmā un aiz koka aizslēpusies kaila meitene. Ilgi skatos šajā gleznā, un man l'ekas, ka tā vislabāk raksturo Parīzi. Katedrāle — un kaila meitene!

Diena ir pārvērtusies vakarā, ielas pilnākas ar bārdainiem māksliniekiem un nevīžīgi tērptām meitenēm. Tās tomēr visas ir glīti krāsotas, un kaut kādā veidā ir dāmas. Mēs priecājāmies par italiešu meitenēm, par viņu grāciju un gaitas vieglumu, bet arī francūzietes ir graciozas, varbūt pat savā gaitā noteiktākas, apzinīgākas nekā skaistās italietes. Sevišķi Roma varēja lepoties ar skaistām meitenēm. Gribas atzīmēt — ka italietēm Italijā ir ļoti gaumīgi matu sakārtojumi. Pat vienkārša kalponīte, kas varbūt nevarēs sev atļauties nopirkt jaunu kurpju pāri, tomēr aizies pie frizieŗa, un staigās glīta un kārtīga.

Pārīši staigā saķērušies, daudzi bariņos nīkst pie kāda mākslas salona durvīm, daži spēlē kauliņu spēli, daži sēd uz kāpnēm un dzied. Viņi te ir mājās, Latīņu kvartāla ielās. Krēsla pārgājusi naktī. Spuldžu gaismā gleznas pieņem citādu izteiksmi, tāpat mazliet netikamāki izskatās bārdainie vīrieši, un, liekas, ielas kļuvušas šaurākas, pilnākām ēkām, un pilnākas balsīm. Nakts Latīņu kvartālā! Mēs nepiederam ne šim kvartālam, ne šai naktij, un izejam atpakaļ uz Sēnas malu. Nokāpjam pie ūdens. Tur ir miers un klusums, kas šķietas salds pēc mudzekļa Latīņu kvartālā. Sēžam cementētā piekrastē pie Jaunā tilta, kas patiesībā ir vecākais Parīzē, un skatāmies, kā liela mēness ripa rāpo pa Eifeļa torņa spraišļiem. Mums paiet gaŗām pāris jauniešu, tik klusu, ka pamanām viņus tikai tad, kad netālu iespurdzas smiekliņi. Tad — protams, viņi taču ir parīzieši, tad viņi apkampjas un skūpstās. Sēna uztveŗ viņu abu ēnas, un man jādomā par Ziemeļnieka dzejas rindu: Un divas ēnas dzelmē skūpstījās.

Indra Gubiņa

Teodors Zeltiņš

DEGUNS

SKATUVES NOVELE

(11. turpinājums)

Tad redzēsim gan, vai Astrīda gribēs pie viņa vēl palikt. It kā viņš būtu kaut kas, kam s'evietes gatavas pielipt bez jēgas un prāta kā skaidiņas magnetā klucim, vienkāršam pelēkam klucim bez slavas un spožuma." Apstājies Jēzups pakampa no grāmatu plauktiņa Gustava Deģa ģīmetni, to pašu, ko Astrīda aplūkodama b'ja jau pārcilājusi, skatījās brīdi, tad saniknots svieda pret grīdu: „Kaut velns, pats velns būtu viņu parāvis — jau toreiz, ar v'su to greizo degunu, kad es kā ģeķis te iekūlos, gribēdams pataisīt viņu atkal par derīgu cilvēku. Nu viņš mūs visus vēl sagriezis gre'zus kā kazas ragus."

„Rimstieties, lūdzu. Ko jūs tur darāt? Tā man bija mīļākā Gustava ģīmetne." Un Alma iztrūcināta p'eskrēja, lai paceltu un paglābtu, režisora kāju vēl nesamīdītu, gaiša koka logatā ielogoto vīra uzņēmumu ar triecienā saplēstu stiklu. „Varbūt mēs paši jau esam — daudz vairāk greizi, kā tas mums kādreiz liekas. Jo — vai īsteni greizs nav v'enīgi tas, kas lāgā mums nepiedien, kaut arī būtu — vistaisnākais deguns pasaulē?"

Jēzups Dzirnavs apjucis blenza pelēkajā sievietē, kas saudzīgi kā lielu dārgumu turēja rokās saplēsto ģīmetni.

3.

Uz vāļas sēdēdama un smēķēdama, Astrīda Zvaigzne ar smailās kurpītes purngalu nervozi bungoja pa kokteiļu galdiņa kāju. Pārsteidzīgi nepac'etīga, bija drusku par agru atnākusi šorīt pie Deģiem — Gustavs pēc pagājušās nakts vēl gulēja — un te nu vajadzēja klausīties ne savišķi patīkamos un ērti atbildamos jautājumos.

Bet Alma nelikās mierā, izmantodama la'mīgo izdevību vaļsirdīgi izrunāties ar jauno aktr'si vienatnē. Protams, par viņas Gustavu. Par ko gan citu? Pelēkā sieviete bija nosēdus'es viņai pretī un urbās viņā ar neatvairāmām izmeklēšanas tiesneša acīm. „Sakiet, Zvaigznes jaunkundz, pavisam atklāt', vai tiešām jūs nejūtat ne mazākos sirdsapziņas pārmetumus, lūkodama atņemt sievai vīru, kas nodzīvojusi kopā ar viņu ilgus un la'mīgus laulības gadus.

„Es zinu, ka tie ir bijuši ilgi gadi. Bet, atļaujiet šaubīties — va' arī laimīgi," izaicinoši paasa atcirta Astrīda.

„Vismaz tie tādi ir bijuši man," apgalvoja pelēkā sieva.

„Kādēļ tad pēkšņi jūs gribējāt atte'kties no — savas laimes?"

„Jūs maldāties, ne jau no tās . . ."

„Bet tā, kā redzat, ir bijusi nešķiŗami sa'stīta ar Gustava veco . . ."

„Degunu. Sakiet vien droši. Es zinu," sērīgi pavīpsnāja Alma un turpināja: „Bet toreiz, visādu vilinājumu apmāta — starp tiem arī jūsu — nespēju iedomāt, paredzēt sekas . . ."

„Redziet, jūs pati atzīstaties, ka neesat varējusi paredzēt sekas. Saprotami un cilvēciski, vai ne? Bet man jūs to gr'bat pārmest. Kā es — arī es to iepriekš nevarēju nojaust, cik tuva es kļūšu Gustavam?"

„Jā, bet kādam?"

„Kā jūs to domājat, kundze?" Astrīda nesaprata.

„Jaunajam vai vecajam Gustavam Deģim? Jūs pati tak redzat, ka tie ir divi, gandrīz vai p'lnīgi atšķirīgi cilvēki."

„Es redzu tos abus vienā. Un tie man mīļ' abi. Tik daudz, ka tagad jau ir par vēlu, lai es pati spētu kaut ko vairs grozīt."

Sakiet, vai tomēr jūs nespētu, ja pēkšņi jums atvērtos ac's un pēkšņi jūs redzētu, ka Jaunajā Gustā nav gluži nekā no vecā. Tas ir, ja jūs būtu iedomājusies, ka esat daudz vairāk iemīlējusies vecajā nekā šai jaunajā ar perfekto mīlētāja degunu, bet — bez Gustava Deģa slavas, kas kādre'z samulsinājusi tik daudzas meitenes," smaidīja Alma.

„Protams, kas mani pie Gustava saista, tas ir arī tas, kas nāk viņam līdzi no meitenes dienām. Bet es to redzu vēl šodien, arī aiz jaunās sejas, šī daļa man tādēļ nav atņemta."

„Un ja nu būtu, ka jaunajam Gustam vispār nekad tās nav bijis?"

„Tad . . . tad . . . Ak, kādas neiespējamas muļķības jūs runājat," sašutus' iesaucās Astrīda.

Bet Almas balss bija nemainīgi mierīga un nosvērta: „Jā, ko jūs tad darītu, ja jums vēl negaidot atklātos, ka Gusts ir nospēlējis veiklu spēli, la' liktu šo to man pārdomāt un nožēlot savu pārsteidzību?"

„Jūs — jūs domājat, ka viņš man atklātu mīlestību vienīgi tādēļ, lai padarītu jūs gre'zsirdīgu? Ziniet, no jūsu mutes — lai neteiktu citu vārdu — tas izskan kā bezcerīgs mēģinājums . . . Ja jūs patiesi par Gustavu gribat vēl cīnīties, tad mēģiniet to darīt prātīgākā veidā, ietekmēdama viņu ar savu daudz va'rāk kopto ārējo izskatu. Kļūt jūtami skaistākai un jaunākai Amerikā ir 'espējams katrai sievetei," un Astrīda saīdzināta nospieda pelnu traukā cigareti.

Alma britiņu skatījās jaunajā aktrisē, kas atkal jau meklējās pēc jaunas cigaretes, tad atbildēja lēnā un noteiktā balsī: „Man piet'ek, man pilnīgi pietiek, ka esmu jau vieglprātīgi gribējusi atjaunot un izskaistināt savu Gustavu. Un sekas tik tiešām tādas arī varētu būt, kā tagad mums rādās. Tādēļ es esmu izšķīrusies atgūt sev vīru pavisam vecmodīgā ceļā — palikdama uzticīga tā vecajam degunam. Kad viņš to uzzinās un beidzot būs neapšaubāmi pārliecinājies, viņš atkal atgriezīsies atpakaļ pie — manis. Tad es to jauno Gustu jums labprāt atvēlēšu, ņemiet un mīlējiet la'mīga."

Astrīda skatījās Almā ar tādām acīm, it kā tai sēdētu pretī piepeši nenormāla kļuvusi s'eviete. Neērti sagrozījusies un bažīgi uz durvīm paskatījusies, strauji p'ecēlās, lai steigtos projām: „Kundze, man liekas — varbūt jūs nejūtaties šorīt vesela — un es bez vajadzības lieki jūs piepūlēju? Tādēļ — tādēļ es labāk iešu. Piezvanīšu Gustavam vēlāk, kad viņš būs piecēlies." Un v'ņa jau sniedza pelēkajai sievietei roku, kad piepeši no virtuves atskanēja trauku šķindoņa, gāzās kāds katliņš,un murmināja saīguša vīrieša balss.

„Dzirdiet, viņš jau 'r augšā, tūliņ jūs varēsit viņu satikt." Un Alma smaidīdama piecēlās skaļi saukdama: „Gustav mīļais, mums ir jau c'emiņš — Zvaigznes jaunkundze. Ja tu esi saģērbies un varētu iznākt, viņa būs priecīga tevi redzēt."

Par atbildi balss ko nesaprotamu norūca un brīdi vēlāk uz virtuves durvju sliekšņa jau stāvēja Gustava rīta mētelī ievīstītais augums ar perfekto mīlētāja degunu. Mati tik perfektā kārtībā diemžēl gan neb'ja, izpūruši un kušķaini veldamies zemē uz pieres virs sāpīgi savieblās sejas. Viņš turēja rokās glāzi ar melnu kafiju un varonīgi mēģ'nāja smaidīt: „Kāds prieks — jau tagad — tik agrā rītā. Astrīda — tu? Labrīt. Labrīt, mana gādīgā Alma, kas esi jau paguvusi uzvārīt stipru kafiju. Varbūt tā palīdzēs sakopt manu tik gaužām slābano dvēseli šorīt. Jutos tā, it kā kāds kak' aiz astes man būtu izrāvis ačgārniski cauri. Un galva — tik smaga kā zilonim."

„Nebūs' laikam vēl izgulējies, nevajadzēja tik ātri celties. Kā likās, bija jau gaisma, kad pārnāci šorīt mājās," saudzīgi sacīja sieva.

„Ko darīsi — jāsāk pie ne'zgulētām naktīm pieradināties. Man taču ar skubu jāsagatavojas sabiedrībai, kas īsti sāk dzīvot vienīgi naktīs," nodzēris malciņu kafijas ironizēja Gustavs.

Un Alma bažīgi nogrozīja galvu: „Vai t'ešām tev to vajadzētu, tavā vecumā?"

„Kas tas par vecumu, Deģa kundze — piecdesm't-astoņi gadi?" Kā likās, tad Astrīdai nepatika ,ka Alma atgād'na Gustava gadus. „Vīrietis pa laikam ir tikai tik vecs, cik vecs viņš jūtas, seviete, cik veca tā izskatās."

„Tad viņam gan vajadzētu justies kā pirmā pavasaŗa kumeļam, lai vecumā varētu salīdz'nāties ar jūsu izskatu," novīpsnāja pelēkā sieva, apmierināti smaidīdama skatoties te sagurušajā kaf'jas dzērājā, te jaunās aktrises īdzīgi sarauktajās uzacīs. „Man ļoti žēl, Zvaigznes jaunkundz, ka jums nav laimējies redzēt manu Gustavu pirms trīsdesm't gadiem."

„Esmu redzējusi — uz skatuves," īsti nespēdama izprast, kas Deģa kundzei padomā, tiepās Astrīda.

„Tad droši jūs bijāt vēl bērns. Bez tam — skatuve ir t'kai skatuve. Bet kā šodien vēl atceros mūsu kāzas krusttēva lauku mājās. Pēc priecīgās dejās novirpuļotas nakts Gustavs vēl jutās tik možs un priecīgs, ka iznesa mani uz rokām kā skaidiņu z'edošā ābeļu dārzā un pārgalvīgs čukstēja ausī . . . Gust vai tu to vēl tagad atceries? To, ko toreiz man čukstēji ausī?"

„Nē, es nezinu, nevaru atcerēties. Tas v'ss — tas taču ir noticis tik sen. Un tagad — man galvā ir citas domas, pavisam c'tas," neērti juzdamies, Gustavs caur pieri glūnēja Astrīdā, kas nicīga paraustīja plecus un aizgriezās, it kā vairs negribēdama tālāk klausīt'es vecīgās sievas sentimentālajās jaunības atmiņās.

Bet viņa, saldeni smaidīdama, turpināja: „Tu toreiz man teici un zvērēji, ka nēsāšot mani, uz rokām kā paiju turēdams, visu mūžu. Un tagad — tu tagad jau esi aizm'rsis pat savus vārdus."

„Saproti, Alma, tas taču ir laiks — toreiz — tad — kad es — kad tu . . ." stostījās Gustavs. „Tagad mums abiem jādomā par nākotni, par stipri praktiskākām lietām, kā nokārtot mūsu visu . . ."

„Glīti un intelliģenti izsakot'es — savstarpējās attieksmes," necerētā laipnībā palīdzēja viņam Alma. „Bet tev tur nebūtu daudz ko lauzīt savu tik ļoti sāpošo galvu. Man nav ne mazākā iebilduma no tevis šķirties."

(Turpinājums sekos)

ATĪŅU KVARTĀLĀ

S FRANCIJAS CEĻOJUMA PIEZĪMES

ijā. Varē-
Parīzi ir
n izjust
ir pastai-
ejas lau-
nirgo Tri-
augstais
jau tur-
seļa arka.
ekā die-
var atsēs-
icas ielas
brīdi pa-
un doties
a kafejnī-
s līdz pat
brīnās par-
lda vēl ap
tī.
nu veltam
plata, ne
kā mūsu
Sēna man
ņas malā
klošārus.
pavisam
kinisti! Tie
em grāma-
āk kastēm,
skatās ga-
ar skumju
āmatas ne-
e grāmatu
izkārti pli-
pastkartī-
pērk, kaut
apputējusi,
n nosmērē-
rā pusē Sē-
ur atrodas
— ir pu-
grāmatām
s un atkal
mies Sēnas
am tieši La-
Te ir bezga-
aloni un sa-
ēdnīcas, no-
lielā Māk-
ā kā vēl ir
platās ielas
uz kuŗiem
ugļi, zivis
Dzīvība te
viri drāžas
gurē paras-
, kuŗai plī-
mati. Bār-
dz, bet tik-
i tērptu un
Apskatāmies
lonos, pār-
skā māksla,
lakus ir arī
zēt meklēju-
un dažādas
esanti pavē-
auli. Mazliet
rajonā nav
Parīzi ir kā
mus aizbaida
zivju smaka,
vakarā, kad
novākti, un
sitas ciet.

Pusd'enojam mazā restorānā, kas stāvgrūdām pilns. Tā ir liecība, ka te vajag būt labam uzturam. Pagrūti iet ar ēdiena pasūtināšanu. Franči nerunā tik daudz svešvalodas kā itālieši. Itālijā gandrīz katrā mazā restorānā kāds prata angliski. Varbūt franč'em lielāks nacionālais lepnums, un viņi grib, lai iebraucēji runā viņu valodā? Itālieši b'ja arī laipnāki tai ziņā, ja nevarēja saprast, paņēma pie rokas, ieveda virtuvē, un tad varēja parādīt, ko grib. Lai kā, paēdām labi.

Kādā logā ieraugu nel'elu gleznīņu — Dievmātes katedrāle rīta ausmā un aiz koka aizslēpusies kaila meitene. Ilgi skatos šajā gleznā, un man l'ekas, ka tā vislabāk raksturo Parīzi. Katedrāle — un kaila meitene!

Diena ir pārvērtusies vakarā, ielas pilnākas ar bārdainiem māksliniekiem un nevīžīgi tērptām meitenēm. Tās tomēr visas ir glīti krāsotas, un kaut kādā veidā ir dāmas. Mēs priecājāmies par itāliešu meitenēm, par viņu grāciju un gaitas vieglumu, bet arī francūzietes ir graciozas, varbūt pat savā gaitā noteiktākas, apzinīgākas nekā skaistās itālietes. Sevišķi Roma varēja lepoties ar skaistām meitenēm. Gribas atzīmēt — ka itālietēm Itālijā ir ļoti gaumīgi matu sakārtojumi. Pat vienkārša kalponīte, kas varbūt nevarēs sev atļauties nopirkt jaunu kurpju pāri, tomēr aizies pie friziera, un staigās glīta un kārtīga.

Pārīši staigā saķērušies, daudzi bariņos nīkst pie kāda mākslas salona durvīm, daži spēlē kauliņu spēli, daži sēd uz kāpnēm un dzied. Viņi te ir mājās, Latīņu kvartāla ielās. Krēsla pārgājusi naktī. Spuldžu gaismā gleznas pieņem citādu izteiksmi, tāpat mazliet netīkamāki izskatās bārdainie vīrieši, un, liekas, ielas kļuvušas šaurākas, pilnākām ēkām, un pilnākas balsīm. Nakts Latīņu kvartālā! Mēs nepiederam ne šim kvartālam, ne šai naktij, un izejam atpakaļ uz Sēnas malu. Nokāpjam pie ūdens. Tur ir miers un klusums, kas šķietas salds pēc mudzekļa Latīņu kvartālā. Sēžam cementētā piekrastē pie Jaunā tilta, kas patiesībā ir vecākais Parīzē, un skatāmies, kā liela mēness ripa rāpo pa Eifeļa torņa spraišļiem. Mums paiet garām pāris jauniešu, tik klusu, ka pamanām viņus tikai tad, kad netālu iespurdzas smiekliņi. Tad — protams, viņi taču ir parīzieši, tad viņi apkampjas un skūpstās. Sēna uztveŗ viņu abu ēnas, un man jādomā par Ziemeļnieka dzejas rindu: Un divas ēnas dzelmē skūpstījās.

Indra Gubiņa

si laikam vēl izgulējies, nevajadzēja tik ātri
ā likās, bija jau gaisma, kad pārnāci šorīt
audzīgi sacīja sieva.
arīsi — jāsāk pie ne'zgulētām naktīm pieradi-
an taču ar skubu jāsagatavojas sabiedrībai,
sāk dzīvot vienīgi naktīs," nodzēris malciņu
onizēja Gustavs.
lma bažīgi nogrozīja galvu: „Vai t'ešām tev
ētu, tavā vecumā?"
tas par vecumu, Deģa kundze — piecdesm't-
di?" Kā likās, tad Astrīdai nepatika ,ka Alma
Gustava gadus. „Vīrietis pa laikam ir tikai tik
vecs viņš jūtas, seviete, cik veca tā izskatās."
viņam gan vajadzētu justies kā pirmā pavasa-
ļam, lai vecumā varētu salīdz'nāties ar jūsu
novīpsnāja pelēkā sieva, apmierināti smaidīda-
oties te sagurušajā kaf'jās dzērājā, te jaunās
līdzīgi sarauktajās uzacīs. „Man ļoti žēl, Zvaig-
ņkundz, ka jums nav laimējies redzēt manu
pirms trīsdesm't gadiem."
u redzējusi — uz skatuves," īsti nespēdama iz-
as Deģa kundzei padomā, tiepās Astrīda.
droši jūs bijāt vēl bērns. Bez tam — skatuve
skatuve. Bet kā šodien vēl atceros mūsu kāzas
a lauku mājās. Pēc priecīgās dejās novirpuļotas
ustavs vēl jutās tik možs un priecīgs, ka iznesa
z rokām kā skaidiņu, z'edošā ābeļu dārzā un
gs čukstēja ausī . . . Gust vai tu to vēl tagad
To, ko toreiz man čukstēji ausī?"
es nezinu, nevaru atcerēties. Tas viss — tas
noticis tik sen. Un tagad — man galvā ir citas
pavisam citas," neērti juzdamies, Gustavs caur
ūnēja Astrīdā, kas nicīga paraustīja plecus un
as, it kā vairs negribēdama tālāk klausīt'es vecī-
as sentimentālajās jaunības atmiņās.
viņa, saldeni smaidīdama, turpināja: „Tu toreiz
ici un zvērēji, ka nesāšot mani, uz rokām kā
rēdams, visu mūžu. Un tagad — tu tagad jau
i'rsis pat savus vārdus."
roti, Alma, tas taču ir laiks — toreiz — tad —
— kad tu . . ." stostījās Gustavs. „Tagad mums
jādomā par nākotni, par stipri praktiskākām lie-
nokārtot mūsu visu . . ."
i'i un intelligenti izsakot'es — savstarpējās at-
s," necerētā laipnībā palīdzēja viņam Alma. „Bet
nebūtu daudz ko lauzīt savu tik ļoti sāpošo
Man nav ne mazākā iebilduma no tevis šķirties."

(Turpinājums sekos)

PAR TUMŠO DZĒJU

Ir parasta lieta, ka, runājot par šīsdienas dzejn'ekiem, tiem visbiežāk pārmet neskaidrību izteiksmē vai pat domā. Lasi reizi, divas, trīs, bet „slepenā jēga un sakars rindu starpā negrib un negrib izkūņoties. Laipnāk noskaņots lasītājs samierinās ar pieņēmumu, ka viņš ir tas, kas nevar saprast dzejnieku. Agresīvāks gars vienkārši nospriež, ka pats dzejnieks nezina, ko viņš īsti gribējis teikt.

L'ekas — abiem ir sava daļa taisnības. Labvēlīgajam lasītājam ir taisnība, ka ne katram dzejolim jābūt nepieciešamā kārtā saprotamam ikkatram lasītājam. Ir pliekana dzeja — standarta izjūtas, ko ietērpj „smukās", tātad, it kā dzejiskās vārsmās. Ir dziļuma dzeja, kuŗā neparastas domas vai izjūtas meklē izteiksmi, un šeit vairs nevar būt runas par smukiem vai nesmukiem vārdiem, bet vienīgi par adekvātiem tam, ko izjūt vai domā. Šāda dzeja nevar būt saprotama katram, un tai nav tādai jābūt.

Agresīvajam lasītājam, kas domā, ka dzejnieks nav pats labi zinājis, ko teikt, arī ir sava taisnības daļa. Bet lai šo viņa taisnību parādītu, ir labāk operēt ar „moderno" dzeju, kas daudzreiz tiešām atstāj drūma un neiztaisīta chaosa iespaidu. Taču arī gadījumos, kad chaoss ir tikai šķietams, jo īstenībā tas slēpj tikai nedaudziem pieejamu skadrību par lietām, jā, arī šais gadījumos nav noliedzams, ka mūsdienu dzejnieks ir un — var pat teikt — grib būt komplicēts. Runāsim par šo pēdējo komplicētību — par neskaidrību, kas ir tikai šķietama, bet kas arī savā komplicētajā skaidrībā tomēr slēpj kādu dziļu un fundamentālu neskaidrību. Un tūlīt jāsaka, ka vienīgi šai plāksnē — skaidrībā, kas maskē neskaidrību — var par dzejnieku teikt, ka tas īsti nezina, ko gribējis paust. Īsi — arī vislabākais modernais dzejnieks ar visu savas dzejas komplicēto skaidrību labi nezina, ko lai saka.

Kāpēc tas tā? Tāpēc, ka šīsdienas dzejnieks nezina, ko nozīmē pasaule un lietas, kas ir ap viņu. Tāpēc, ka viņš dzīvo pasaulē, kas pati nezina, kas tā ir. Tāpēc, ka vecā pasaule ir sabrukusi, un jaunā ir vēl bez noteiktiem vaibstiem. Viduslaiku cilvēks ticēja Dievam kā visuma centram un dzejnieks zināja tieši „ap ko lieta grozās". Renesanses cilvēks ticību Dievam aizstāja ar ticību pats sev vai dabai, un arī te daudz šaubīšanās nebija; dzejnieks atkal zināja, kam un kā savu dziesmu dziedāt. Abos gadījumos viņš dzīvoja pasaulē, kas bija vai vismaz izlikās droša par savas pastāvēšanas jēgu. Bija zināmi pamati, uz kuŗiem stāvēt un zināmi bezdibeņi, kas draudēja, ja pamatus atmeta.

Mūsdienu pasaulē nekur tamlīdzīgas zināšanas vai ticēšanas nav. Šodien mēs lāga neticam ne Dievam, ne cilvēkam. Mēs pat nevaram teikt, ka dzīvojam, piem., ateisma vai materiālisma laikmetā, kā to bieži labprāt pieņem. Mēs nevaram teikt, ka kristiānisms ir licis, nedz arī pretējo — ka tas ir dzīvs un vesels. Komūnisms draud konvertēt „brīvo pasauli" savos aplokos, bet šī „brīvā pasaule" pat neapjauž, cik maz tajā ir palicis kaut kā tāda, kas spētu izrādīt komūnismam nopietnu pretestību. Bieži liekas, ka tā vispār nezina, ko komūnisms patiesībā nozīmē. Un iekavās lai sakām, ka trimdas latvieši šeit nav izņēmums. Teikt, ka komūnisms nozīmē verdzību, ir pareizi, bet reizē būtu ne tikai jāzina, ko nozīmē brīvība, bet arī jāgrib būt brīvam — iekšēji. Iekšējā brīvība, ja mēs esam kristieši, nozīmē sekošanu Kristum. Vai mēs šādu brīvību gribam? Un tālāk: vai mēs šādā brīvībā dzīvojam? Ja ne — ko nozīmē mūsu atrašanās t.s. brīvajā pasaulē? Brīvību izvēlēties sev važas, t. i., dzīvot kā iepatīkas? Šie jautājumi ir būtiski, un kamēr uz tiem nav atbildēts, mūsu pretkomūnisms nav nekas cits kā ērta maska, aiz kuŗas slēpjam savu tukšumu.

Ja šādas pasaules vidū tagad iedomājamies dzejnieku (latviešu dzejnieku ieskaitot), tad sakiet lūdzu, kā lai viņš uzvedas resp. dzejo! Kādos vārdos un pantmēros lai dzejo par pasauli, kas pati nezina savu vārdu un vērtību mērus? Dzejnieks laikam nevar nedzejot. Bet reizē viņš jūt, ka īsti nezina, ko lai saka. Šādā stāvoklī ir tikai viena izeja: teikt, ka nezina, ko teikt, dzejot par savu un pasaules neziņu. Tā, kā redzams, ir bezgala plaša viela! Tikpat plaša, cik plaši ir neziņas, izmisuma un tumsību slāņi šodien. — Par šo „materiālu" var izteikties skaidri un neskaidri. Liels dzejnieks par to izteiksies iespējami skaidri un tomēr, kā jau pirmīt minēju, komplicēti. Tāpēc jājautā tālāk: no kurienes šī komplicētība modernajā, labajā dzejā?

Atbilde, manuprāt, varētu būt tāda, ka dzejniekam nav iespējams samierināties ar pasauli tādu, kāda tā ir šodien; nav iespējams pieņemt savu un pasaules neziņu. Par pēdējo dzejodams viņš tālab reizē dzejo arī par skaidrību, kas varētu būt vai kam jābūt, par kādu eventuālu, tumši nojaustu skaidrību. Bet ja tumsas un neziņas slāņi paši par sevi ir bezgala sarežģīti, tad bez šaubām skaidrība, ko tikai nojauš, arīdzan nav izsakāma viennozīmīgos ,nepārprotamos vārdos. Atzīsim, ka dzeja, kas šādā situācijā dzimst, ir tiesības būt skandalozai, hermetiskai, tumšai un pat drusku chaotiskai.

Vislabākā illustrācija šini sakarībā ir atsevišķi gadījumi jaunākajā franču literatūrā, kas taču vienmēr ir visdrosmīgāk eksperimentējusi ar jaunumiem un galējībām. Kādreiz rakstot par Samuelu Beketu, bija jāsaka, ka šī īru izcelsmes franciski rakstošā spoka „romānu" „varoņi" ir bez jebkādas individuālitātes, un tiem visiem ir arī līdzīgi vārdi. Beketa cilvēks nezina, kad un kur tas atrodas un vai vispār kaut kur atrodas. Katram apgalvojumam, ko tas iedrošinās izteikt, seko noliegums. Šais gabalos nekas nenotiek un tos var lasīt kā grib — no sākuma vai beigām, jo rezultāts apmēram tas pats: pretrunīgu teikumu un žestu virkne, kas ar savu gribēto vienmulību, ar elementārākās loģikas neievērošanu atbaida un reizē tomēr it kā fascinē. Var pat teikt, ka Bekets ir sasniedzis zināmu monumentālitāti ar savu neatlaidīgo sacīšanu, ka viņam nav ko sacīt.

Alens Rob-Grijē, kas patlaban mēģina ieviest jaunu skolu franču literatūrā, cenšas savos darbos atbrīvoties no psicholoģiskās interpretācijas un tā vietā rādīt cilvēkus un lietas tādas, kādas mēs tās tieši uztveŗam: kā vienkārši klātesošas, neapveltot tās ar iepriekš gatavas nozīmības pienesumiem. Pasaule šādā skatījumā iznirst mūsu acu priekšā kā kaut kas svešs un brīžiem tīri neomulīgs, un arī pats cilvēks šīs pasaules vidū ir svešs lietām, lietas ir svešas viņam un viņš — pats sev.

Cilvēka - svešinieka tema ir stingri izteikta Kamī pirmajos darbos (romāns L'Etranger). Franča Kafkas tēli ir taisni līdz neomulībai tipiski svešinieki šai pasaulē, cilvēki, kas kā apmāti dodas no vienas vietas uz otru, bez noteikta mērķa un tikai ar nepārtrauktu gruzdošo sajūtu sirdī, ka kaut kur tomēr jābūt gala punktam un mieram.

Beketa piemērs rāda, cik tālu var aiziet literatūra, kas spiesta rasties pie bezdibeņa malas piestumtā pasaulē. Bekets īsteni ir klīnisks gadījums. Literatūrai, šeit, liekas, nepietiek pēc iespējas skaidri, kaut arī komplicēti, rādīt pasaules neskaidrību, krizi, bet tā vietā pati literatūra kļūst par krizes simptomu, par kaut ko līdzīgu

(Nobeigums 8. lpp.)

Marija Andžāne

DRAUDZĪBA

Man nav ne mazāko bēdu par to,
Ka visi nav vienādi labi. —
Mūsu draudzība pastāv uz labāko,
Mēs tiekoties pasmaidām abi.

Tik runājot starpība tomēr ir —
Tev sāpju trīsa, man cinisma spars.
Bet nieks šis tik neprāsus šķir,
Mūs abus vieno saprāta gars.

Tik kalns ar kalnu nesatiek —
Tos abus šķir krēslota leja,
Bet cilvēks pie cilvēka draudzības tiek,
Kad maskā tam paslēpta seja.

Mūsu draudzība pastāv uz labāko,
Mēs tikumos stingri kā stabi.
Kaut sirds tev no sāpēm asiņo,
Mēs šķiroties pasmaidām abi.

Vērtīgs koncerts

Sakarā ar kanadiešu kolledžu ērģelnieku konventu Toronto, pagājušajā nedēļā bija izdevība dzirdēt vienu no garīgajiem koncertiem Metropoliten United Church telpās, kur pulcējās ap 2.000 klausītāju. Koncertā piedalījās 30 mūziķu liels kamerorķestris diriģenta sēra Ernesta MekMillena vadībā (Morīna Forrestere kontralts un Hjūs MekLins ērģelnieks). Šis izcilais mākslas notikums iesākās ar Arenskija Variācijām stīgu instrumentiem par Čaikovska temu. Kā nākošo dzirdējām Morīnu Forresteri, kas labi pārdomātā priekšnesumā sniedza 4 Lennoksa Berkleja poēmas.

Programmas otrā daļa bija visizcilākā, kad orķestris atskaņoja Hendeļa 4. Koncertu Fa mažorā ērģelēm un orķestrim. Slavējama bija arī J. S. Bacha Kantāte No. 170 ar M. Forresteres piedalīšanos. Šo koncertu nobe'dza ar M. Arnolda Koncertu ērģelēm ,trompetēm, timpani un stīgu instrumentiem. Sevišķi imponēja kompozicijas otrā daļa ar savu v'egli plūstošo melodiju.

A. Kalniņš

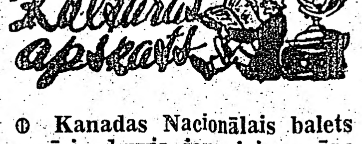

⊕ **Kanadas Nacionālais balets pavēris durvis jaunajai ungāru dejotājai Mariannai Lichtenbergai, kas saistīta jau šīs sezonas uzvedumiem.**

⊕ **Amerikāņu lugu rakstnieka Artūra Millera darbs „Death of a Salesman" rudenī tiks uzvesta Maskavā, paziņojusi krievu kultūras ministrija.**

VIESĪBAS AR DVIEĻIEM

ELLES ĶĒĶA KOKTEILIS (1.)

Lai Dzidra un Modris (Zeberiņi) piedod, ka esmu mazāk vai vairāk neattaisnojami aizņēmies no viņu noveles grāmatas nosaukuma „Viesības ar spokiem". Sev par attaisnojumu, pirmkārt, varu iebilst, ka tā nav vienīgā neattaisnojamā lieta, kas notiek pasaulē. Piemēram, tāda ir fakts, ka grāmata joprojām palikusi recenzentu nepieminēta, tā domāt, nokritusi kritiķiem nesaredzamā aizmugurē. Otrkārt, jūlijs un augusts Ņujorkai uzgāzās virsū ar spelti, ka sviedri pilēja aumaļām pat tādiem, kas alu nedzeŗ, un prātīgāku virsrakstu vienkārši neizdevās izdomāt.

Taču — vai dzimšanas un vārda dienas tāpēc lai paliktu neapsvinētas? Tradicijās ir spēks. Un tā mēs ņēmām dvieļus pār pleciem un gājām: no Gunara pie Jautrītes (atzīmējama kā nemodīga nonkonformiste, jo atsakās reprezentēties ar bildi avīzēs maģistres cepurē), no Annas pie Martas un Zentas, sēdējām uz grīdas un citām mīkstākām mēbelēm, svīdām, slaucījām kaklus dvieļos un tērgājām.

Balsis sajaucās kā džins ar vermūtu kokteiļu glāzēs, protams, ne mazāk galvās. — Linards Tauns atradis pie pilsētas vārtiem gulošu suni, atmodinājis un tagad pastaigājas ar to kabatā pa Ņujorkas ielām, laiku pa laikam izdvesdams angliski skanošu teikumu vērpetes. Vai atkal kāds jaunās paaudzes autoru koeksistences triks? Kam patīk, varētu to tā apzīmē: Linarda dzejoļi sākuši koeksistēt ar angļu valodu, esot jau pārtulkoti apmēram divi duči. Intellektuālākīgajam Gunaram Saliņam (pēdējā laikā pasācis rakstīt tik gaŗas poēmas, ka laikrakstu lappuses izrādās par īsām . . .) tulcībā jau agrāk palīdzējusi nogrēkoties Velta Sniķere. Ko sacīs — ? — Ierosinās izdot modernās dzejas antoloģiju angļu valodā? Iepūt pīlītē un saki paldies, ka koeksistences platei paši tās spēlētāji beidzot uzsēdušies virsū. Esot uz krēsla saplēsta . . .

Jā — tā krēslu lieta Jaunajai Ga'tai var izrādīties gaužām liktenīga. Jaungaitnieku daudzpusīgi enerģiskajam dzejniekam Jānim Krēsliņam (kāds skaļi domā), gatavojoties pārņemt Jaunās Gaitas literārā redaktora pienākumus, it kā nu vajadzētu arī padomāt par sava uzvārda ķēviskošanu . . . Top ieteikti sabiedrību mazāk uztraucēji mērenīgi latviski jaunvārdi: apsēslis, uzsēža, sēžturis, padibens, zemdibens, mugurgalatspieslis, zemgurnis un citi, paliekot beigās pie sēšļa, kam vēl tas labums bez īsuma, ka viegli pārvēršams par atzveltnes krēslu — t. i. zvilsēsli. — Neesmu ķēves bet aptiekņieka dēls. Tomēr — tālab es nedomāju, ka katrs vārds būtu izsveŗams uz aptiekas svariem, vienalga — ķēvisks vai neķēvisks, ja tas kā zirgs no ilksīm nelec laukā no stila. — Pareizi, Janka! Pretstatā dzejai, proza ir vairāk teikumu nekā vārdu māksla. Bez tam, bībelē atrodami vārdi, no kuŗiem varētu sastādīt . . . — Pieliec punktu, iedzīvosies vēl galīgā ķeceŗa slavā.

Svīstam, slaukāmies dvieļos un pārlecam uz šķietami mazāk bīstamiem tematiem. Jaunā un **vecā māksla tūliņ** nav paaudžu problēma, blēņas. Par to vecīši paši sadauzās pierēm un citām miesas daļām. Cik sen, kad Ņujorkā, vēstuļu kastītēs anonīmi iemesta, bija atrodama fotografējot pavairota karikatūra ar gauži neasprātīgu mēģinājumu izsmiet gleznotāju Fridrichu Miltu. Kāds dabā redzamo formu un līniju rūpīgs atdarinātājs, Milta audeklos skatoties, ka redzams, līdz vārīšanās temperātūrai pārkarsējis žulti. Diemžēl — ar žulti vien neviens mākslās otru nav pārspējis. — Bet, ja tāda neizpratne ir pašu mākslinieku starpā par moderniem ziedieniem, ko uztraucaties, ka to pagalam nesaprot direktori, ministri, tirgotāji, ierēdņi un prezidenti. Piemēram, ka Eizenhauers izteicis nepatiku par amerikāņu Maskavas izstādē izkārtu bildi, kur rādīts no kaŗa pārnācis ģenerālis ēdmaņas piebāztiem vaigiem, īsti vērharniskā negausas priekā. Tās vietā prezidents amerikāņu mākslu ieteicis reprezentēt ar glīši uzmālētu beigtu pīli. Tāpat jau mūsu prezidentam kādreiz nepatika, ka latviešu gleznotāji noņemas vairāk gar pussagruvušiem siena šķūnīšiem, kad saceltas tik daudzas jaunas un skaistas skolu ēkas. — Kas saka, ka uztraucas? Pilnīgi otrādi. Ar gandarījumu pieminams fakts, jo, raugi — prezidenta patika vai nepatika nevienam šai zemē neklūst par likumu, kas katram obligāti būtu respektējams. Tādēļ neviens to sirsnīgo ēdēju ģenerāli amerikāņu izstādē iztrūcināts necentās novākt. Krievi, to uzzinājuši, drūzmējušies izstādē gar bildi un nevarējuši saprast, kā tas var būt — atstāj pie sienas bildi, kas prezidentam nepatīk . . . Nu, varbūt mēs paši viens otrs klusībā brīnāmies, un, ja tur tas vainīgais būtu latviešu mākslinieks, kāda biedrība nekavējoties pieņemtu nosodītāju rezolūciju par latviešu otas necienīgu izturēšanos pret uniformu ar spožām pogām . . .

Mēs svīdām, slaucījāmies dvieļos, kuŗus mums jaunus un svaigus bija atnesusi mājasmāte (Zenta, kuŗai ir tāds vīrs, kas angliski tulko latviešu dzejoļus) un pārtraucām runāt prātu karsējošas lietas, pievērsdamies gaidāmam sievietības lielužbrukumam latviešu prozai šīgada nogalē. kad blakus jau atzītām romānistēm ar pirmo romānu nāks klajā autore, līdz šim vai vienīgi pazīstama kā dzejniece. Vai Ilona Leimane šai ziņā lai paliktu vienīgā pārsteigumu sagādātāja? Bet — šo noslēpumu izpaušanai jāpagaida sezona, kad vārdadienu svinētāju vietā sāks sviedrēties grāmatu apgādnieki. Pagaidām iespiestā vārda sacerētāju cienītājiem var atklāt vienīgi to, ka Elles ķēķi pēc veiksmīgi izturētas pārbaudes pantu viršanā par pilntiesīgu locekli uzņemts Roberts Mūks. Viņa simpatiskākā īpašība ir — nenokausējamas rūpes par krekla tīrības saskaņu ar paša dvēseli: pēc katras vakarēšanas (kas reizēm nobeidzas agros rītos) viņš pašrocīgi izmazgā ķēķa dūmos nokūpējušo kreklu, tikai tad, kaut slapju, to vilkdams atkal mugurā. Blakus personīgajām rūpēm par personīgā krekla šķīstību, **Mūks** pabeidzis eseju krājumu ar nosaukumu „Dieva pērtiķis" vai taml.

Svīstam, slaukāmies dvieļos, pa karstajām un tumšajām Ņujorkas ielām mēģinādami virzīties katrs uz savas mājas pusi. (Pagaidām gan nav zināms, kam un kā tas izdosies). Uz siltajām namu kāpnēm kā pirts akmeņiem ietvju malās mīlēdamas spiežas kopā sasvīdušas nēģeŗu miesas. spīdēdamas līdzīgi melnām spuldzēm. Ar sviedriem vaigā tev būs . . . Jā, kādēļ lai mīlestība būtu mazāk svarīga par maizi? Bez mīlestības nebūtu ne maizes pļāvēju, ne mīcītāju, ne cepēju, ne ēdēju. — Derētu auksta pelde, ak, kā derētu. — Mūsu dzīvoklī visas sienas vīrs ir apkāris ar plikņiem (saka Skaidrīte), jāielaiž tikai istabās ūdens, un varēsim justies kā peldbaseinā.

Kā liekas, beidzot apnikusi pat nesakarīgā karstuma muldēšana. Atšķiŗas no citiem nost arī Teodors Zeltiņš, aiziedams meklēt pie izdzertās glāzes pamesto pīpi. Stāsta, ka tā viņš otrā dienā apstaigājot katru māju, kur bijis ciemos. Un — ja viņam izdotos tur atrast visas kādreiz aizmirstās pīpes, sanāktu krietna kollekcija. Galu galā — katram kaut kas ir vienmēr jāmeklē, tumsā vai gaismā, vienalga. Sveiki! **Skorpions.**

Irma Grebzde

SVEICINĀTA RĪGA SVEICINĀTAS MĀJAS!

ATMIŅU STĀSTS

(13. turpinājums)

Es neatbildu. Man jādomā par pelēko Rīgu un dzeju. Ceļos, izvelku no gultas apakšas kasti. Tur ir daži „Pirmo soļu" žurnāliņi. Mazas, rūpīgi sašūtas burtnīciņas. Katrai rakstītājai savs pseudonims. Manējais ir Zemene. Kādēļ taisni Zemene? Cik muļķīgi! Zemenes dzejolis. Zemenes stāsts. Iesmejos, uz grīdas sēdēdama, un saprotu, ka šai vienā gadā esmu izaugusi. Izaugusi ārā no zemeņu dārza, no bērnišķības.

Pašķirstu žurnāliņu. „Miglā", Zemenes dzejolis.

„Migla no pļavām ceļas,
Saule aiz mežiem ceļas.
Purvā gavilē gani,
Bērzā skan dzeguzes zvani —."

Ha, ha, hā —. Veļas,ceļas, gani, zvani. Zvani, gani, ceļas, veļas. Tā esot dzeja!

Sēdu uz grīdas un smejos tik ilgi, kamēr sāku raudāt. Nav, nav man ko dot Kārlim Baltausim izlasīt! Kas vēl likās labs pērnziem, šogad vairs neder. Neder!

„Kādēļ tu taisies par dzejnieci? Vai patiesi domā, ka tie nieka dzejolīši interesētu mūsu skolas literāram pulciņam? Tas neder!" Mirdza ir nežēlīga. „Uzraksti, ja vari, ko jaunu!"

Ā —, jāraksta kas jauns. Jā, uzraksti, ja vari!

Izeju virtuvītē, tumsā, ar papīra lapiņu rokā. Katliņā lēkā zirņi, smaržo —. Gaitenītī skraida kaimiņienes bērneļi. Es ilgi kosļāju zīmuļa galu. Nekā, dzejolis nenāk galvā. Mutē gan sarodas siekalas no jaukās zirņu smaržas. Man gribas ēst! Vienkārši un prozaiski! Atceros visus tos nabaga dzejniekus, kas rakstījuši savus labākos darbus badā, ar tukšiem vēderiem. Skalbe rakstīja, uz Piebalgu vēršus dzīdams . . . Un daudzi citi. Es sēdu siltā istabiņā, un dzejolis galvā nenāk. Neko darīt, netikt man pie tās slavas un goda! Lecu augšā no soliņa un saplēšu papīru. Zirņi jānokāš. Izlietnē līst karsts, pelēki brūns, ūdens. Tam līdzi aizplūst mana griba dzejot.

Īsā ziemas diena pievilkusies tuvu naktij. Neesmu neko lielu izmācījusies. Rītā vieglas stundas — reliģija, zīmēšana, vēsture, latviešu valoda, angļu valoda, dabas zinības.

Vēders nu apmierināts, dzejas gars aprimis. Apsēžos pie loga un veros saltajā klusajā ielā. Kā no tālienes šurpu plūst mūzikas skaņas. Armijas laukuma slidotavā skan valsis. Meitenes aizslīd pa gludo ledu uz šīm burvju kājām — slidām. Zēni viņas atbalsta, pietek un noņem tām slidas. Klaigas, joki, smiekli.

Man nav slidu. Nekad nebūs. Varbūt tad, kad reiz pati savu naudu pelnīšu. Ģērbšos, kā patīk, pirkšu, ko iekārošu un — nekad nebūšu dzejniece!

Pa sienu lēni, gurdeni aizrāpo blakts. Manas Rīgas ikdienas lieciniece, asiņu izslāpusi, plakana —.

Es gribu mājās! Gribu sēdēt lielajā istabā pie kuŗošās krāsnītes, dzirdēt māmuļas balsi. Varbūt viņa, garāmejot, mani noglāstītu, pažēlotu par to, ka ir tik skumji.

Rīgas debesīs šovakar nav nevienas zvaigznes. Kā tumša aka, tā veŗas man pretim, dziļa un baiga.

☆

Brīvstundā sastopu gaitenī Ojāru. Viņa gaišā seja izskatās gandrīz caurspīdīga. Abi apstājamies pie loga, lai gan gaiteņos nav brīv uzkavēties.

„Ziemassvētkos, paliku Rīgā. Neredzēju ne Gaiziņkalnu, ne vectēvu. Mana māsa Inese atbrauca no sanatorijas. Viņa brauks uz Šveici. operēties. Tēvs gribēja, lai svētkos esam vēl visi kopā —?

Ojārs runā skumji. Man viņa ļoti žēl. Viņš runā tā, it kā māsa Inese būtu mirusi.

„Tur viņa kļūs vesela," es saku.

„Varbūt. Varbūt arī ne. Nav daudz cerību."

Nav daudz cerību —! Cerība ir vienmēr! Vienmēr, līdz pēdējam. Es tam ticu.

„Studēšu par ārstu. Šitās slimības ir jāiznīcina, kas tā uzbrūk jauniem —" Ojārs apņēmīgi noteic.

Mēs nedrīkstam te stāvēt. Paslīdām viens otram garām. Uzeju zālē. Austra staigā ar Baltausi. Mani pamanījusi, viņa māj ar roku.

„Redzi, Kārlis saka, tu varējusi viņam iedot izskatīt tos pašus, kā tu saki bērnišķīgos dzejolīšus —"

„Nē —" ir mana atbilde — „ne tos! Un citi nerodas. Nav vērts. Varbūt vēlāk, kad būšu trešā, ceturtā klasē —"

Es nespēju domāt par dzejoļiem, man jādomā par Inesi, nepazīstamu meiteni, kuŗas būt vai nebūt izšķirsies kaut kur Šveicē. Cik laimīga varu būt, ka esmu vesela! Ēst zirņus, speķi un cietu rudzu maizi, dzīvot pelēkā istabiņā un būt vesela!

Kārlis Baltausis vērīgi mani nolūkojās.

„Taču uz to vakaru gan abas atnāciet."

Nu, kā tad!

Reliģijas stundās nav nekādas nopietnības. Kad dz'edam, meitenes velk katras dziesmas beigas gaŗi un žēlīgi. Tīšām velk, lai pašām nāktu smiekli. Man pret Dieva vārdu liela bijība, tā esmu audzināta. Bet ne visām tā ir. Kādēļ nevilkt dziesmu un neizsmieties? Austrai ir skaista, skanīga balss, un mēs norunājam dziesmu ķēmošanu izbeigt. Mēģināsim dz'esmas vadīt, nobeigt laikā, kā vajag. Tā, dziedot, iznāk tāda kā cīņa. Citas velk, citas dz'ed kārtīgi.

Pēc stundas dabūjam dažu labu izsmējošu vārdu uz savām galvām.

„Muļķes! Grib pielaizīties skolotājam. Ļeguškas —".

Lai ļeguškas! Arī citas meitenes ir mūsu pusē. Un mēs neielaidīsimies nekādos jokos. Lai nu zīmēšanas stundās katrs izākstās kā var, bet ne rel'ģijas.

Tā klase atkal dalās un rūc. Un mēs esam tās „gaisa jaucējas?

Esmu vēl sadraudzējusies ar jauku gaišmati — Zīnu. Viņa ar māti tikko pārcēlusies dzīvot l'elajā namā pretim mūsu istabiņai. Tikai vienu stāvu augstāk. Kad viņas būs iekārtojušās, man jāiet ciemos.

Zīna ir nopietna, klusa meitene. Cītīgi mācās, uzvedas kā pieaugusi, nepiedalās klases jandāliņos.

Šie jandāliņi nav nekas jauns. Piemēram, pirms stundas sākšanās mētāt no sola uz solu klases tāfeles lupatu. Lupata, krīta putekļus put'nādama, lido pāri meiteņu galvām. Neviena to nedrīkst paturēt rokā, jāsviež tūlīt prom kā degoša pagale.

Ak vai! Dažreiz jau durvis pavērušās, skolotājs nāk iekšā, bet lupata kādai pirkstos!

„Met, met!" klase čukst.

Un nabaga upur's nezin, ko iesākt.

Ir arī vēl cita veida jandāliņi. Dažreiz skolotāja tintes pudelīte pilna ar ūdeni, dažreiz zem katedras pabāzta maza lupat'ņa, terpentīnā samērcēta. Un skolotājs visu stundu griežas apkārt un nevar saprast, kas un kur tik nelabi ož.

Tikai vēstures stundās, kad klasē nāk direktors, skuķiem jandāliņi nav prātā. Tad v'sas sēd kā pelītes.

Angļu valodas Ābola jaunkundze mums tikpat kā biedrene. Viņa ir ļoti mīļa, un mēs aizrāvušās tulkojam „Garkājtēt'nu". Bez tam Ābola jaunkundzei bieži pastāstāms kāds stāsts par brīnumu zemi — Ameriku. Viss tas saista. Viss tas svešs. Un mēs nespējam saprast, kādēļ skolotāja šo zemi atstājusi un braukusi šurpu.

„Kad skolas būs nobeigtas, es ceļošu. Pa visu pasauli —" Austra saka, kā savu bēgles likteni paredzēdama. Mani gan ceļošana nesaista. Austra daudz lasa ceļojumu aprakstus, svešu zemju skaistuma sajūsmināta.

Man patīk grāmatas, kas stāsta par pašu dzīvi, cilvēkiem, pārdzīvojumiem. Pirmore'z man nāk rokā Hamsuna grāmatas — „Pans", „Viktorija". Lasu un raudu, un lasu vēlreiz. Tas man ir kas jauns, pēc iemīļotajām Skalbes pasakām, Jaunsudrabiņa „Vēja z'ediem", Akurātera „Kalpa zēna vasaras".

„Tu jau tās grāmatas aprij kaudzēm," māsa pārmet, „kas tad var palikt prātā, tik ātri lasot —?"

Krusmāte ar Mirdzu spriež par Dostojevski. Viņas to lasa kr'eviski. Es to nespēju, jo krievu mēli tikai mazliet protu. Krusttēvam grāmatplauktiņā stāv mirušā brāļa grāmatas, lieli, skaisti sējumi — He'ne, Gēte Šillers. Nē, arī vācu valodā man lasīšana neiet.

Es vēl labprāt ņemu rokās „Jaunības tekas", vēl varu jūsmot par „Sudraba slidām" un līdzīgiem bērnu stāstiem. Es vēl svārstos starp bērnu un jaunavu.

Pienāk trešd'ena. Austra pārbrauc man līdz pēc skolas, lai vakarā kopīgi dotos uz literārā pulciņa sanāksmi. Tā kā nevienai no mums nav nekādas patikas noņemt'es ar ēst vārīšanu, liekam galdā speķa gabalu un maizi, griežam pa šķēlēm un kāri ēdam. Austras māte cūku netur un mūsmāju cauraugušais, stingri nožāvētais speķis tai liekas īstais gardums. Smiedamās pieminam kartupeļu nedēļu ar slaveno „ķilķenošanu".

Uzskrien pie mums arī otras mājas Zīna. Jā, viņa nāks līdz uz sanāksmi. Viņai gan māte stingri note'kusi vakarā vingrināties klaveŗu spēlē, bet —

Kad jau nu esam visas trīs kopā, var darīties atkal ar dažādām burvestībām. No M'rdzas barguma bīdamās, tasīti šoreiz nedancināsim. Bet Zīnai līdz vecas, nobružātas, krāsu sen zaudējušas, kārtis. Kuŗa zīlēs? Nu, katrā ziņā, Austra. Viņa redzējusi, kā tēvamāsa zīlējus'. Zīna kāršu nozīmi. Vispirms viņa liek Zīnai, trīs re'zes pārceļot, svinīgā sejā. Mēs tikpat svinīgas klausāmies.

„Tu iepazīsi tumšmati puisi . . . " Ā — Zīna jau to gandrīz pazīst. Tas ir tas pats no Pirmās vidusskolas, kas dzīvo taisni mūsu logiem pretim. Viņi jau dažus vārdus pārm'juši.

„Jums būs interesants randiņš —"

„Kur?" Zīna nevainīgi jautā.

„To kārtis nevar izlasīt." Nē, kārtīs nav atzīmēts ne Vērmanes dārzs, ne Operas nams, pat ne mūsu apstādījumi, skolai pretim.

„Kāda vecāka siev'ete tev sagādās kreņkus —"

(Turpinājums sekos)

M. Krone - Balduma

PADOMI NAMAMĀTĒM

VAKARIŅĀM

Vakariņām varam gatavot, sākot ar siļķi, līdz aukstai platei, tāpat arī dažādus sakņu ēdienus, kas neprasa daudz laika un ierosina apetītu. Siļķes ir barojošas un lētas. Tās var sagatavot dažādi — gan aukstā, gan siltā veidā.

SIĻĶE ZIVJU MĪKLĀ

Atkarā no ģimenes lieluma devu var samazināt vai palielināt. Ņem 4-6 zmērcētas siļķes, atbrīvotas no asakām un ādas. Sagatavo parasto zivju mīklu, kādā cep zivis peldošas taukos. Formu iezież ar sviestu vai taukiem. Siļķu puses izveltnē mīklā un liek formā, starpā iekaisot rīvmaizi, pārkaisa ar rīvmaizi un uzliek sviesta piciņas. Cep vidējā kārstumā pusstundu.

PIKANTĀ PASTĒTE

Ņem 1 mārc. novārītu un šķēlēs sagrieztu kartupeļu, 1 mārc. skābo kāpostu, 2 nomērcētas siļķes un apm. ½ mārc. vērša gaļas (vārītas). Labi var izmantot gaļas pārpalikumus.

Kārtām liek kartupeļus ietaukotā formā, kārtām skābos kāpostus un kārtām gabaliņos sagrieztas siļķes un gaļu, pārkaisa ar rīvmaizi un uzliek sviesta piciņas. Ja vēlas, var visu masu sajaukt kopā un tad likt formā. Cep vidējā karstumā 30 minūšu.

SAUTĒTAS SIĻĶES

Siļķes var ņemt svaigas vai sālītas, pēdējās tad labi jānomērcē. Ņem 4 siļķes, 2 vidēja lieluma sīpolus, 2 ēd. kar. sviesta, ¼ kv. skāba krējuma, sāli un piparus pēc garšas.

Sīpolus nomizo un sagriež aplos, liek sviestā un apcep viegli brūnus, siļķu pieņus izrīvē caur sietu un sajauc ar skābo krējumu, pārlej sīpoliem un uzvāra, pieliek garšvielas un ieliek sagatavotās siļķes. Sautē 10 minūšu. Pasniedz galdā ar novārītiem kartupeļiem un salātiem.

SIĻĶU UN ŠĶIŅĶA PASTETE

3 siļķes, ¼ mārc. žāvēta šķiņķa. ½ mārc. ābolu, 1 mazāks skābs gurķis, 1 ēd. kar. skāba krējuma.

Nomērcētām siļķēm izņem asakas, novelk ādu un izmaļ caur gaļas mašīnu kopā ar šķiņķi, nomizotiem āboliem bez serdes un gurķi. Samaļ vēl otrreiz, pieliek vienu sarīvētu sīpolu 3 ēd. kar. saputota sviesta un krējumu. Izformē uz šķīvja siļķes veidā, pieliekot asti un galvu, garnē ar lociņiem un maziem piparu gurķīšiem.

BURKĀNU KOTLETES

2½ mārc. burkānu, 2 olas, ¼ mārc. miltu, sāls pēc garšas.

Notīrītus burkānus sarīvē, pieliek sakultas olas, miltus un sāli. Labi sakuļ, liek kotletes ar karoti uz pannas sakarsētā sviestā vai eļļā un cep brūnas.

BURKĀNU SCAEPUMS

2½ mārc. burkānu. 3 ēd. kar. miltu, ¼ kv. piena, 3 olas, sāls pēc garšas.

Vārītus ar visu mizu burkānus notīra, samaļ, pieliek miltus, sakultas olas, pienu un sāli pēc garšas, labi sakuļ. Bagātīgi iezież formu ar sviestu, izkaisa ar rīvmaizi un liek minēto masu iekšā. Pārkaisa ar rīvmaizi, uzliek sviesta piciņas un cep brūnu.

Dod klāt brūnu sviestu.

MAKARONU SACEPUMS

1 mārc. makaronu, 5 vidēja lieluma tomāti vai viena glāze tomātu biezeņa, ¼ mārc. sarīvēta Šveices siera, 2 olas, 6 ēd. kar. skāba krējuma.

Izvārītus makaronus saliek kārtām formā, pārliek ar sagrieztiem tomātiem vai tomātu biezeni, pārkaisa ar sieru. Olas sakuļ ar krējumu, pārlej sagatavotai masai, pārkaisa ar sieru un cep.

Pasniedz karstu ar brūnu sviestu.

BRŪNĀS NŪDELES

3 ēd. kar. sviesta, 3 olas, 1 mārc. biezpiena, ¼ mārc. rīvmaizes, sāls un cukurs pēc garšas.

Sviestu ar olām sakuļ, pieliek biezpienu, rīvmazi, sāli un cukuru pēc garšas. Labi samīca, izveido nūdeles, izvāra augu taukos. Pasniedz galdā ar brūnu sviestu.

SIĻĶES AR TOMĀTIEM

Labi nomērcētas siļķes pārgriež gareniski un atbrīvo no asakām, tad marinē 24 stundas etiūķdenī, kas iepriekš uzvārīts ar sīpoliem un vircēm. Tad siļķu filejus izņem un notecina, saliek uz garena šķīvja. Pārslacina ar eļļu, pārliek tomātu šķēles un pārkaisa sakapātus lociņus. Skābu krējumu samaisa ar nedaudz sarīvēto mārrutku un pārlej siļķu sakārtojumam. Klāt pasniedz novārītus kartupeļus.

VILTOTAIS LASIS

2 lielākas svaigas siļķes novāra sālsūdenī un atbrīvo no asakām. 2 olu dzeltenumus samaisa ar mazliet paprikas, sagatavotām sinepēm pēc garšas, citrona sulu un 1 ēd. kar. sviesta, nogaršo sāli un piejauc ⅓ kv. piena. Liek karstā ūdens peldē un karsē, kamēr masa top bieza. Tad iemaisa izmērcētu un izkausētu želatīnu, 1 ēd. kar. Iejauc sasmalcinātas siļķes un pievieno 1 kar. tomātu biezeņa. Liek ar aukstu ūdeni izskalotā formā un noliek sastingšanai.

PIKANTA ZIVS

2⅓ mārc. līdakas, 4 ēd. kar. tomātu biezeņa, 1 ēd. kar. sagatavotu sinepju, 1 ēd. kar. citrona sulas, 2 lauru lapas, 4 piparu graudi un viras zaļumi.

Notīrītu zivi pārgriež un izņem asakas, pārziež ar sinepēm un tomātu biezeni, saveltnē. Katliņā ieliek 2 ēd. kar. sviesta, pieliek garšvielas, ieliek zivi. sautē ar nedaudz ūdens piedevu, skābu krējumu, sāli pēc garšas.

Kad zivs gatava, uzmanīgi izņem un uzliek uz šķīvja. Šķidrumu izkāš un pievieno izkāstu želatīnu, pārlej zivij un atdzesē.

Pasniedzot galdā, garnē ar zaļumiem un sagrieztām olu šķēlēm.

AUKSTA ZIVJU PASTETE

1½ mārc. mencu vai līdakas bez asakām un ādas, ½ mārc. sviesta, ¼ mārc. Šveices siera, sāls, engvers pēc garšas.

Gabaliņos sadalītu zivi sautē ar pusi no sviesta uz lēnas uguns gatavu. Atdzesē un izmaļ 2 reizes caur gaļas mašīnu. Samaltai masai pieliek atlikušo sviestu, sarīvētu sieru un garšvielas. Labi saputo, izformē pēc patikas un garnē ar zaļumiem un citrona šķēlēm.

PILSĒTA BEZ STEIGAS

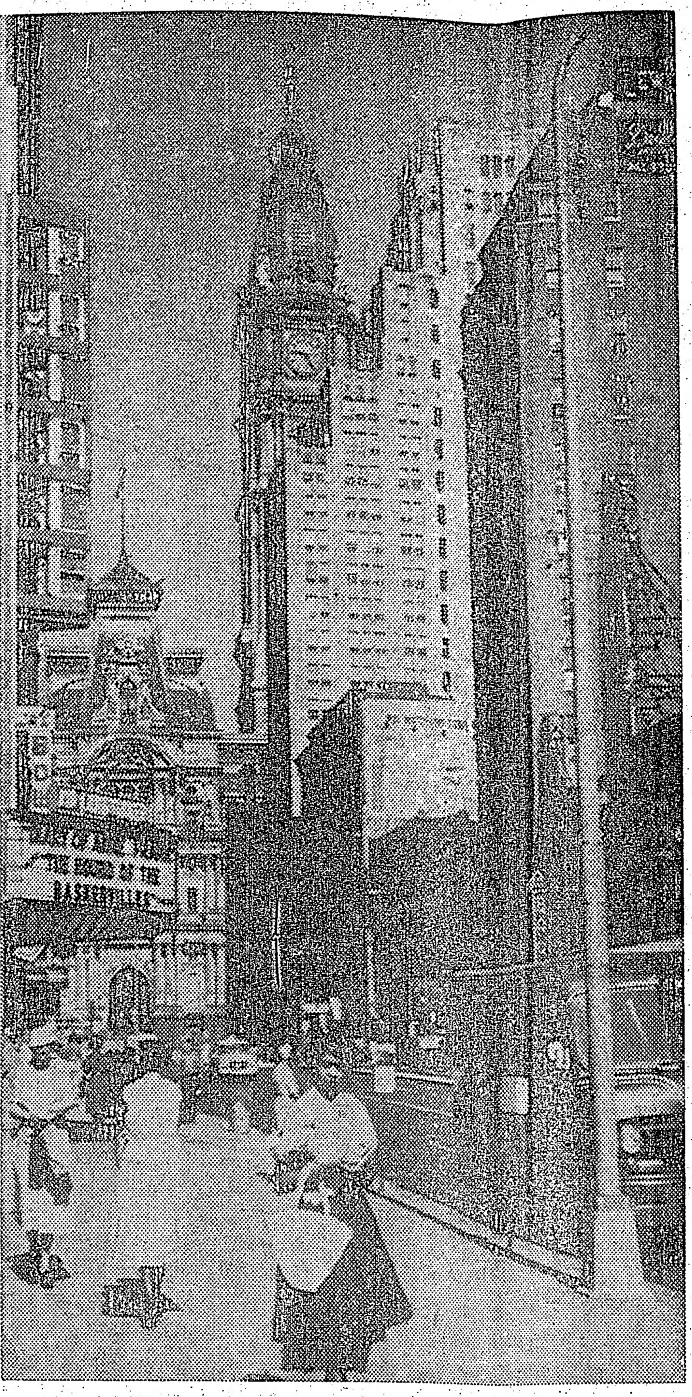

Skats Filadelfijas galvenajā ielā.

MŪSU LĪDZSTRĀDNIEKA PIEZĪMES PAR FILADELFIJU

Filadelfijā. — Nonākot Filadelfijā ir patīkama pārmaiņa, īpaši pēc ilgākas uzturēšanās tādās lielpilsētās kā Ņujorkā un Čikāgā. Filadelfija ir ļoti eiropejiska. Pirmā pazīme ir tā, ka cilvēki šeit nesteidzas, un otrkārt — visi eleganti ģērbušies. Cenu ziņā Filadelfija ir pateicīga vieta, jo viss šeit ir samērā lēts. Piemēram, jaunākos kungu „wash and wear" uzvalkus šeit jau var pirkt par 23 dolariem, kurpretī Toronto šī cena ir gandrīz dubultīga. Arī dāmu vasaras kleitas, kas ir ļoti izskatīgas, ir samērā lētas.

Pilsētas centrā ielas ir ļoti tīras. Pilnīgi pretstatā šai pilsētai ir Čikāga un Ņujorka, kur, par spīti augstajiem sodiem, ielas ir vienmēr piedrazātas. Filadelfijas parki ir jo patīkama vieta atpūtai karstajā vasaras tveicē, tāpat restorāni, kuros ir laipna apkalpošana.

Būtu gandrīz vai grēks nepieminēt Filadelfijas mākslas dzīvi. Vasarā gan tā ir atslābusi, bet ar rudeni šeit sāksies koncerti, operu un teātru izrādes. Bez tam šī pilsēta var būt lepna uz savu simfonisko orķestri, ko ilgus gadus jau vada slavenais diriģents Judžins Ormandijs. Filadelfiešiem ir arī sava operas sabiedrība, kas katru gadu nāk klajā ar jauniem iestudējumiem ,neizslēdzot no repertuāra arī standartoperas, kā Karmenu, Pajacco, Zemnieka godu un Trubadūru.

Arī vasaras mēnešos filadelfiešiem nav jāiztiek galīgi bez mākslas. Ja gribat dzirdēt Karūzo balsi, tad atliek vienīgi aiziet uz „Victor Cafē", kur, baudot itāliešu ēdienu un vīnus, nepārtraukti jūsu ausīs skan operu ārijas un itāliešu vecmeistaru dziesmas šī pasaulē slavena dziedoņa izpildījumā.

Visubeidzot jāpiemin arī filmas, bez kurām dzīve šajā lielpilsētā nav iedomājama. Ļoti lieliskus panākumus gūst filmas „The Roof", „South Seas Adventure" un „Room at the Top". Visumā — šī ir pilsēta, kurā būtu vienmēr patīkami atgriezties.

A. K.

JAUNATNES KRIMINĀLITĀTE EIROPĀ

No attiecīgām statistikām izriet, ka jaunatnes kriminālitāte pēdējos gados peaugusi ne vien Ziemeļamerikas kontinentā, bet arī Eiropā. Un tas viss par spīti pieaugošai labklājībai. Pēc Skotlandjarda ziņām Anglijā jaunatnes kriminālitāte tagad pārsniegusi 1951. gada statistikas līkmi (kad Anglijā konstatēts vislielākais jauniešu noziegumu skaits) par 20%.

Stipri līdzīga aina vērojama arī Rietumvācijā un Francijā. Vācu jaunieši sevišķi nadzīgi kļuvuši automobiļu zagšanā, jo pēc sociologu domām jauniešus esot apstājusi īsta automobiļu braukšanas sērga. Automobiļu zādzības, salīdzinot ar 1950. gadu, vācu lielpilsētās tagad ir pieaugušas par 500%. Pēdējā laikā no 24.000 auto zagļiem 13.000 izrādījušies ļaudis līdz 21 gada vecumam. Caurmērā 80 no 100 jauniešu zagtiem automobiļiem atrod, jo viņi tos parasti ir tikai „aizņēmušies" un braukuši tik ilgi, kamēr pieticis degvielu.

Francijā toties pēdējos mēnešos ļoti slaveni kļuvuši „ādaiņi" — Rīgas kādreizējo pašpuiku un vēlāko vienaldzīgo attāli radi. Šie franču jaunieši, vecumā starp 14 un 21 gadu, kuŗus vācieši savā zemē dēvē par „Halbstarken" valkā dauzonīgās jaunatnes internacionālo tērpu — šaurās „kniedētās" bikses, (kuŗas pirmoreiz uzvelkot, pamatīgi samērcē ūdenī, lai tām ielauztu īsto „fasonu") un papildus ādas Jakas. Saslēgušies lielākās vai mazākās bandās, šie franču jaunieši terrorizējot veselus lielpilsētu kvartālus, par sitamajiem ieročiem galvenokārt izlietojot velosipēdu ķēdes. Bandu šefus parasti dēvē par tarzāniem. Lai šajā godā tiktu, kandidātiem, sitoties ar velosipēdu ķēdēm, jāizcīna asiņainas divkaujas tik ilgi, kamēr viens paliek uzvarētājs. Šajos stundām ilgstošajos slaktiņos allaž noskatoties arī meitenes, augstākā sajūsmā smejoties un kliedzot. Jauniešu bandas dažos parīzes kvartālos piespiedušas „kapitulēt" pat ielās dežūrējošos policistus, kuŗi centušies aizkavēt dažādas jauniešu bandu nelietības .Īstas bailes „ādaiņiem" tomēr esot „iedzinusi" alžīriešu dumpinieku slepenā organizācija FLN, kuŗas cīņas metodes jauniešu bandām iedvešot daudz lielāku respektu nekā policija. Tulonā starp „ādaiņiem" un kādas pilsētas daļas iedzīvotājiem notikusi īsta ielas kauja. Francijas iekšlietu ministrija tagad jaunatnes bandām pieteikusi ļoti nesaudzīgu kaŗu. Parīzes policijas prefekts Papons nesen deklarējis, ka jauniešu bandas Francijā ilgi vairs nepastāvēšot.

UZ VECTĒVA BĒRĒM...

VIDZEMNIECES VĒSTULE NO GRIEĶIJAS

Ir karsts jūlija rīts, kad mazā džīpītī dodamies augšup uz kalnu virsotnēm apņemto, 800 m virs jūŗas līmeņa, skaisto Livādi ciemu, pāris stundu braucienā no Salonikiem. Šī ir trešā reize, kad dodos turp augšup uz mana vīra dzimto vietu — uz viņa tēva māju. Pirmoreiz kāpu augšā kājām Ziemassvētku svētvakarā, jo satiksmes līdzekļu toreiz nebija un rūgtin rūga asiņainā partizānu kaŗa iesākums. Otrreiz tur atpūtos nedaudz dienu svaigajā kalnu gaisā pēc šī asiņainā kaŗa, un nu — nu mēs braucam uz manu bērnu vectēva bērēm . . .

No platā, ērtā lielceļa ārpus Salonikiem mēs nogriežamies pa šauru, grumbuļainu ceļu, kas ved augšup uz ciemu. Jo augstāk „kāpjam", džīpītim traki kratoties, it kā mēs sēdētu raganu ratos, jo skaistāka, zaļāka, svaigāka ir apkārtne, un kļūst ievērojami vēsāks; turpretī Salonikos rāmais, siltais rīts vēstīja nepanesami karstu dienu. Ceļmalēs zied lauku puķes visādās krāsās; dažas tīri pazīstamas no bērnības laikiem, bet gadiem ilgi vairs nekur neredzētas, tā ka brīžiem gandrīz liekas, ka brauktu uz savām mājām . . .

Šis Livādi ciems ir viens no skaistākajiem Chalkidikēs apgabala ciemiem, apņemts ļoti augstu kalnu galotnēm, kas te, augšā, liekas kā mazi pakalni, apauguši ar spēcīgiem, biezіem mežiem, kur var atrast ērgļu ligzdas, bet arī vēsus kalnu strautus, pie kuŗiem vari dzert un neatdzerties. Uz Saloniku pusi, ārpus ciema ir skaista pļava, pa kuŗu ejot, vari nonākt stādītā priežu mežā, kas tālāk pāriet biezā, lielā ozolu mežā.

Tur, uz klintīm stāvēdama, redzi sev pie kājām kalnus, ielejas, ciemus un jūŗu, kā arī daļu no Saloniku pilsētas. Tomēr šis ciems pamazām izmirst. Pirms partizānu kaŗa vasarās uz šo ciemu plūda pilsētnieki pavadīt vasaras brīvlaiku, un tur bija arī plašas bērnu un jauniešu nometnes, bet pēc kaŗa šis ciems ir aizmirsts, pamests, jo ceļš uz turieni ir kļuvis vēl grumbuļaināks. Ciema jaunieši dodas lejup uz Salonikiem — aiziet un neatgriežas. Iedzīvotāji pārtiek no ganāmpulkiem un nedaudzajiem tīrumiem, kas ir tālu ārpus ciema. Te ir arī ļoti daudz ķiršu dārzu. Kā vispār Grieķijā, arī te zemnieku pūles neatmaksājas, tāpēc arī jaunieši tik ļoti „bēg" no šīs dzīves, jo tā ir vārda pilnā nozīmē grūtuma un vienmuļības iemiesojums. Es, personīgi, esmu pat laimīga, ka neesmu šeit piedzimusi . . .

Un tomēr šis ciems varētu būt valsts iekopta brīnišķīga vasaras nometņu un vasarnīču vieta, kur saloniķieši varētu patverties no pilsētas karstuma, trokšņiem, putekļiem. Klimats te vēss, svaigs, ūdeņi auksti un daba skaista. Te vari baudīt klusumu, cik gribi . . .

Mēs apstājamies ciema laukumā, kas vecu, kuplu platāņu koku iežogots, bet ir tukšs no ļaudīm, jo nedaudzie ciema iedzīvotāji ir vai nu ārā tīrumos, vai arī taisās uz dienдusu. Pa šauro taciņu, klupdami pret akmeņiem, ejam uz māju, kur savas dzīves gaitas ir beidzis vecs, sirms vīrs, savu grūto mūžu klusi nodzīvodams, un pēc grūtām ciešanām aizgājis Dieva mierā. Viņš nu gaida uz saviem bērniem, lai tie atnāktu pie viņa ciemos pēdējoreiz šajā vecajā mājā, no kurienes viņi ir aizgājuši pasaulē, atstādami veco tēvu un māti vienus te augšā kalnos.

Pagalmā stipri smaro kumelītes, jo ir tikko norasojis lietutiņš un vēl aiz kalna šaudās zibeņu mēles. Gar sienu vijas augšup viņa ar lielu rūpību koptie rožu krūmi, atdevuši savus visus ziedus viņu sirmajam kopējam . . .

Mēs viņu vēlreiz redzam. Aizvērtām acīm viņš gul šī kalnu ciema krāšņās vasaras ziedos. Mēs sastājamies ap viņu klusēdami, katrs savu domu vainagus pīdami priekš šī cilvēka, jo dažiem no mums viņš ir bijis tēvs, citiem sievas vai vīra tēvs, brālis vai radinieks, vai arī draugs. Un viņš ir arī vectēvs saviem 9 mazbērniem, no kuŗiem lielākais ir filozofijas students, bet mazākā mazmeitiņa tikko dzimusi. Tuvu pie viņa sēd viņa mūža draugs, tepat jau 50 gadu ar viņu kopā nostaigājusi. Viņa pieliecas viņam tuvāk: „Tavi bērni ir atnākuši . . . " Ap viņu ir klusums, tikai sveces plīvo, pilda telpu ar silto vaska smaržu ,kas sajaucas ar vīstošo ziedu tvanu, un viss tas kopā smaržo pēc mūžības, pēc miera. Laimīgā kārtā šajā ciematā nav ieradums miroņus apvaimanāt ar gaudīgām, žēlabainām dziesmām, kā to mēdz darīt daudzos lauku ciematos. Viens pēc otra no sirmā aizgājēja atvadās viņa jaunības draugi, arī sirmi vīri, uz spieķīšiem atspiedušies, klusi un nopietni tie noliecas pie viņa, noskūpsta viņu uz pieres, aizdedz svecі un tikpat klusu aizslīd kā ēnas . . . Un te viņi nesaka „viņš mira" vai „viņš izlaida garu", bet te viņi saka: „Viņš atgriezās pie sava eņģeļa" . . .

Neiederīga šajā klusumā, nepatīkami skaļa, griezīga un nevērīga ir tuklā, sasarkušā priestera nepievilcīgā balss, kas bez jebkādas iejūtas noberž, izlocīdams pēc meldiņa, bēŗu procesa vārdus. Ir pilnīgi „sataustāma" viņa vienaldzība un pat negribīgā piespiešanās. Man viņš stipri atgādina slavenā grieķu rakstnieka Nikos Kazandzākis romāna „Kristus top atkal krustā sists" varoni, priesteri Grigorisu, ko daudzi no jums pazīs, ja esat lasījuši šo pašu romānu angļu valodā ar mainīto virsrakstu „Brīvība vai nāve".

Priesteris apmētā visus ar vīraku un trauka metallіskā žvadzēšana saskan ar viņa balss toni. Tā tas iet labu brīdi, un man ir jādomā, cik daudz, diemžēl, Grieķijā ir vēl tādu priesteŗu. Un ja grieķu jaunatnes lielā daļa ir no Dieva tālu aizmaldījusies ,vainīgi ir šādi priesteŗi kas ir pārpratuši, nevis sapratuši Kristus mācības īsto saturu un sludināšanas veidu. Viņi neprot atvērt citu dvēselēm Dieva vārdu skaistumu, nespēj atslēgt viņu sirdis šo vārdu bagātībai... Viņu sludināšanas veids ir sarežģīts, bet tukšs. Beidzot tomēr priestera nejaukā balss apklust. Klusu viens pēc otra atvadāmies no aizgājēja ar pēdējo skūpstu uz pieres.

Klusu nodim kapā smilšu saujas . . . Mēs atkal atgriežamies vecajā mājā, kur mūs gaida ne vairs Ziemassvētku mielasts, kā reiz, bet gan bēŗu mielasts, kur paša saimnieka vieta ir tukša.

Uz bēŗu galda te ir ierasts likt pupu viru, saldu rīsu biezputru, vīnu un maizi. Vīna glāzes paceļot, novēl aizgājējam „Lai Dievs viņam piedod" un palicējiem „Dzīve jūsu vārdā"...

Un tad mēs atkal aizejam katrs uz savu pusi, un lielā, klusā, vecā māja, kas reiz bijusi pilna bērnu balsīm, paliek vientuļa un pamesta. Neviens te nepaliek, jo katram ir ejams kāds cits ceļš no tā laika, kopš izgājis pasaulē pa šīs mājas vārtiem, gar kuŗiem vēl vijas tēva koptās rozes . . . Tāds pats liktenis te ir daudzām šī ciema mājām. Jaunie ir aizgājuši, vecie nomirst, un tās paliek tukšas. Tā tās tur stāv mēmas un pussagruvušas ar izdauzītiem logiem un dadžu aizaugušiem dārziem. Neviens tur vairs nekur uguni kamīnos un nekopj puķes uz to augstajiem balkoniem, no kuŗiem var redzēt mežu galotnes un kalnus. Tas viss liek dvēselē skanēt kādam rekviēmam... Un es gribu ātrāk tikt projām — izbēgt no kaut kā neizbēgama arī šoreiz, jo es vēl dzīvoju.

Pa ceļam redzu no kādas kraujas lejup gāžamies kalnu strautu, un man piepeši tik ļoti slāpst. Es izkāpju un dzeŗu, un pie viena saplūcu pār krauju nokārušos smaržīgos, baltos „Sv. Jāņa" ziedus, bet līgo vakars jau ir sen garām, neligots . . .

Jo tuvāk mēs nākam pilsētai, jo kailāka kļūst daba, bet krāšņāks cilvēku roku darījums. Ir atkal karsts. Redzu klintis, kas man atgādina pārakmeņojušos cilvēkus no kādas pasakas. Tad gar ceļa malām ir kas līdzīgs mūsu eglēm.

Mēs esam atkal Salonikos. Ir karsts jūlija vakars, un pa ielām plūst ļaužu straumes, gaismas apspīdētas, kur nejūti un nepamani, ja kāds aiziet, iztrūkst . . . Ir troksnis, kur grūti saklausīt rekviēmu, un tāpēc tūlīt viss tas, ka šodien esmu bijusi augšā Livādi ciemā bērēs, — viss tas man liekas vairāk sapņots nekā bijis. Man liekas, ka vecais, sirmais vīrs ir vēl turpat mājā, un ka reiz kādos Ziemassvētkos, varbūt, mēs iesim tur pie viņa sērst . . .

Droši vien, arī manis pašas dzīve galu galā man liksies vairāk sapņota nekā nodzīvota.

Jūs sveicinot

Vidzemniece.

Abonentu ievērībai Zviedrijā

Latvijas Amerikā abonēšanas maksu lūdzam kārtot ar

DV STOKHOLMAS NODAĻU, BOX 220, STOCKHOLM.

LA apgāds

LATVIJAS AMERIKĀ pārstāvis ST. KATARĪNĒS

H. Greble, 85 Maple St., St. Catharines, Ont.,

kārto abonementu, sniedz un pieņem informāciju.

Vairāk karsta ūdens par zemu maksu

NATURAL GAS

Īrējiet ūdens karsētājus

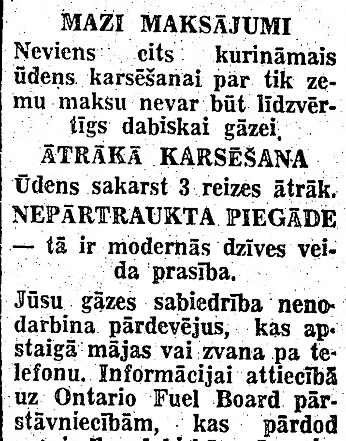

TIKAI $1.75 MĒNESĪ

MAZI MAKSĀJUMI

Neviens cits kurināmais ūdens karsēšanai par tik zemu maksu nevar būt līdzvērtīgs dabiskai gāzei.

ĀTRĀKĀ KARSĒŠANA

Ūdens sakarst 3 reizes ātrāk.

NEPĀRTRAUKTA PIEGĀDE

— tā ir modernās dzīves veida prasība.

Jūsu gāzes sabiedrība nenodarbina pārdevējus, kas apstaigā mājas vai zvana pa telefonu. Informācijai attiecībā uz Ontario Fuel Board pārstāvniecībām, kas pārdod vai ierīko dabiskās gāzes iekārtas, zvaniet vai rakstiet — the Sales Departament.

Consumers' Gas

Jūs aizvien būsit priecīgi, pārslēdzoties uz dabisko gāzi.

PIRMAIS KANADĀ RAŽOTAIS DŽĪPS IZIET TAUTĀ

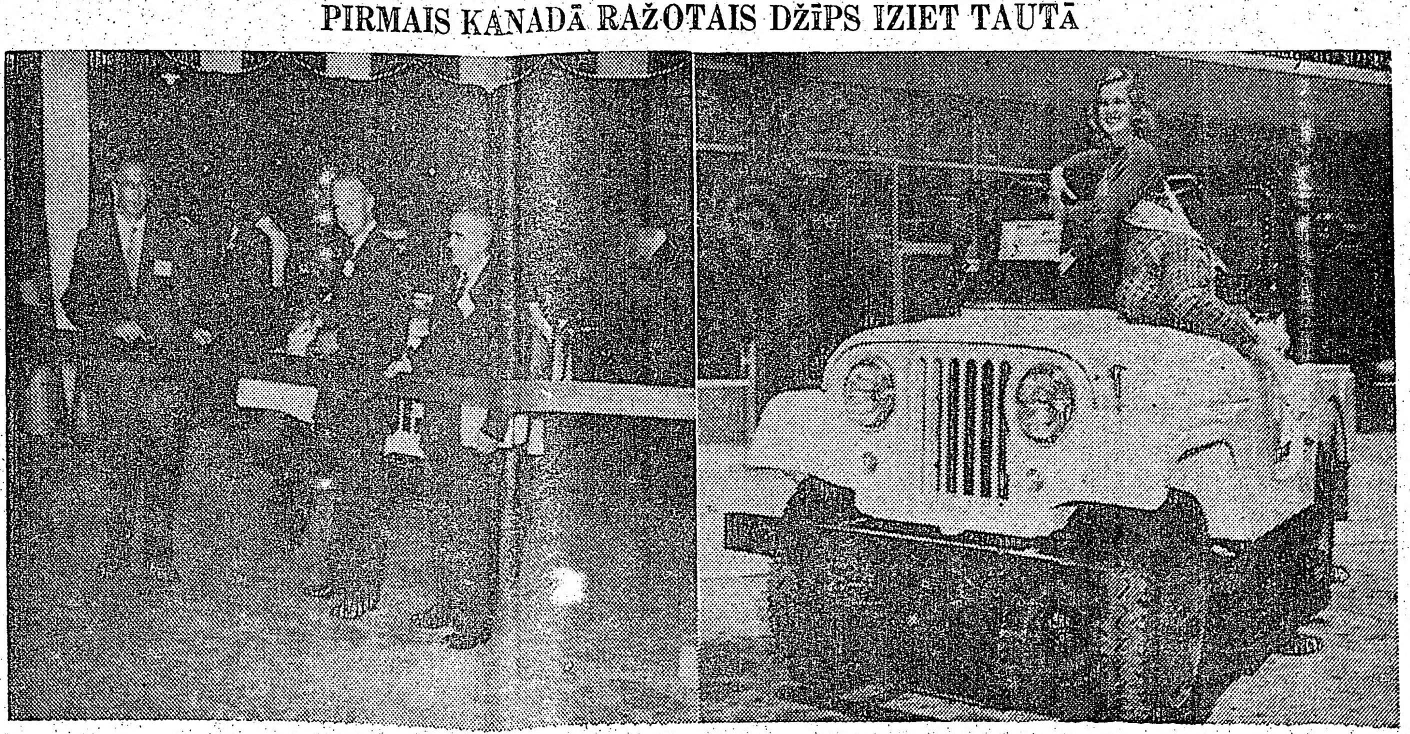

Willys of Canada Ltd. Vindzorā sācis ražot džīpus, kādus kaŗa laikā lietoja amerikāņi. Pirmo džīpu CJ-5 no fabrikas izlaiž galvenais menadžeris Guy Campbell (attēlā no kr.), viceprez. William S. Picket (pa labi) un otrs vad. Alderman W. John Wheeton (vidū). Otrā attēlā uz džīpa redzama nesen kronētā Kanadas skaistumkaraliene Rosemary Keenan, kas auto izvada tautā.

Watson's

ATLĒTU BIKSĪTES

372

Visi aktīvie vīrieši priecājas par Watsona atlētu trīsveida biksītēm. Elastīgas jostas vietā — ērtas ķermeņa daļām. Pagatavotas pēc ekspertu norādījumiem. Viegli mazgājamas, nav jāgludina. Ilgi valkājamas. Labi pielaikojamas.

W 1 - 9

ERNAS OŠIŅAS · BĒRZIŅAS

KLASISKĀ BALETA STUDIJA

MĀCĪBAS 1959. - 1960. G. SEZONAI UZSĀKS TREŠDIEN, 9. SEPTEMBRĪ. INFORMĀCIJA RO 6-7904. TORONTO.

KAKTIŅŠ

TRANSPORTA FIRMA

Veicam visādus transportus ar modernām mašīnām (mēbeļu, būvmateriālu u. c.). Lūdzam zvanīt katrā laikā;

LE 5-6619. 941 Dovercourt Rd., Toronto.

Sen gaidītā grāmata B. PASTERNAKA

DR. ŽIVAGO

Latviešu valodā tulkojis P. K L Ā N S, dabūjama par $5.80

DV G R Ā M A N Ī C Ā,

123 HURON ST., TORONTO 2 - B, ONT., CANADA.

Pudiņu un cepumu pulveri tikai no

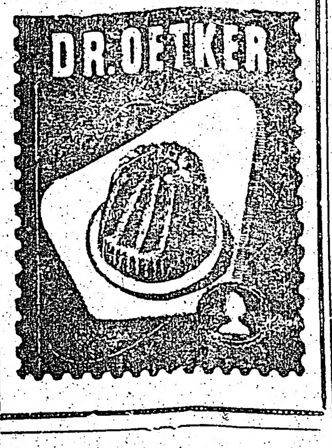

VISĀDAS KRĀSU FILMAS

A T T Ī S T Ī Š A N A I UN K O P Ē Š A N A I.

ĀTRA UN PIRMKLASĪGA APDARE DAŽĀDOS LIELUMOS.

P I E Ņ E M:

DV. G R Ā M A T N Ī C A, 123 HURON ST., TORONTO 2-B,

Darba laiks no pl. 9—6, sestdienās no pl. 9—1 dienā.

D Ā V A N Ā M

- JAUNĀKĀS GRĀMATAS.
- KOKA IZSTRĀDĀJUMI.
- ĀDAS IZSTRĀDĀJUMI.
- KERAMIKA.

DV GRĀMATNĪCA, 123 HURON ST., TORONTO 2-B, ONT.

Atvērta darbdienās no pl. 9—6 vakarā. SESTDIENĀS NO PL. 9—1 DIENĀ.

I Z Ī R Ē J A M S

nemēbelēts dzīvoklis Bloor - Dufferin rajonā: 2 istabas, virtuve un saules istaba, arī garāža; 1 mēbelēta istaba vieniniekam / cei. Tuvu labai satiksmei un iepirkšanās centram.

LE 2-9546, Toronto.

ST. CATHARINES MEDNIEKU UN MAKŠĶERNIEKU KLUBA

B A L L E sestdien, 12. septembrī, plkst. 7,30 vakarā,

skaistajās „ATLANTA" kluba telpās, Ontario ezera krastā, jābrauc pa Genevas ielu līdz ezeram.

DEJA. ★ ATSPIRDZINĀJUMI.

Jauno un veco laiku dejas spēlēs iecienītā deju kapella „L A T I N A I R I S".

Karstā laikā iespēja dejot arī kluba ēkas terasē.

Visus laipni ielūdz K L U B A V A L D E.

Nupat saņemtas jaunas G R Ā M A T A S

J. Ziemeļnieka — KOPOTAS DZEJAS	$7.00
A. Niedras — ZELTA VĀRTU PILSĒTA	$3.40
R. Bangerska — MANA MŪŽA ATMIŅAS, II d.	$5.20
I. Gubiņas — ZELTA IELEJA	$3.00
V. Strēlertes sakārtoj. — LATVIEŠU TAUTAS TEIKAS	$4.25
U. Ģērmaņa — LATVIEŠU TAUTAS PIEDZĪVOJUMI	$5.50
O. Dūna — JUVIKAS ĻAUDIS, I-II-III	$10.00
A. P. Mierkalna — PURPURA SIRDS (dzejas)	$3.50
VARENAIS BĒTHOVENS	$8.00

DV G R Ā M A T N Ī C Ā,

123 Huron St., Toronto, 2-B, Ontario, Canada.

Darbdienās no pl. 9—6 vak., sestdienās no pl. 9—1 dienā.

EDGARU KRŪMIŅU, Matīsa dēlu, ar sievu MILDU, 2 dēliem un māti.

Rakstīt: K. O Z O L S, ... 120 LISGAR ST., TORONTO 3, ONT., CANADA, vai zvanīt LE 4-0325.

Kas zinātu par EDGARA BRUNOVSKA (dzim. Vecumnieku pag., bijis Vācijā) likteni?

Atsaukties līdz māte Latvijā — MARTA BRUNOVSKIS, VECUMNIEKU CIEMĀ, Nr. 135 F BAUSKAS APRIŅĶI.

LATVIJAS AMERIKĀ pārstāvis VILIS MIĶELSONS Kalamazū, 426 N. Prairie Ave. pieņem sludinājumus un kārto abonementus.

TRANSPORTA UZŅĒMUMS

BALTIC MOVERS

VIETĒJIEM un TĀLBRAUCIENIEM

Tel. LE 4-1403

B & A PHARMACY

478 PARLIAMENT ST., TORONTO, WA 1-0432

Mūsu uzticamie latviešu klienti mums ir labākā reklāma.

PIEDAVAJAM LAIPNĀKO UN ĀTRĀKO APKALPOŠANU

MEDIKAMENTI uz LATVIJU no MŪSU VEIKALA. Ā T R A P I E G Ā D E

jūsu tuviniekiem un draugiem Eiropā un zemēs aiz dzelzs aizkara. VISI SŪTĪJUMI APDROŠINĀTI.

Jūs varat uzticēties: 13.000 saiņu Latviju sasnieguši 10-12 dienās.

INFORMĀCIJAI ZVANIET WA 1-0432 vai pienāciet personīgi.

BAZNĪCAS ZIŅAS

DIEVKALPOJUMI ASV

ŅUJORKA

Latviešu ev. - lut. draudze, 564 Second St., Brooklyn 15, N. Y. Dievkalpojumi Betlemes baznīcā.

Konfirmandu mācība jauniešiem sāksies sestdien, 12. septembrī, pl. 10. draudzes namā, Bruklinā. Iesvētīšana svētdien, 8. novembrī Betlemes baznīcā. Jauniešus lūdz pieteikties pie mācītājiem.

Betlemes baznīcā svētdien, 13. septembrī, pl. 3 p.p. bikts un sēru dievkalpojums, protestējot pret bezdievīgā diktātora ierašanos ASV.

Svētdienas skolām atjaunojot savu darbību 1959./60, mācības gadā, aicinājums sūtīt līdzšinējos skolēnus visās grupās; no jauna tāpat visās grupās.

Jaunatnes pulciņa 1. sarīkojums ar valdes vēlēšanām 13. septembrī pl. 5.30 draudzes namā.

Draudzes korī (diriģents Bruno Skulte) lūdz pieteikties jaunus dziedātājus visām balsīm. Mēģinājumi piektdienu vakaros draudzes namā.

DETROITĀ

D e t r o i t a s ev. - lut. latviešu Kristus draudzes dievkalpojums svētdien, 13. septembrī, pl. 2 p.p. Sv. Marka baznīcā (1045 E. Grand Blvd.), prāv. A. Skrodelis.

ČIKĀGA

Čikāgas latviešu ev. - lut. Ciānas draudzē, 5015 W., Ferdinand Māc. A. Rautenšilds.

Čikāgas latviešu ev. lut. Miera draudzes dievkalpojumi katra mēneša 1. un 3. svētdienā, pl. 1 dienā lietuviešu baznīcā, 2225 W. Cermak Rd.

Māc. A. Sudars, 1030 — 30 Ave. Belwood, Ill.

Māc. Pāvils Kirsons, Meivudā, Ill., tel. FI 2-2420

Sv. Pāvila ev. - lut. draudzes dievkalpojumi mēneša 2. un 4. svētdienā, plkst. 10,30 dienā Čikāgas luterāņu semināra baznīcā, 1644 So., 11th Ave.

Čikāgas latviešu baptistu draudzes dievkalpojumi katru svētdienu, plkst. 11 dienā, 5000 W. Ohio St., māc. A. Stefenbergs. Jaunatnes sanāksmes katru svētdienu pl. 9,30 no rīta. Lūgšanu dievkalpojumi katru sestdienas vakaru, pl. 7,30.

Māc. J. Turks, Kalamazū, 903 Hazard Ave., tel. 44619.

Lansing Kolledžas lut. baznīcā mēneša 1. svētdienā, pl. 2 dienā, bērniem pl. 1,15.

Elkhartā, Ind., reizi mēnesī svētdienas vakarā, YMVA's telpās, 120 W. Lexington Ave.

Māc. A. Piebalgs, Kalamazū, 328 S. Rose St., tel. 4-8255.

Kalamazū Ciānas luterāņu baznīcā, 523 Pine St., mēneša 2. un 3. svētdienā, plkst. 10 no rīta.

Māc. J. Lazda, 60 Dennis Ave., S. E. Grand Rapidi.

Dievkalpojumi latviešu ev.-lut. Vienības draudzes baznīcā katru svētdienu plkst. 1 p. p.

Kalamazū sv. Jāņa v. - lut. draudzei mēneša 2. un 4. svētdienā Trīsvienības baznīcā, pl. 2 dienā, bērniem pl. 1,15.

Dievkalpojumi Čikāgas ev. - lut. latviešu Sv. Jāņa draudzes baznīcā — 1540 N. Spaulding Ave. — notiek katru svētdienu, plkst. 3 p. p.

Minneapoles Sv. Pāvila latviešu ev.- lut. draudzes dievkalpojumi savā dievnamā 3152 S. ... Ave katru svētdienu. pl. 11 no rīta. māc. P. Langins.

Māc. G. Straumanis, 1444 N., Kedzie Ave., Chicago 51, Ill.

MILVOKI

Milvoku latviešu ev.-lut. draudzes dievkalpojumi katru svētdienu, pl. 2.00 dienā Faith ev. - lut. baznīcā, 1000 S. Layton Bulv. Māc. J. Meisters. Svētdienas skola dievkalpojuma laikā, baznīcas sabiedriskajās telpās.

DIEVKALPOJUMI KANADĀ

Prāv. A. Mitulis, 66 Gordon Ave., Port Arthur, Ont., tel.: 4-0302.

TORONTO

Māc. A. Cops, 70 Scarboro Rd., Toronto, Ont., tel. OX 9-3331, Toronto Sv. Andreja baznīcā, Carlton un Jarvis ielu stūrī. Tel. WA 4-1563.

Svētdien, 13. septembrī, plkst. 11.00 no rīta dievkalpojums.

Svētdien, 20. septembrī, plkst. 3.00 p. p. dievkalpojums.

Svētdien, 20. septembrī, plkst. 11.00 no rīta dievkalpojums.

Kičenerā, svētdien, 13. septembrī, pl. 3 p.p. dievkalpojums.

Māc. A. Lūsis, 50 Dewson St., Toronto. Ont., tel. LE 6-2510.

13. septembrī, plkst. 2 p.p. Sv. Jāņa baznīcā draudzes Dāmu komitejas 10 gadu darba atcere. Draudzes vakars.

20. septembrī, plkst. 2 p.p. dievkalpojums Sv. Trīsvienības baznīcā. Svētdienas skola atsāk darbību.

27. septembrī, plkst. 2 p.p. dievkalpojums Sv. Jāņa baznīcā.

Māc. A. Briedis, 191 Ferris Rd., Toronto tel. PL 7-2739.

Toronto Austrumu ev.-lut. latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnaba baznīcā, 361 Danforth Ave.

20. septembrī, plkst. 2,30 p. p. dievkalpojums.

27. septembrī, plkst. 2,30 p. p., Pļaujas svētku dievkalpojums. Dziedās Austra Holcmane.

Šelburnā latviešu apriņķa lauksaimniekiem Pļaujas svētku dieivkalpojums 13. septembrī, pl. 2 p.p. Šelburnas United Church baznīcā.

HAMILTONĀ

Māc. E. Pavasars, 209 E. 38th St., Hamilton, Ont. Tel. Fulton 3-1182.

Hamiltonā, Latviešu ev. - lut. Kristus draudzē, Sv. Trīsvienības baznīcā, 18 Victoria Ave., S., tel. CE 2-2385.

13. septembrī, plkst. 1-os dienā, svētdienas skolas atklāšanas svētbrīdis un draudzes izbraukums uz igauņu nometni „Seedriorū" pie Gveltas. Tuvāka informācija pie mācītāja. Lietainā laikā svētbrīdis notiks baznīcā, pplkst. 2-os dienā.

Jaunatnes stunda vecākajai grupai ceturtdien, 17. septembrī, plkst. 7-os vakarā mācītāja mājā.

HAMILTONAS LATVIEŠU BAPTISTU MISIONĀRU

dievkalpojumi notiek Stanley Ave., baptistu baznīcā. Sniedz visus garīgus paskaidrojumus.

Bībeles studēšana un lūgšanas stundas katru nedēļu. JA 9-1097.

VINIPEGĀ

Māc. Fr. Ruperts, 729 Jessie Ave., Winnipeg 9, Manitoba. Tel 2-5512. Vinipegas latviešu ev. - lut. sv. Krusta draudzē, Sv. Pētera baznīcā, Ellice un Sherbrook ielu stūrī.

OTAVĀ

Māc. Edg. Lange, 364 Pleasant Park Road, Ottawa 1 Ontario. Tel.: RE 3-3906

Latviešu ev. - lut. Miera draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Pētera baznīcā, Sparks ielā.

Māc. Ed. Ķerģis, 153 Bancroft Dr., Sudbury, Ont. Tel. OS 3-3284.

Sadberijā svētdien, 13. septembrī, plkst. 13, Sv. Jāņa baznīcā (232 Pine St..) dievkalpojums.

Virdžinijtaunā svētdien, 20. septembrī, plkst. 13, anglikāņu baznīcā dievkalpojums.

Norandā svētdien, 20. septembrī, plkst. 16, United baznīcā dievkalpojums.

MONTREĀLA

Māc. V. Sēfers, 4571 Coolbrook Ave., Montreal, P. Q. Tel. HU 4-8394. Dievkalpojumi Presbiteriāņu baznīcā, Hutchison un Viateur ielu stūrī.

Māc. Arturs Voitkus, 2384 Beaconsfield Ave., Apt. 12, Montreal, P. Q. Tel. HU 9-3224. Dievkalpojumi Redeemer baznīcā, 285 Clarke Ave.

ST. KATARĪNES

Māc. J. Prauliņš, 22 Academy St., Apt. 3, St. Cahtarines, Ont. Tel. MU 5-5098.

Londonas latviešu ev. - lut. dr dievkalpojums 13. septembrī, pl. 1,30 p. p., Trīsvienības lut. baznīcā, Oxford un Colborne St. Māc. J. Prauliņš.

Pēc dievkalpojuma baznīcas apakšējā zālē notiks draudzes jaunās pārvaldes vēlēšanas, kurās draudzes locekļi lūgti ierasties jo kuplā skaitā un aktīvi piedalīties vēlēšanās.

Sv. Katarīnas latviešu ev.-lut. draudzei dievkalpojums 20. septembrī, pl. 3.30 p. p. Kristus lut. baznīcā, 140 Russel Ave. Dziesmu lapiņas.

TORONTO BAPTISTU

draudzes dievkalpojumi svētdienās pl. 3 p.p. un trešdienās pl 8 Bībeles vakari Walmer Road baznīcas telpās.

TORONTO LATVIEŠU MISIONE

Latviešu misijas kārtējie dievkalpojumi Toronto notiek sestdienās plkst. 8 vak., 14 Parkroad misijas namā (Bloor pazemes pieturas tuvumā). Svētdienas rītos no pl. 10.30—11,00 garīgs radio raidījums — Brīdis ar Dievu, viļņu garums 1350 Ošavas raidītājs. Tel. AM 1-4218

IEPAZĪSTIETIES AR KANADU — BRAUCIET AR VILCIENU!

BRAUCIET AR CNR TAGAD UN MAKSĀJIET VĒLĀK.

$100,- minims. 10% iemaksa — nomaksa līdz 24 mēnešiem, atkarā no atlikuma. Dzelzceļu un kuģu kombinētos braucienus var izkārtot uz nomaksu.

- Plašas apmešanās iespējas dienu un nakti.
- Braucot ar CNR, varat ņemt līdzi bagāžu līdz 150 mārciņām pilnīgi bez maksas.

DIVI LIELI VILCIENI IK DIENAS UZ RIETUMIEM UN AUSTRUMIEM.

SUPER Continental UN Continental

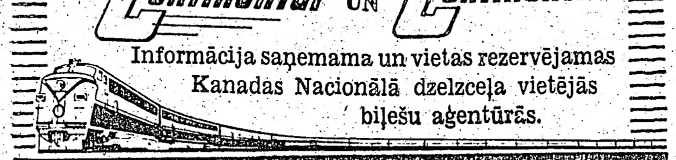

Informācija saņemama un vietas rezervējamas Kanadas Nacionālā dzelzceļa vietējās biļešu aģentūrās.

CANADIAN NATIONAL RAILWAYS

Frank Vass, BA

ADVOKĀTS — NOTĀRS

455 Spadina Ave., Apt. 403 (College un Spadina ielas stūrī)

Tel. birojā — WA 2-6111, WA 2-6112, Toronto.

LATVIJAS AMERIKĀ pārstāvis KLIVLENDĀ pieņem jaunus abonentus, kārto abonementu pagarinājumus un sniedz informāciju.

J. Ezergailis, 12102 Miles Ave., Cleveland 5, Ohio, USA,

PRIEKA DRUSCIŅA

Grāmatas autore pazīstamā igauņu rakstniece

MAGDA PIHLA

Grāmatu illustrējuši Dainis Miezājs un Alfrēds Brūveris Prieka Drusciņa (Roomuraasuke) 4 — 9 gadus veca meitene, garām bizēm. stāsta lasītājiem par saviem piedzīvojumiem pilsētā un uz laukiem ,skolā un mājā ,darbdienā un lielajos Dziesmu svētkos. Autore uzmanīgi ieturējusi šo stilu, nekur neiespiežas pieauguša gudrība meitenes bērnišķi — naivajā perspektīvā.

Mēs varam sekot ar prieku, kā meitene skaidri īsteno lēmumus un ieņem stāvokli, kur parasti pieaugušais apdomājas. Drusciņa iepriecē lasītājus ar savu gaišo, skaidro seju un tā ir ģeniāla humora pazīme. Autore simpatizē tēliem ar visu sirdi, blakus komiskiem atgadījumiem mēs sastopam daudz ģeniālas bērna poezijas, viņas fantazijas rotaļu Ozola lapotnes istabā. Beigu stāstā parādītas nacionālas jūtas, kas ir tuvas bērna sirdij un dvēselei.

Šī grāmata ir glīti iesieta — lieliska dāvana bērniem

Cena 2.00 dol.

D a b ū j a m a

DV GRĀMATNĪCĀ

123 Huron St., Toronto, Ont., Canada

Penmans

WARRANTED HIGH GRADE PENMANS KNIT-GOODS

P i e p r a s i e t

P E N M A N S

NAILONA DARBA ZEĶES

ar pastiprinātiem papēžiem un pirkstgaliem

TĀS PĀRSPĒJ PĀRĒJĀS

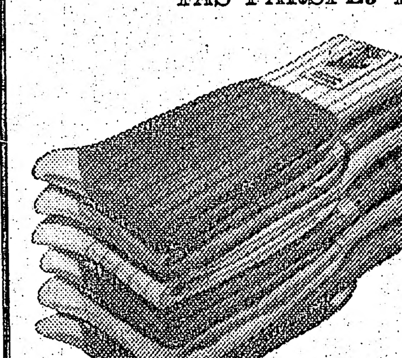

Jūs iegūsit extra valkāšanos — extra vērtības — extra vērtību valkājot

P E N M A N S

darba zeķes

Liela izvēle un piemērotas katram darbam. Jūsu labākā iepirkšanās par piemērotām cenām.

ws 9-4

ARĪ VEĻA, VIRSDRĒBES

slavena kopš 1868

Laikrakstam LATVIJA AMERIKĀ

123 Huron St., Toronto, Ont., Canada

Lūdzu izsūtiet man laikrakstu LATVIJA AMERIKĀ

līdz .... uz .... mēnešiem ar šādu adresi:

Mr., Mrs., Miss ....

Adrese: ....

Pievienoju Money Orderi, čeku vai skaidrā naudā $ ....

.... abonementa uzsākšanai — pagarināšanai (Nevajadzīgo svītrot)

Paraksts ....

Abonēšanas maksa: $1.50 par 1 mēn., $4.50 par 3 mēn., $8.50 par 6 mēn., $16.00 par gadu.

Visi mūsu laikraksta abonenti un pārstāvji lūgti kārtot savus maksājumus tieši ar apgādu Daugavas Vanagi, 123 Huron St. Toronto, Ont., Canada, vai ar galveno pārstāvi ASV — A. Läci, 101 Brightwater Court, Brooklyn 35, N.Y., U.S.A.

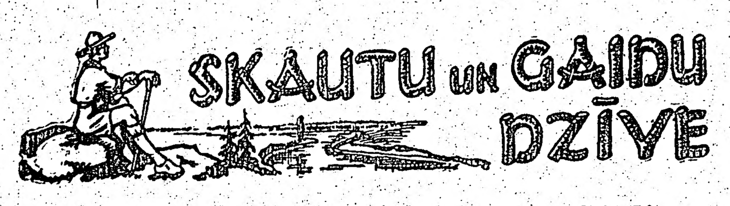

DAUGAVAS NOMETNĒ LAIMĪGI ESAM!

Otrā gaidu novada lielā nometne pie Mičigenas ezera

Grand Hevena (Mich.) V. Z. — Otrā gaidu lielā nometne Daugava šogad notika 29. un 30. augustā Camp Anna Bherens, Mičigenas ezera krastā, piedaloties ap 100 gaidiņ.ecēm, guntiņām, gaidām un lielgaidām no Grand Rapidiem, Kalamazū, Saginavas, Detroitas un Klīvlendas, kas vienojās par nometnes mudi: gaidismam, draudzībai, tēvijai.

Nometni vadīja 2. novada gaidu pr ekšniece vad. V. Mežule, par komandanti darbojās vad. G. Ķeņģe. Bez parastajām nodarbībām gaidu mākās, gaidas un lielgaidas sacentās dziedāšanā, bet guntiņām bija pasaku stāstīšanas sacensības. Interesantas sporta nodarbības vadīja V. Pastn'eks, daudz prieka sagādāja peldēšanās Mičigenas ezerā, sevišķi tām nometnes dalībniecēm, kuru dzīves vietu tuvumā nav plašāku ūdeņu. Nometnē sacensības vērtēja vadītāji V. Mežul's un A. Kangars, pieaicinot palīgus no gaidu vadītāju vidus. Guntiņu pulciņu sacensībās kā pirmās izvirzījās Kalamazū un Saginavas, kam sekoja Grand Rapidu guntiņu pulciņš. Labākie gaidu pulc'ņi bija Klīvlenda, Grand Rapidi un Saginava, bet sekmīgākās l'elgaidu dzimtas Kalamazū, Saginava un Detroita. Gaidu pulciņu dz'esmu sacensībās uzvarēja Grand Rapidu gaidas, bet starp l'elgaidām labākās bija Kalamazū lielgadas. Visas sacensības risinājās spraigi un ar dzīvu interesi, sevišķi varēja saistīt mazo guntiņu pasaku stāstīšanas māka. Sestdienas vakarā pēc karoga nolaišanas notika nometnēs lielais ugunskurs, kuru aizdedzināja Grand Rapidu gaidu vecāku padomes priekšsēde A. Tālberga. Pēc vad. V. Mežules uzrunas kuplo gaidu saimi sve'ca latviešu skautu pr'ekšnieks vad. A. Grigors, 3. novada skautu priekšnieks vad. A. Artman's un veco strēln'eku kopas vadītājs A. Eversons. Tālāk vad. V. Mežuļa vadībā ritēja ugunskura priekšnesumi, kurus ievadīja ar kopēju saucienu: „Ūdens un saule, smiltis un vējš — Daugavas nometnē laimīgas esam." Priekšnesumu kuplajā programmā visu klātesošo atzinīgu vērtējumu izpelnījās Detroitas lielga'das par Lubānas ezera te'ku. Noslēgumā pie ugunskura lūgšanas vārdus teica māc. Kr. Hermanis. Svētdienas pēcpusdienā pēc sacensību nobeiguma izdalīja balvas, ko bija dāvājušas Grand Rapidu vecāku padome, Kalamazū, Sag'navas un Klīvlendas gaidu un skautu vecāku padomes, Latviešu apvienība Detro'tā un Grand Rapidu strēlnieku kopa. Šķiroties no nometnes, atvadu dievkalpojumu vadīja māc. A. Piebalgs no Kalamazū. V'ņam par atbalstu un latviešu gaidu darbības sekmēšanu 2. gaidu novada priekšniece vad. V. Mežule pasniedza gaidu nozīmi zeltā.

Par nometnes sa'mniecības labu izkārtošanu bija rūpējušies gaidu vecāku padome no Grand Rapidiem, nometnes ārsts bija vad. A. Lode un visas nometnes ritējumu f'lmā uzņēma J. Plāte. Saulainais laiks sekmēja nometnes labu izdošanos un, kā visi atzinās — laiks tiešām bija pagājis nemanot.

V. Zirnītis.

ŠACHS

ASV šacha federācija tikko publicējusi aktīvo šachistu jaunāko ranga tabulu. Vadībā lielmeistaru klasē arvien atrodas S. Reševskis un R. Fišers. Senioru meistarklasē šoreiz ierindoti tikai 11 šachisti, to starpā nav nev'ena latvieša.

Starp 86 meistaru klases spēlētājiem ir 6 latvieši. Latviešu šachistu punktu sasniegumi ir šādi:

Meistaru klasē: E. Mednis — 2397, 13 vieta visā kopnovērtējumā; I. Kalme — 2396, 14. vieta v'sā kopnovērtējumā; A. Raņķis — 2248; L. Dreibergs — 2219, J. Tums — 2214 un P. Zirnis — 2201.

Ekspertu klasē: K. Adams — 2193; G. Meijers — 2183; J. Galviņš 2163; I. Garais 2156; J. Pamiljens — 2140; J. Kaln'ņs 2128; A. Liepnieks 2108; N. Kampars — 2100; I. Dālbergs — 2095; G. Znotiņš — 2086; L. Ratermanis — 2020; R. Rupeiks — 2001; A. Meņģelis — 2001; A. Strazdiņš — 2002.

A — klasē: E. Gūtman's — 1995; L. Gaigals — 1989; E. Oliņš — 1985; A Sildmets — 1948; H. Cimermanis — 1939; E. Sīmanis — 1924; V. Liepaskalns — 1921; G. Olte — 1904; A. Kļaviņš — 1898; K. Bērz'ņš — 1890; A. Purmalis — 1879; J. Kaugars — 1836; O. Tamužs — 1834; E. Rudzītis — 1829; E. Rožkalns — 1825; I. Trusis — 1818.

B — klasē: J. Celle — 1796; O. Melstrads — 1790; M. Pagasts — 1778; V. Šmits — 1776; L. Celmiņš — 1765; A. Ezergailis — 1750; U. Grava — 1668; J. Janc's — 1675.

Ar gandarījumu jāatzīmē, ka zemākajā — C - klasē — nav ierindots neviens latviešu šachists. Ranga tabulā nav daudz mūsu pazīstamo šachistu vārdu: E. Zemgalis,, V. Pūpols, V. Segliņš, D. Štauvers, R. C'mermanis, O. Celle, E. Brigmanis u. c. Ne visi latvieši 'ir iestājušies ASV šacha federācijā. No federācijas izstāj'es arī mūsu internacionālais meistars E. Zemgalis, kas atradās ASV senioru me'staru klasē.

V.

SESTAIS VILNIS

PA SLEPENO AĢENTU NOSLĒPUMAINAJĀM UN BĪSTAMAJĀM GAITĀM

VIII

ZEM ČETRĀM ACĪM

„Tu, Robi, esi atradis īsto laiku mani apciemot," Alksnis neviltotā sajūsmā saņēma veco draugu. „Es nez'nu, kas tev aiz ādas, bet man pašam sirds tieši prasīt prasās izkratīties, kaut dažas stundas justies kā vecos, labos strelķu laikos".

„Vecais Saša, bez ģenerāļa mund'iera tu šitanī rīta paltrakā nemaz neizskaties pēc mūsu varenās gaisa flotes komandiera," Bērziņš, izgājis cauri mazajam pr'iekšnamiņam, jau atradās lielajā istabā. Divi plaukti pieblīvēti grāmatām, dažas kastes, kādas piecas vai sešas pazīstamu akadēmiķu gleznas un lielā puķu vāze pašā galda vidū, ģenerāļa Alkšņa dzīvoklim piešķīra dīvainu skatu. Šur tur krēslos bija nomestas puslasītas grāmatas. No zeltītā ieloga pie guļamistabas durvīm raudzījās Ļeņina fotografija. „Uzticīgam biedrim un draugam Alksnim, V. I. Ļeņ'ns, 1921. gada 7. novembrī." „Proletāriāta diktātūras" īstenotājs šos vārdus bija veltījis kādreizējam cara armijas virsn'ekam, kas, tikai likteņa ironijas dēļ, ar pēdējo bēgļu apmaiņas ešelonu nebija paspēj's atgriezties brīvajā Latvijā.

„Sēdies tik pie galda. Savu denščiku es šovakar esmu atlaidis uz p'lsētu, mums pašiem būs jātiek galā ar pudeļu atkorķēšanu un zakuskas sataisīšanu."

Alksnis jau bija izsteidzies virtuvē un pēc brītiņa parādījās atkal durvīs ar milzīgu sudraba paplāti, kas gandrīz vai lūza no uzliktās uzkodu kaudzes smaguma.

„Ja tu, Robi, izņemtu no bufetes glāzes un pāris šķīvju, tad mēs gandrīz varētu sākt mūsu satikšanās m'elastu," Alksnis mājas tupelēs, jocīgi palēkdamies, atvēra grāmatu plaukta augšējās durvtiņas. Grāmatu vietā abiem draugiem pretī raudzījās savas desmit resnvēdera'nas pudeles.

„Vai tu, Saša, tiešām esi viens pats mājā," Roberts Bērziņš palīdzēdams galdu kārtot, pārtrauca omulīgo mājas klusumu.

„Nē, dumja's! — man guļamistabā drēbju skapī ieslēgtas d'vas meitas," Alksnis smiedamies lika savai l'elajai plaukstai krist uz Roberta šauro kamiesi. „No kā tad tev tādas bailes uz reizi, Robi. Nu jā, es jau saprotu, tavā darbā jābūt a'zdomīgam vienmēr. Bet tagad, pa strelķu modei, iedzersim p'rmos trīs šnabjus bez zakuskām," Alksnis piepildīja ar degvīnu divas palielas alus glāzes. „Dzers'm tāpat kā vecos laikos, kad Gatčinā pēc Judeniča saperšanas mums šnabja bija kā jūŗa, bet ēdamā nekāda. Un ko mēs darījām zakuskas vietā?"

„Pēc katras izdzertas glāzes pies'tām trīs reizes ar kāju pie zemes!" Bērziņa un Alkšņa smiekli piepildīja lielo istabu.

Jokos, atm'ņās, un krietni mielojoties, bija pagājusi kāda stunda.

„Nu tagad, kad mēs esam labi paēduši un drusku iešmorējuši, jutīs'mies kā vienkārši zemļaki. Aizmirsti tu savu Ceturto biroju un es mēģināšu nedomāt par maniem švakaj'em aeroplāniem. Tev ir kaut kas uz sirds, un arī man tev būs kas pastāstāms. Še sauja, un runāsim kā latviešu cilvēki, godīgi zem četrām acīm," Alksnim, acīmredzot, ugunīgais dzēriens bija jau ies'ldījis asinis.

„Redzi, Saša, man uz sirds patiesībā ir d'vas lietas. Es domāju, ka tu esi labākos draugos ar Rudzutaku centrālkomitejā un varbūt, ka tev būtu iespējams labāk nekā man arī parunāt ar Ādolfu, es domāju Ādolfu Lāci, kas tagad Čekā ir liels š'ška, un varbūt Petersu. Iedomājies, šodien Beldiņš man noliek priekšā Lāča parakstītu papīru, kurā nav ne vairāk ne mazāk, kā spļāviens man sejā: seši mani uzticamākie operātīvie aģenti nebaudot vairs mūsu dzimtenes, nu, teiksim pareizāk, Lāča uzticību. Un listes pašā galā 'ir Žoržs Gailis, mūsu Žoržs, kura galva un bezbailība ir puspudu zelta vērta," Bērziņš pārsteigumā pārtrauca stāstījumu, jo Alksnis bija sācis nevaldāmi sm'eties.

„Un tu, Robi, par šitādām lietām uztraucies? Es gan domāju, ka mūsu Ceturtā biroja načaļņiks ir drusku gudrāks vīrs. Robi, man pēdējā mēneša la'kā ne par šo ne par to no rokām izņemti vismaz savi trīsdesmit labākie virsn'eki. Tepļonovs bija izmetis, ka čechi pie „Skodas" taisot daudz labākus motorus nekā mēs. Pazuda mans kapitans Tepļonovs, kā ūdenī 'iekritis. Nē, Robi, par šitādām lietām nav ko runāt ne ar Lāci, ne Petersu. Šitādas lietas labāk nepieminēt, jo tu taču tik labi zini, ka ir t'kai viens vīrs, kas runā un dara proletāriāta diktātūras vārdā. Jā, Josifs Visarionovičs, un es neticu vai biedrs Staļins uzklausītu pat Rudzutaku, nemaz nerunājot par mani. Latviešu dieniņas sāk norietēt! Neesi muļķis, Robi. Tu savā darbā un es ar saviem ļetčikiem esam vajadzīgi tikai tādēļ, ka paga'dām biedrim Staļinam nav labāku vīru, ar ko aizstāt tevi un mani. Kad īstais laiks būs pienācis ,nemaz nebrīnies, Lubjankā vai Butirkos kādā dienā mūs negaidot nopipkos un atbrīvos no roku un kāju p'rkstu nagiem. Bet par tādām lietām labāk nedomāt.Nav taču nekādas jēgas jau tagad sākt prātot par miršanu. Un vispār — pasaki man vienu — kas gan bojā sev garastāvokli, diendienā domādams par to, kuros kapos viņu glabās! Tas 'ir nelga," Alksnis, glāzes pildot redzēja, ka viņa vaļsirdīgie vārdi bija likuši parādīt'es mazām sviedru lāsītēm uz Bērziņa vasaras raibum'em klātās pieres. „Novelc frenci, Robi, un labāk nedomā neko, iedzersim uz dzīvošanu, ne m'ršanu!"

„Ak tādas tās lietas?" Bērziņš bija piecēlies no galda un nervozi aizsoļoja līdz logam, pa kuru labi varēja saredzēt Kremļa ugun's. „Darbā ieracies līdz ausīm, tu kādreiz cilvēks nemaz nemani, kas par nelāgu putru brūvējas gandrīz tava paša katlā. Bet, Saša, tu esi nepiedodami vaļsirdīgs. Tādas lietas parasti nepiemin. Tik pat labi jau arī es varētu būt Čekas sūtīts špijons . . . "

„Ja tu nāktu no Čekas, es tevi nekad nec'enātu ar manu šnabi un tu, Robi, ļoti labi zini, ko mēs strelķu laikos devām nodevēj'em. Lodi pakausī! Nē, Robi, es zinu, ka mēs runājam zem četrām acīm, un izkratīt sirdi bez bailēm te Maskavā nevar katru dienu. Šauj vien vaļā, kas tev vēl a'z vestes."

„Šodien saņēmu no mana brāļa sievas vēstulīti. Tu varbūt atceries Arvdu. Tūliņ pēc revolūc'jas, netālu no Lugas, Krasnajos Strūgos, viņš apsievojās ar miestiņa feldšera Ziediņa meitu Martu. Arvīdam vienmēr patika labāk dzīvot uz laukiem nekā pilsētā. Un, uzcēlis savu būdu, dzīvoja zemi plēzdams. Kad be'dzamo reizi Arvīdu apciemoju, viņš gandrīz bija bagātākais miestiņa mužiks. Četras slaucamas govis, kāds ducis sivēnu un divi z'rgi. Nu, un šorīt Marta man raksta, ka Arvīds esot apcietināts un nogādāts uz Maskavu."

„Kulaks," Alksnis skaļi iesmējās.

„Kas gan Arvīds par kulaku," Bērziņš uztraukumā b'ja pietvīcis, „— sāka no nekā un saviem sviedriem visu godīgi uzcēla."

„Iestāsti to b'edrim Staļinam," Alksnis, sakodis plānās lūpas, ar troksni nolika glāzi galdā. „Robi, jau gadu es neesmu saņēm's nekādu ziņu no tēva un mātes. Nē, to nu gan viņi neuzdrošināsies — manu tēvu pataisīt par kulaku! Dievs, sodi, es t'em neliešiem šitādu lietu gan nepiedotu!"

Brīdi istabā valdīja dziļš klusums.

„Ir vēl viena l'eta, kas man uz sirds," Bērziņš bija pārsteigts, cik ātri pārvērtās Alkšņa kalsnā seja. „Pēcpusd'enā, kad taisījos jau atstāt kanceleju, piezvana pats Maļenkovs. Rīt no rīta lai es aizbraucot uz Butirkiem un parunājoties ar 312. kameras iemītnieku. Tas viss. Pat ardievas nepasaka, un iekaŗ trubiņu. Es domāju, ka 312. kamerā man būs jāsastop Arvīdu. Saki, ko lai es daru, kā lai es viņam palīdzu. Es nevaru noliegt savu brāli un — nav godīgāka komūnista par Arvīdu. Saša, nāc man talkā un saki, kā lai es palīdzu Arvīdam?"

„Es gan brīnos, kā Trockis ar Ļeņinu par sarkanarmijas lielāko spiegu ķērāju izvēlējās tādu Antiņu, kāds esi tu? Arvīdam nekāda palīdzība nebūs vajadzīga. Vīrs, kam palīdzība būs vairāk kā nepieciešama, būs Arturs Roberts Antiņš - Bērziņš — Ceturtā biroja priekšn'eks. Un kādēļ vispār palīdzēt? Vai nevar labāk visu to šļuru aizmirst. Iedzersim, Rob', kas zina, kad atkal tiksimies. Vājāka padomdevēja par mani tu nevarētu atrast visā Maskavā . . . Nenokaŗ degunu. Vot tā, dzeŗ sausu, un tagad uzdziedās'm . . . Rīgas puikas tiltu taisa, pumpiņ, pumpiņ ra-sa-sā . . ."

Dziedot, smaids atgriezās ģenerāļa Alkšņa sejā. „Neaizmirsti, ka mēs taču esam slaven'e sarkanie latviešu strelķi — latišskaja zaraza. Uu katrs feldšeris taču zina, ka visbīstamākā šī sl'mība ir tiem ,kas iedrošinās pieskarties pašam mērim."

Alksn's pusvārdā pārtrauca filozofēšanu. P'elicis pirkstu pie lūpām, viņš uzmanīgi klausījās istabas klusumā. Dzīvokļa galā, kur atradās virtuve, bija dzirdami klusi soļ' un trauku šķindoņa.

Turpinājumā: NEPAREDZĒTA SATIKŠANĀS

ŠORĪT JĀNĪTIS NEVARĒS IERASTIES SKOLĀ

Jānītis, plaši izplānojis savas dienas gaitas, bija aizmirss uzmanīties, ejot uz skolu. Viņš netika skolā visu dienu, pat vairākas dienas, kamēr atveseļojās no ievainojuma.

Septembris ir mēnes's, kad skolas atsāk darbu, reizē arī Ontario Transporta departamenta bērnu aizsardzības kampaņa.

Visās provinces skolās skolotāji iepazīst'na jauniešus ar satiksmes noteikumiem, lai viņus pasargātu no satiksmes nelaimes gadījumiem. Vai arī jūs esat uz mieru palīdzēt? Atgādin'et bērniem, ka pirms tie krusto ielas, lai uzmana satiksmes signālus un pārliecinās, raugoties abos virzienos, vai iela ir brīva. Ontario Transporta departaments aizrāda, lai ikviens sekotu visiem satiksmes noteikumiem. 9031

Dr. ROMAN PNIEWSKY
Ilggadīga prakse slimnīcās Vācijā, Polijā un Šveicē.
Speciālists iekšķīgās, sieviešu un veneriskās slimībās.
3537 PARK AVE., MONTREAL, P. Q., tel. VI 5-7623, Montreal.
Runā vāciski un krieviski. Pieņem no pl. 3—8 vakarā.

PACIEMOSIMIES SV. KATARĪNĒS

Pastā šodien Sv. Katarīnes mednieku un makšķernieku kluba prez'denta J. Zvejnieka vēstule. Tikai viena aprakstīta lapa un glīti iespiests ielūgums uz gadskārtējo rudens ball'. No klusībā gaidītā „à la Katarīna" sulīgi žāvētā zuša paraugeksemplāra ne vēsts. Tā nu daudzo organizēto un vēl vairāk neorganizēto mednieku un makšķernieku ievērībai man jānorāda, ka katarīniešu iec'enītā rudens balle šogad notiek 12. septembrī, pl. 7,30 vakarā, ska'stajās Atlanta kluba telpās, Ontario ezera krastā, Genevas ielas galā. Šajā pašā dienā Sv. Katarīnēs ris'nāsies triju klubu labāko šāvēju sacensības. Līdzšinējās sacensībās māla baložu šaušanā pārākie ir bijuši torontieši, Ham'ltona dod labākos šāvējus mazkalibra klasē senioriem, bet Sv. Katarīnes var lepoties ar labākiem jaunās paaudzes mazkalibra šāvēj'em. Katrā gadījumā 12. septembrī pulveŗa dūmos kluba šautuvē Efighamas parkā izkristallizēsies, kam īsti piederēs šī gada ve'kmīgāko šāvēju titulī. Sv. Katarīnes klubs parūpējies par labu deju mūziku, garšīgiem atspirdz'nājumiem, un tie viesi, kam uz brīdi iepatiktos patēlot pensijā aizgājušos multimiljonārus, varēs kaut līdz pat pašam balles sākumam pasauļoties vai pasnaust Atlantas kluba terases ērtajos atpūtas klēslos vai arī iebrist līdz potītēm Ontario ezerā un saukt: „Pie jums jau te tik auksts ūdens, ka gandrīz pedāļus var nosaldēt!"

Pazīstot katarīniešu viesmīlību un nenoliedzamo talantu sabiedrisku pasākumu organizēšanā, varu jums pav'sam silti ieteikt 12. septembrī sēsties autiņā, lai pavadītu patīkamu dienu un vakaru Sv. Katarīnēs.

BALLĒŠANĀS PRIEKS

Tā kā esam sākuši runāt par ballēm, tad nevar nenodot jūsu ieskatam tautieša Ādolfa K. vēstuli. Tā skan šādi:

„Esmu jau vecs puika un savā mūžā izballējies d'ezgan. Esmu arī kaislīgs makšķernieks un nekādi nevaru piedot tiem mūsu nelabvēļiem, kas kādre'z populāro ziņģi: „Kas grib dzīvot vienos priekos, tas lai stājas pažarniekos", 'ir pārfrazējuši ar „ . . . tas lai stājas makšķerniekos." Mēs, makšķernieki, esam priecīgi cilvēki. Pat pāris balles gadā sarīkojam, jo kur gan citur latvieša cilvēks var no sirds izlielīties, kā draugu pulkā ballē? Šo pavasari izkreņķējos par lasītāju vēstulēs veltīgo šķēpu laušanu par Toronto rīkoto Kalpaka balli . . . Manā saprašanā tā Kalpaka balle kā Latvijas laikos, tā arī tagad ir bijušo kaŗa b'edru resp. kalpakiešu vai viņu tradiciju turpinātāju saviesīgs vakars, un es varu teikt tikai to, ka 'ir labi, ja reizi gadā šāda veterānu atceres balle vispār notiek. Lai gan mums Toronto ir tikai viena latviešu avīze, rīkojam arī Preses balli. Arī labi, ja uz to ar jaunām drānām paštātēties kā sasviluši skrien ne vien t'e, kas latviešu drukāto vārdu atbalsta, bet arī tie, kas taupības dēļ avīzi lasīšanai aizņemās no kāda vieglprātīgā, kas savā prātā iedomāj'es, ka latviešu avīze faktiski ir viens no nedaudziem 'eročiem, kas mūs, svešumā paklīdušos latviešus, vēl satur kopā, un tādēļ t'e lasa un abonē. Ka avīzes atbalstīšana ir k a t r a latvieša pienākums, tas daudziem jau aizmirsies. Tāpat kā ceļš uz latviešu draudzi, vienalga, pie kādas ticības arī katrs piederētu.

Nupat avīzē ar interesi lasīju sludinājumu, ka „Sidrabenē" kāds anonims balles rīkotājs ielūdz tautiešus ballēties no pl. 7 līdz 24.00. Šīs balles priekšā la'kam jānobāl kā studentu, tā māksl'nieku, makšķernieku vai jauniešu tuvināšanās ballēm. Pēc mana rēķina iznāk, ka šajā ballē dancošanas priekiem varēja nodoties veselas 17 stundas! Ai, kas par dancošanu! No sauiītes līdz pat pusnaktij . . .

Ar nolūku te nepieminu tās daudzās balles, kas nemaz nereklamējas, un kas, šādu vai tādu atceri svinot, tik bieži not'ek mūsu pašu tautiešu mājās. No pēdējās šādas mājas balles man vēl tagad galva sāp un jaunais tepiķ's no izlietā alus stīvs kā āža āda."

☆

Mūsu medniekus var interesēt, ka šogad pirmoreiz, kam maks un laiks to atļauj, varēs nodoties bizoņu medīšanai Wood Buffalo parkā pie Great Slave Lake. Jau 66 mednieki pieprasījuši atļaujas, kas maksā $50,-. Šīs bizoņu medības notiek pirmore'z pēc 66 gadiem, un katram medniekam atļauts nogāzt tikai vienu lopiņu.

Putnu medības šogad nesola neko labu. D'enas norma ir samazināta. Zaķu trūkuma nebūs, un, pretēji paregojumiem, liekas, ka br'ežu un aļņu medības tomēr būs labas.

RIEPAS PAGALAM GAN!

Kādā izbraucienā uz ziemeļiem Kvarta ezeru baseinā nepatikšanas piedzīvojis kičenerietis Bronsons. Naktī kabīnē guļot dzirdējis, ka kāds grabinās ap tuvēj'em kokiem. Bronsons bijis par slinku, lai līstu laukā no siltās migas, un tā pagriezies uz otriem sāniem un nogulējis līdz rītam. Nākošā rītā gan noska'drojies, kas naktī bijis trokšņa taisītājs. Izrādās, ka porkupainu pāris izmēģinājis savu zobu asumu pie Mr. Bronsona jaunā aut'ņa riepām. Bez lielām pūlēm nešpetnie adataimie grauzēji pārvarējuš' uz 3 gadiem garantētās riepas, un par salāpīšanu nav bijis ko sapņot.

INDĪGĀ EFEJA ĻAUNĀKA PAR ČŪSKĀM

Ontario ceļu departaments nupat brīd'nājis izbraucējus lielāku vērību veltīt indīgām čūskām, pie kam bez klaburčūskas pieminētas vēl pāris citas bīstamas čūskas. Departamenta brīdinātājiem 'iznāca drusku pasarkt, kad Karaliskā mūzeja reptiļu speciālists Mr. Logier pēc tam paska'droja: „Blēņas! Massasauga klaburčūska ir vienīgā indīgā Ontorio čūska, un par pārvietošanos uz apdzīvotām vietām šīs rāpulis pagaidām nav domājis."

Lai atļauts man p'ebilst, ka drošības dēļ, pa brikšņiem brienot, neskrieniet apkārt plikiem st'lbiem. Neviena čūska, kuŗai tieši virsū neuzkāpsit, jums nekodīs, bet arī indīgā efeja ir nepatīkama lieta. Garas bikses un zeķes kājās jūs pasargās no nepat'kšanām. Bet ja nu kāds rāpulis ir atradis par nepieciešamu izmēģināt dzeloni p'e jūsu miesām — nededziniet laukā ar nokaitētu dzelzi koduma vietu. Ārsts jums dos labāku padomu.

A. Pelēkais.

TUMŠĀ DZEJA . . .

(Pārnesums no 5. lpp.)

chaosam, kas dominē pasaulē. Tas ir stāvoklis, kas tuvu literātūras pašnāvībai.

Bet visur jau tā nav. Arī par neskaidrām lietām 'ir iespējams rakstīt diezgan skaidri, arī bezjēdzību var parādīt kaut cik jēdzīgos vārdos. Taču ne daudz vairāk. Nevar prasīt no mūsdienu dzejnieka, lai tas dzejotu tāpat kā toreiz, kad vēl nebija Einšteina, Ļeņina un Freuda. Ar to es nedomāju, ka šiem vīriem būtu 'izdevies kaut kā sagrozīt pasaules metafiziskos pamatus, bet nav noliedzams, ka viņu mēģinājumi šos pamatus grozīt ir 'izraisījuši samulsumu masās, kurās kristīgais pasaules uzskats jau tā bija diezgan iedragāts. Dzejnieks, irdam'es pa šo juklo atmosfairu, raida izmisuma saucienus vai ar 'izmisuma loģiku reflektē. Un mēs nevaram no viņa dzejas prasīt vairāk skaidrības, nekā tās ir pasaulē, par kuŗu viņš dzejo. Mēs varam prasīt t'kai, lai iespējami skaidri pasaka un parāda, kāds ir šīs pasaules jūklis un ja var — lai iepin savā dzejā pa tumšai nojautai par gaismu, kam būtu jābūt vai jānāk.

Ja tagad būtu jārunā par latviešiem, tad gribētos teikt, ka G. Saliņa, L. Tauna un Dz. Soduma personā mūsu pati jaunākā dzeja ir sasn'egusi līmeni, no kuŗa sākot var būt runa par šīsdienas pasaules bezrievainā, it kā trakā, it kā pārracionālā va'ga atsegšanu. Lūdzu vēl tikai vairāk „objektīvas" neskaidrības, t. i. vēl dziļāka ieskata un iejūtas šīsdienas pasaules režģos un vēl fundamentālākus dvēseles aurus par fundamenta trūkumu Anno Domini 1959!

Roberts Mūks.